

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21 SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Böszörményi-út 21.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Az önérzet betegsége.

Ha megkérdeznők a csendőr bajtársakat, ki tudja nekünk pontosan megmondani, mi az önérzet, bizonyára sok fejtörést okoznánk a kérdésünkkel. Mert amilyen sok emberben megvan ez a tulajdonság, éppen olyan kevesen tudják a fogalmát úgy szavakba foglalni, hogy azok se többet, se kevesebbet ne fejezzenek ki belőle a kelleténél.

Megpróbáljuk hát mi a feleletet. Hogy rövidek is legyünk: az önérzet az önmagunk értékének helyes tudata és megkövetelése annak, hogy azt bennünk mások is tiszteletben tartsák. Vagyis az önérzetes ember nem hajlandó senkitől eltérni a maga személyének lealacsonyítását, vagy a megérdemelnél kevesebbre értékelését, de viszont ő sem tesz olyat, ami értékét önmaga vagy mások előtt leszállítaná. Aki nem tűri, hogy tudatlannak vagy dologtalannak nevezzék, az önérzetes ember, de csak akkor, ha tud és ha dolgozik, mert ha igaz, amit mondanak róla, nincs joga önérzeteskedni.

Sok bajt okoz azonban az, hogy önmagát csak kevés ember tudja elfogulatlanul értékelni. Vannak, akik az önbizalom hiánya folytán túlságosan kevésre becsülik magukat, de sokkal többen vannak, akikből hiányzik az önbírálat s ennek következtében túlértékelik magukat: jobbaknak, okosabbaknak, jellemesebbeknek, stb. képzelik magukat, mint amilyenek. El vannak ragadtatva önmaguk nemlétező tökéletességétől s ez annyira elvakítja őket, hogy hiába néznek akár tükörbe is, abban sem olyanoknak látják magukat, amilyenek, hanem amilyennek képzelik.

Az ilyen embereknek betegessé válik az önérzetük is. Annyira beleélik magukat a maguk túlzott értékének a tudatába, hogy másoktól is megkövetelik annak elismerését. És jaj annak, aki megmondja nekik az igazat. Csak úgy lobban mindjárt lángra bennük a „megsértett”, a beteges önérzet s ahelyett, hogy a jóakarató bírálatot hasznukra fordítani igyekeznének, üldözetről, részrehajlásról, igazságtalanságról és még Isten tudja miféle rajtuk esett sérelemlről füstölögnek magukban.

Mindezeket, persze csak úgy általánosságban, Péternek írjuk, de nem bánjuk, ha Pál is megért valamicskét belőle. Mert bizony, a mi csendőr bajtársaink között is szépszámmal akadnak, akik önérzeteskedéssel szeretnék pótolni azt, amit inkább tanulással, törekvéssel, szorgalommal vagy jó magaviselettel kellene pótolni. Egy idősebb csendőr például hosszú levelet írt

nekünk, amelyet hárman is alig bírtunk kibetűzni és megérteni, míg végre nagynehezen kisült, hogy írója azért méltatlankodik, mert az őrsparancsnoka azt mondta neki, hogy nem tud írni, meg fogalmazni; egy másik arról panaszkodott, hogy nem jutott be az őrsparancsnokképzőbe, csak éppen az öt fenyítését hallgatta el és így tovább. Pedig hát itt tanácsosabb dolog volna ritkábban megsértődni és gyakrabban kézbevenni az írófüzetet, a másiknak meg az utasítást vagy a törvénykönyvet, aki pedig az őrsparancsnokképzőbe is be akar kerülni — s ezt minden jó csendőrnek akarnia kell —, az dicséretet gyűjtsön, ne fenyítést. Biztosítjuk, hogy akkor senki sem fogja bántani az önérzetét.

Az előjárók jóakarata és gondoskodása egyformán jár ki mindenkinek. Az elismerést azonban nem egyformán, hanem érdem szerint mérik, mert így igazságos. Akinek tehát nem jut belőle, az önmagában keresse a hibát, ne az előjárójában. És ne az bántsa az önérzetét, hogy az előjárója megint, hanem hogy arra okot szolgáltatott. Ez az igazi, a helyes önérzet, amely a csendőrnek nemcsak ékességére válik, de hasznára is, mert a törekvését táplálja.

És aztán még valamit. Katonák vagyunk és pedig — talán szerénytelenség nélkül állíthatjuk — nem rosszak. Aki pedig nem rossz katona, annak nem szabad mindjárt „megsértődni”, ha néha katonásan beszélnek vele. Az előjárót szigorú szabályok kötik az alárendeltekkel való bánásmódot illetően, amelyeknek határait nem szabad túllépnie, de semmiféle szabályzat elő nem írja, hogy az előjárónak a maga véleményét mindig csak a Pesti Müvelt Társalgó virágos körmondataival kell körülírnia és ne mondhatta meg, ha szükségét látja — magyarul is. Mert sokan vannak, akik csak akkor értik meg a szót, ha magyarul hangzik, már pedig kivel-kivel azon a nyelven kell beszélni, amelyet a legjobban megért.

A világerő se gondolja valaki, hogy mi a durva hangot helyeseljük, vagy meghonosítani akarjuk. Egyáltalán nem, sőt ellenkezőleg: az a felfogásunk, hogy azt, ami szépszóra is megy, kár csúnyával elintézni és hogy az alárendelt jogos önérzetét az előjárónak is csak fejlesztenie szabad, nem pedig letipornia. De nem szeretjük a nyafogó, vénasszonyos érzékenységet sem, nemcsak mert nem férfias, tehát csúnya, hanem azért sem, mert fegyelmetlenséget szül. Aki minden keményebb szóért megneheztel, vagy éppen panaszra szaladgál, az kisasszonynak való, nem katonának.

A magyar ember nyíltszívű, nyíltszívű ember pedig ki szokta mondani, ami a szívében fekszik. Nálunk ez természetesen lefelé inkább lehetséges, mint fordítva s ha megtörténik, nincs helye duzzogásnak miatta. Mert még mindig jobb, ha az előjárónk megmondja, amit akar, mintha ugyanazt — leírja.

Az italmérési helyiségek zárórája.

írta: dr. Türei-Osváth István m. kir. rendőrfogalmazó.

A csendőrségi szolgálati utasítás 362. pontja szerint a hatóság által megállapított zárórák betartását a csendőrzárőrnek ellenőriznie kell. Ebből a rendelkezésből minden kétséget kizáróan megállapíthatjuk, hogy az italmérési helyiségek zárórájának az ellenőrzése a csendőrzárőrnek szolgálati kötelességét képezi.

Ezt a körülményt tehát a zárőrnek a szolgálata teljesítése közben figyelmen kívül hagyni nem szabad. Szigorúan ügyelnie kell arra, hogy az összes érdekeltek a lehetőség szerint alkalmazkodjanak a törvényes rendelkezésekhez.

Tárgyilagos szemmel vizsgálva a kérdést, annak a lényegéhez ma már ugyan szó nem férhet. A háborús évek kivételes rendelkezéseinek ma már indokoltan vitatható pontja a nyilvános italmérési helyiségek zárórájának a kérdése. Korlátja ez a rendelkezés feltétlenül az egyéni szabadságjognak.

De talán nincs már messze az az idő, amikor ebben a kérdésben is eltüntethető lesz a háború felidézte kivételes hatalom alapján mindezt ideig életbentartott korlátozás. Addig természetesen ezzel a körülménnyel számolni kell, különösen azért, mert súlyos büntetés szankcionálja a tiltó rendelkezések minden részletét.

Az italmérési helyiségek zárórájára vonatkozó rendelkezés valójában két közérdekű szempontot tart szem előtt. Az üzem bizonyos időtartamú szüneteltetését egyfelől, az alkalmazottak munka- és pihenőidejének a tiszteltbentartását másfelől.

Az egyik szempont védi az ipart a tisztességtelen konkurrencia ellen. A másik védi az alkalmazottat a ki-

zárórák ellen. Mindkettő komoly, szociális szempont. Mindkét irányynak jelentős szolgáltatásokat tehet az ellenőrző közeg a lelkiismeretes és jogszerű eljárásával.

A kérdés vizsgálatába merülve csoportosítsuk először a zárórák korlátozó jogszabályokat. Azután vizsgáljuk meg azt, hogy a csendőrség a zárórabetartás ellenőrzését miként teljesítse. Az ellenőrzésnél milyen szempontokat tartson szem előtt, hogy eljárása kizárólag a közérdeket szolgálhassa?

*

A záróra kérdésével kapcsolatosan külön elbírálás alá tartoznak a korlátlan, a korlátolt és a kismértékben elárúsításra jogosító italmérési engedéllyel rendelkező helyiségek. Mind e most felsorolt csoport külön sajátos jellegű; külön jogszabályok alapján kell a működésüket a most részletezett tárgykörben ellenőrzés alá vonni és ellenőrzés alatt tartani.

E csoportokból, a zárórákorlátozás szempontjából — de közbiztonsági szempontból is — fontosabb a korlátlan italmérési engedéllyel bíró helyiségek csoportja. Foglalkozunk először ezzel a csoporttal.

Ebbe a csoportba tartozó italmérőhelyiségnek kell tekinteni az összes kocsmákat és vendéglőket.

Az állami italmérési jövedékről alkotott 1921. évi IV. t. c. 1. §-a értelmében korlátlan kimérés alatt a szeszitaloknak — bármiféle szeszitalnak — ülő, vagy álló vendégek részére, az üzleti helyiségben vagy azon kívüli fogyasztásra, akár nyílt, akár zárt edényben kicsiben való iparszerű kiszolgáltatását kell érteni.

A kicsiben való kiszolgáltatás viszont az jelenti, hogy bort csak 50, sört csak 25, szeszt és abból származó közönséges pálinkát csak 100, egyéb égetett szeszestalt — rumot, likórt, konyakot stb. — csak 25 literen aluli mennyiségben szabad kiszolgáltatni.

Verekedés után.

írta: BEÖTHY KÁLMÁN százados.

— Kiss Gábor!

A község háza folyosóján elindult egy legény. A feje körülpolyázva, az arcán keserűség és elszántság, de valami hányavettség is. Merthogy megszúrták a búcsún a tegnapi. Ahogy elhalad a vedlett oszlopok mögött, a kerítésen át két ráérő, kíváncsi asszonyfej hajol utána, míg be nem teszi a szoba ajtaját.

— Te vagy Kiss Gábor? — szól reá a járőrvezető őrsparancsnok.

A legény megáll előtte:

— A'.

— Hát mi volt a búcsún, hallom csak!

— Mi vót? ... Megszúrtak.

— Jó, azt tudom, meg, látom is. De mért szúrtak meg?

— Mer hárman vótak.

— Hát, hogy akadtál össze velük?

— Hogy? ... Hát ott vótunk a nagy sátonnál, oszt akkó hajtott el előttünk Tar Miklós gazda nagy sebesen, oszt' aszonta a Szita Gábor, hogy szip, szip, s hogy kevés ember tud úgy hajtani, mint ü ...

— Szita?

— A Tar.

— Hát aztán?

— Én meg aszontam, hogy én meg parádés kocsis voltam a Zingernél, osztán egyszer nyígy szip luval vótam elejibe a vasúthó, oszt, hogy jöttünk vóna haza, megfogott a vihar. Oszt eleredt az eső, de csak a Zinger ázott meg,

én száraz maradtam, mint a kazalja, mer olyan gyorsan hajtottam, hogy engem már nem irt az eső. Osztán erre nekem jöttek, hogy csak szájalok, oszt orron türetem a Szitát.

— Akkor hát te kezdted!

— A beszidet?

— A verekedést!

— Én nem ...

— Most mondd, hogy megütötted a Szitát.

— In csak kipen dözsültem. Ű kezdte, hogy szájalok.

— No, majd meglátjuk. Menj csak ki és várj. De el ne menj, amíg el nem engedlek.

Tempósan megfordul a legény s meg kifelé.

— Hosszú Mózes!

Nyakigláb legény lódul az egyik oszlop mellől befelé. Megáll az asztal előtt:

— Tessen.

— Nem tessén, ti vízhozta, hanem parancs, hé! — erélyeskedik egy hang az ajtó mellől. A legény hátrafordul s végignézi a baktert. Mondani is akar valamit, de az őrsparancsnok megelőzi:

— Kend meg ne szóljon bele a dologba.

A község érdemes baktere billent a fejével, mintha morgott volna is valamit, de nem érteni.

— Hosszú Mózes! Hol születted?

— A kökényesbe, instálloom.

Az őrsparancsnok felkapja a fejét:

— Mi?

— Ahogy mondám, feleli a kérdezett szemrebbenés nélkül.

— Te még mindig részeg vagy, úgy látszik.

A szálloda, fogadó egymagában — ha vendéglővel, vagy kávéházzal nem kapcsolatos — italmérési helyiségnek nem tekinthető. Rendeltetésénél fogva különben sem vonható semmiféle zárókorlátozás alá. Állandóan, megszakítás nélkül a közönség rendelkezésére kell állania.

Vegyük sorra az említett helyiségeket.

A záróra kérdésében két körülményt kell szem előtt tartanunk. A kinyitási és a bezárási időpontot.

Bár a Szut. 362. §-ából értelemszerűen talán arra lehetne következtetni, hogy a záróbetartás ellenőrzése csak a helyiség bezárásával kapcsolatos, tehát csakis a bezárási időpontra terjed ki, de a helyes értelmezés csakis az lehet, hogy ennek az ellenőrzésnek ki kell terjednie az említett helyiségek kinyitási időpontjára is.

Hiszen nem éppen a legutolsó közbiztonsági érdek fűződik ahhoz, hogy egyes zuglebujokban még hajnalban, vagy hajnal előtt kezdetét vehesse az italozás. Hogy mikorra a termelő munka már kezdetét vehetné, a munkaerő részben már hasznavehetetlenné válik.

A kinyitási időpont szempontjából a korlátlan italmérési helyiségek a nyílt árusítási üzletekkel azonos elbírálás alá.

Az 1917. évi 3382. M. E. sz. r. az egész országra érvényes joghatállyal rendelkezett arról, hogy nyílt árusítási üzleteket reggeli 6 óra előtt, azokat, ahol élelmiszereket is árusítanak — tehát a korlátlan italmérőhelyiségek mind ide tartoznak — reggeli 5 óra előtt kinyitni nem szabad.

A kinyitási időpont ellenőrzésénél e jogszabály rendelkezéseit kell figyelemmel kísérenünk. Itt meg kell jegeznem, hogy az italmérési üzletek nyitási időpontját még a békevilágban talán minden város, község az 1913. évi XXXVI. t.-c. alapján kibocsátott helyhatósági szabályrendeletben rendezte. Ezek a lokális rendelkezések azonban — mivel az említett kormányrendelet ezidőszert is

érvényben van — nem érvényesek. Az ellenőrzésnél figyelembe nem vehetők.

A mai súlyos, gondterhes világban minden szakmabeli fokozottan figyel arra, hogy a másik iparostársa lehetőleg nagyobb kereseti lehetőséghez ne jusson, — illegitim úton, vagy eszközökkel neki tisztességtelen konkurrens ne lehessen — igyekezzenek tehát a csendőrzés is a közönséget, az érdekelt engedélyeseket a nyitási időpontot szabályozó jogszabályok pontos betartására szoktatni. Ha szabálytalanságot észlel, első esetben figyelmeztesse a felelős egyént, ismétlődés esetén pedig feljelentését tegye meg az illetékes elsőfokú rendőrhatalósághoz (állami rendőrkapitányság, főszolgabíró).

A zárási időpontnál is figyelemmel kell lennünk bizonyos csoportosításokra. Rá kell mutatnom arra, hogy az italmérési helyiségek zárókorlátozása területi szempontból általános érvényű. Egyformán kiterjed a fővárosra és a vidék legkisebb falujára is. Nem befolyásolja azt sem az ünnepnap, sem a hétköznap. Egyforma akár nagy — karácsony, husvét, pünkösöd — ünnepen, akár vasárnapon, akár más, pirosbetűs, hétköznapra eső ünnepen.

Ne tévesszük szem elől továbbá, hogy az italmérési helyiségek zárórája nem egyforma, más a korlátlan italmérőhelyiségeké, más a korlátozottaké és ebben a csoportban is más a kávéházi és a palinkaméréseké.

A korlátlan italmérési helyiségeket — vendéglő, kocsmá — a ma is érvényben levő 1922. évi 9600. B. M. sz. r. értelmében — lásd a Belügyi Közlöny 271. oldalán — éjjel után 2 órán túl nyitva tartani nem szabad.

Ez a korlátozó rendelkezés nem vonatkozik a vasúti állomásokon levő vendéglőkre — vagy amint népszerűbben őket nevezik, a restikre — ha a helyiség nyitvatartását az utazóközönség érdekei megkívánják. Vagyis, ha az éjjeli, vagy korahajnali órákban az érdekelt helységbe vonatok érkeznek vagy onnan vonatok indulnak, azon a helyen a

— Vaj nem, — felel amaz s hogy a tiszthelyettes felemelkedik a székéről nyomban folytatja:

— Nem biza instállom s engedje meg, hogy hozzászóljak. Az anyám, Isten nyugosztalja, spítályba igyekezék velem s hogy elérénk Vásárhely szélét, késő vala már, mert rájőve a fájás s én meg a világra. Így hát otthon se, máshelyt se, mint mondám: útközbe.

— No jó, értelek. Illetőséged?

— Nem illet engem semmi, tiszthelyettes úr.

— Ne tifrázd már, hallod-e, mert megunom. Azt kérdem, hogy melyik községbe tartozol?

— Hun itt, hun amott. Székely embernek se kenyere, se portája. Most éppen hejt dolgozom a nagy malomba...

— Mért szurtad meg Kiss Gábort?

— Instállom: magam eseléd s ő gazdafi. Hezza se értem, míg ő nem a Szitához. Jövök s bésirülök a Cingár zsidó sátra mellett s látom, hogy nincs senki nála s így továbbmenék. Látom berzenkedni Kisst. Mondom neki: nana! Ennél többet szóval se modtam. Reám se néz. Én közelebb hezza, ő neki Szitának, szájonvágja s erre én is neki, ő meg nekem s én aztán hegyibe s hát így...

— Értem. Majd én is hegyedbe!

— S mért?

— Majd megmondom.

— Májer! — szól ki a járőrtárs az ajtón.

Kecses léptekkel besiet a beretvák és ollók mestere. Meghajtja magát:

— Iken.

— Nézze csak Májer úr. Maga intelligens ember,

halljuk csak, hogy kaptak össze ezek a legények? Ott volt, úgy-e?

— Jawohl.

— Magyarul nem lehet-e?

— Nehez nekem matyar peszélni.

— Már pedig én nikszt dajcs, barátom.

— Ja persze... alszo én mentem pucsupa a Rozál keresni, Találok ötet a seket jetyyszófel a sáturnál. Na, monatok fene pelé, ha te mulatsz én is mulatom...

— Mit látott a verekedésből?

— A Kiss a porpan fekütte és a Szita a fejet verte neki.

— Kést nem látott?

— Ach, Herrgott, tehoty láttam... nem láttam semmi...

— Na jól van, akkor el is mehet.

— Haza?

— Haza.

— Köszönöm. Alásztosszolkája.

— Szita Gábor!

Rücskös, pattanásos, vállas legény teszi be maga után az ajtót. Megáll az asztal előtt. Balkeze a zsebében, jobbkezeben tartott kalapjával a combját legyezgeti. Az örsparancsnok reánéz. Egy darabig csak vizsgálja tetőtől talpig, mintha csak az örsén tartana ruhavizsgát. Apró, szúrós szemek tekintete előtt még meg nem állott nyugodtan senki, akinek vaj volt a fején. Aztán feláll, eléje megy s nyugodtan kérdi:

— Hol a bicskád?

— Nincs.

— Nincs? Eladtad?

pályaudvari vendéglő a nyitvatartás időpontja szempontjából korlátozás alá nem vonható.

Fontos és sokat vitatott pontja az említett rendeletnek az, hogy az egyesületekben — egyletek, társaskörök, kaszinók, klubok stb. — szintén éjjelután 2 órában van megállapítva a záróra. Nem állhatja meg tehát a helyét az a téves álláspont, hogy e zárt testületek helyiségeire a zárórákorlátozás nem vonatkoztatható. Hogy ott a tagok bármikor és bármeddig tartózkodhatnak. Vagyis ezekből a helyiségekből is távoznia kell kivétel nélkül minden vendégnek éjjelutáni 2 órákor.

Célszerűnek tartom itt megemlíteni, hogyha valamilyen italmérési helyiségben mutatványszerű előadást rendeznek — természetesen a tövényes előfeltételek pontos betartásával — ilyen előadások az italmérési helyiségben csak éjjelutáni 1 óráig tarthatók. De az italmérés, mint egyébként nyilvános hely, éjjelutáni 2 óráig nyitva tartható. Különös tekintettel az étkezési célokra.

A kávéházi külön iparigazolvánnyal rendelkező italmérési helyiségeket 1925. évi december hó 1. óta az 1925. évi 225.724. B. M. sz. r. értelmében — lásd a Belügyi Közlöny 1925. évf. 1143. oldalán — éjjelutáni 3 órákor kell bezárni. Ez a rendelkezés is országos érvényű.

Itt Budapestnek kivételes jogállása van. Mert a Budapesten levő kávéházaknál a belügyminiszter az 1927. évi 150.760. B. M. sz. rendeletével 1927. június hó 5-étől kezdve a zárórákorlátozást eltörölte. Tehát a főváros területén a kávéházaknak már nincs zárórájuk. Egy lépés a teljes nyitvatartási szabadság felé.

Meg kell itt említenem, hogy a kávéház valójában korlátozt kímérés. Itt ugyanis csak csemegebornak, palackbornak, továbbá palacksörnek a kiszolgáltatása, illetve kímérése van megengedve. Akár álló, akár ülő vendégek részére. Az ipar és kereskedelem vasárnapi és szentistvánnapi munkaszünetéről alkotott 1921. évi 94.537. K. M. sz.

— Nincs.

— Tizen látták, mit tagadsz?

Nem tudta Szita Gábor, hogy az örsparancsnok szeme állandóan rajta volt, amióta az uraság elkergette a rózsák miatt. Mert Szita Gábor szerelmes volt s kellett a rózsák a lánynak. Most is kellenek s jól tudja róla az örsparancsnok, hogy ha magának nincs rózsája, hát szerez a másébol. Onnan, ahol van. Mert ha nem szerez, könnyen megtörténik, hogy más legénynek szebb virága akad. A kerítésen áthajolni s levágni rózsát, violát nem nagy dolog, de kacor kell hozzá. Innen tudja hát az örsparancsnok, hogy van. Meg aztán ma együtt van a haragossal s ki tudja, hogy Kiss Gábor mikor s hol adja neki vissza a kölesönt: a kacornak itt kell lennie. Nem kell ide olyan nagy ész.

Csak elakad a Szita Gábor lélekzete, mikor a csizmaszárából előrántja az öreg csendőr a kést. Sárgásbarna sáv sötétlett rajta ott, ahol a penge a nyélbe bűvik:

— Hát e mi?

— Jó, hát e vót, a Ponciusát — kapja fel a fejét a legény s szétnéz csendőrön, kisbírón, bakteren. Hogy hát: nézzetek meg, nem tagadom. Azok odaballagnak tempósan, ahogy hivatalbeli emberekhez illik: nem nagyon kell mutatni, hogy kíváncsiak. Hümmögnek, bólogatnak. Aztán az öreg bakter:

— Én is, meg a csendőr urak is ilyen semmiházi miatt töccsük az időt...

— Mindjárt, öreg, mindjárt, szól a tiszthelyettes s aztán kérdez még néhányat a legénytől. Leírja, aztán kiküldi:

— Várj odakint!

r. 6. §-ának 3. bekezdése kifejezetten úgy rendelkezik a kávéházzról, mint korlátozt kímérés joggal felruházott üzletről.

Nem lesz itt érdektelen a figyelmet felhívnom arra, hogy a másodfokú rendőrhatalóságoknak — kerületi főkapitányság, alispáni hivatal — joga van olyan helyen, ahol ennek a szükségességét különös közbiztonsági szempontok megkívánják, vagy indokolják, a fentebb ismertetett zárórákat egy bizonyos, rövidebb időtartamra korlátozni.

A csendőrségnek tehát ebben a vonatkozásban is komoly szerep jut osztályrészül. Az italmérési helyiségeket fokozottan figyelemmel kell kísérni. És ha a jelek azt mutatják, hogy valahol a köznyugalom békéje megbomlott, a személy- és vagyonbiztonság az átlagosnál jobban, nagyobb mértékben megbomlik és ez a tünet valamilyen vonatkozásban kapcsolatba hozható az italmérések működésével, továbbá, hogy az állapotok megjavulása eredményeket ígér azáltal, ha az italmérési helyiségek nyitvatartási idejét korlátozzák, — úgy a csendőrség haladéktalanul tegyen részletesen indokolt előterjesztést az illetékes elsőfokú rendőrhatalósághoz — m. kir. rendőrkapitányság, szolgabírói hivatal — és kérjen a záróra bizonyos mértékű korlátozására megfelelő rendelkezést.

Nem tudom, hogy erre a rendelkezésre az országban valahol ezideig volt-e már szükség. Mindenesetre a felhatalmazás megvan arra, hogy adott esetben, vagy viszonyok között milyen eljárást kell követni a közbiztonsági közegeknek. Ezzel a felhatalmazással — ha a szükség úgy kívánja — vonakodás nélkül élni is kell.

Ha az ilyen formában előterjesztett kérelemre a zárórákorlátozást az illetékes II. fokú rendőrhatalóság elrendelte, ez a korlátozás természetesen nem általános érvényű. Hanem mindig csak az érdekelt helysége, vagy esetleg környékre érvényes. Ezt a korlátozó rendelkezést az illetékes elsőfokú közigazgatási hatóságnak — polgármester,

Az örsparancsnok a kisbíróhoz fordul:

— Ez az, lássák. Hencceg. Pedig ma nem ez ám a virtus. Hárman voltak itt s a három magyar nem érti meg egymást. Nem kezdet ad egyik a másiknak, hanem bicskát.

— Hát igaz — nyújtózik fel a padról a kisbíró, az öreg Markos bácsi. Ő nem maradhat el sehonnan, mert hogy Amerikát járt, jussa van hozzászólni a falu minden dolgához. Mert hát mi egy ilyen falu ahhoz képest — szokta mondogatni.

— Igaz — ismételte önmagának s véleménye megdönthetetlenségének tudatában folytatta:

— A vére nyugtalan neki, csendőr urak. Szép lány szeme mozgatja. Én jobban tudom ezer embernél, mert azért mentem Amerikába s azért is jöttem haza.

Elkezd gombolkozni. Az avittas lájbi gombsora hamar enged s alatta khakiszínben játszik az ing, ami szintén könnyen táru, lévén rajta csak gomblyuk, gomb nem. Jól tudhatta ezt a gazdája, mert csak fujt egyet s az ing lebbenve tárult szét. Markos bácsi bütykös ujjjaival még jobban szétfeszítette a mellén:

— Ne tessék respektálni magát, tiszthelyettes úr azért a nézetért, amit itt rajtam lát, de ez is a vér dóga vót!...

A bakter is feláll s mezitlába révén nesztelenül ér a társaság mögé, amely a kisbíró sebhelyét mustrálgatja:

— Aujnye!! — s a kihült pipa úgy jár a molyette bajúsa alatt, mint az ádámsutkája a gégégén.

— E mán igen! — vélekedik Bartalos Gáspár, a másik „bizalmi”, aki restelte volna, ha egy kukkot sem szól.

— Szép — mondja a másodcsendőr — de aztán valóban Amerikából hozta-e ezt Markos bácsi?

közszégi előljáróság — szabályszerűen közhírré kell tenni. A szokásos módon ki kell hirdetni.

A fentiekből önként következik, hogy amidőn a zárórakorlátozás indokai már nem forognak fenn, ugyancsak a csendőrségre hárul az illetékességi területén a változott, a megjavult állapotok igazolása, kapcsolatban a korlátozás hatályon kívül helyezésére irányuló előterjesztés elkészítésével és az illetékes hatósághoz juttatásával. Ilyenkor a korlátozást ugyanaz a hatóság szünteti meg, amelyik azt elrendelte.

Mint alkalmoszerű zárórakorlátozást megemlíthetem, hogy az országgyűlési képviselőválasztások alkalmával a kormányhatóság rendszeren általános szesztilalmat rendel el az egész ország területére, hogy a választások nyugodt lefolyását ezzel is biztosítsa.

Az italmérési helyiségek zárójának ilyen értelmű esetleges korlátozásával szemben viszont az elsőfokú rendőrhatalóságokat feljogosította a belügyminiszter arra, hogy egyes nyilvános étkező- és szórakozóhelyek záróját esetenként megfelelő mértékben kitolhassák, ha a zárórameghosszabbítást megfelelő körülmények fennforgása indokolja. Így pl. hazafias jellegű vagy jótékony célra italmérési helyiséggel kapcsolatos helyiségekben rendezett táncmulatságok, társasvacsorák alkalmával. Vagy pl. a vendéglőhelyiség megnyitása, felavatása alkalmából.

Ez a zárórameghosszabbítás azonban nem általános érvényű. Csakis arra az egy helyiségre érvényes, amelyre azt kérelmezték, és csakis arra az egy alkalomra, amikor a helyiségben az alkalmoszerű ünnepséget vagy összejövetelt rendezik. Az ilyen engedélyt előre kell megszerezni vagy az italmérési helyiség tulajdonosának, vagy a helyiségben rendezni szándékoló táncmulatság, vagy vacsora rendezőinek. Az engedélyezett zárórameghosszabbításról a jogosított hatóság — m. kir. rendőrség, szolgabírói hivatal — írásbeli határozatot köteles kiadni és az engedélyes-

nek átadni. Az ellenőrző közegeknek ezt az engedélyt vonatkozás nélkül fel kell mutatni.

A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy az érdekeltek elég sűrűn élnek ezzel a lehetőséggel és — hacsak a jogcím nem kétes, tehát nem egyedüli cél a haszonszerzés — ezt a kedvezményt a kérelmező egyéneknek a hatóságok liberálisan meg is adják. Ez is egyik élénk jele annak, hogy a zárórakorlátozásra ma már alapjában véve komoly szükség nincs.

Nem egy esetben már megtörtént, hogy egyes italmérésekre vonatkozó érvénnyel a belügyminiszter a zárórat teljesen eltörölte. Olyan helyeken — nagyobb éjjeliforgalmú vasúti állomások közvetlen közelében — ahol a forgalom, az átutazók komoly érdekei, ezzel kapcsolatosan a közbiztonság közérdekű szempontjai azt indokolták tették.

A korlátolt és a kismértékbeni elárúsításra jogosító engedéllyel bíró kimérési helyiségek helyzete a zárórakorlátozás szempontjából nem mindenben azonos a korlátlan kimérésekével. E csoportokra vonatkozólag több eltérő szabályt találunk.

Az 1921. évi IV. t.-c. 1. §-a szerint a korlátolt kimérés nemei:

a) a poharazás, vagyis a szesz és az abból készült közönséges pálinka, továbbá a sör kizárásával egyéb szeszitaloknak az üzleti helyiségben való fogyasztásra legfeljebb egy deciliteres poharakban való kiszolgáltatása,

b) az utcára való kimérés, vagyis a szesz és az abból készült közönséges pálinka, továbbá a sör kizárásával egyéb szeszitaloknak az üzleten kívül történő fogyasztásra nyílt edényekben, kicsiben való kiszolgáltatása (a kicsiben való kiszolgáltatás értelmét fentebb már említetttem),

c) palackbor- és palacksörkimérés, vagyis bornak és sörnek az üzleti helyiségben való elfogyasztásra zárt palackokban történő kiszolgáltatása (kávéház),

— Renomé van nekem ettől, uram! ... Nem hangoskodnék én csak úgy! ... — érzett a feleleten a sértődés.

Az őrsparancsnok csak nézte a csoportot, de nem látott sokat. Nem volt ez új látvány előtte. A legényeken járt az esze:

— Sándor bácsi!

— Parancs! — Csoszsan a bakter mezítláb s a pipáját a zsebébe süllyeszti.

— Küldje csak be őket.

— Hát még nincs vége?

— Mindjárt.

— A fene beléjük! Nem térhetek a kis krumplimhoz tőlük! — motyogta s aztán mérgesen kikiált az ajtón:

— Befelé!

Nem várta azonban meg, hogy bejöjjenek, hanem nyomban betette az ajtót, mert azt szokta mondani, hogy ő ilyenkor hivatalos ember, hivatalos ember pedig nem nyit ajtót annak, akit a csendőr urak „vádolnak”.

Azok maguk nyitottak hát ajtót. Szótlatlan, hetykén soroltak a szobába:

— Nahát, Kiss Gábor, veltál-e orvosnál?

— Orvosnál? ... Mir?

— Látletért, Bizonyítványért, hogy mennyi idő alatt gyógyulsz. Mert úgy látom, nagyon odaesett a kés éle.

— Minek ahó orvos? Tudom én azt ugyanis.

— Tudod-e? — kottyant bele az amerikai.

Kiss reá se néz. Nem felel, mert ez a kérdés neki nem illetékes. Csak lábat vált mérgében.

— Tudod-e? — kérdi most már a tiszthelyettes is. — Honnét tudod?

— Honnét? ... Hát ha visszaadom, majd meggyógyul!

Szita Gábor is csendben maradt e szóra, Kiss is, csak a bakter mondta reá:

— Anyavalya!

Nem mintha megbotráncozott volna rajta, hanem csak, mert akkor majd megint itt kell ülnie, meg loholnia félnapig, amíg összeszedi őket a csendőr uraknak.

— Hát nem mégy törvényre?

— Nem én!

Szita elértette, mert nagyobb ütött a kalapjával a combjára és szippantott is egyet hozzá.

Az őrsparancsnok gondolkodik egy pillanatig. Nem lesz ez súlyos testi sértés, egy hét múlva már nem lesz kötés a fején. Hát jó, menjenek. Azt mondja:

— Te, Szita, vigyázz magadra, mert velem gyülik majd meg a bajod!

Ő tudta, miért mondja, pedig hogy a Szita a sértett. Aztán int:

— Elmehettek!

Azok megfordulnak. Indulnának, de a becsukott ajtó láttán megállnak. Egyik se nyúl a kilincshez. Mert hát hogy is volna az?... Az nyisson ajtót, akit megszúrtak? Annak, aki megszúrta?... Vagy a másik, aki „legény” vót a tegnap, az nyitna most annak, aki alatta feküdt?... Nem lehet az. S mert a bakter is csak a pipáját tömködi a fogason lógó kalapja alatt, a másik kettő meg, tudván a módját a dolognak, a járőr mögé sorol a kimenetelhez, az őrsparancsnok, a nyitottszerű öreg csendőr nyugodtan odamegy az ajtóhoz, kinyitja, félig visszafordul s aztán odaszól a legényekhez:

— Na, gyerünk!

d) a kizárólagos pálinkamérés, vagyis égetett szeszesitaloknak álló vendégek részére az üzleti helyiségben való fogyasztásra legfeljebb egy deciliteres poharakban való kiszolgáltatása és utcára nyílt edényekben való kimérése.

Kismértékben való elárusítás alatt szeszesitaloknak csakis zárt edényekben, az üzleti helyiségeken kívüli fogyasztásra kicsiben való iparszerű eladását kell érteni. Az a) — c) pontok alá tartozó korlátolt és a kismértékben való elárusításra jogosító engedélyt a legtöbb esetben fűszer- és vegyeskereskedéssel együttesen gyakorolják. Az ilyen helyiségek tehát italmérési helyiségeknek tulajdonképpen nem is tekinthetők. Az ipar lényege ezeknél az engedélyseknél a vegyeskereskedés, valójában ennek csak kiegészítő része a korlátolt vagy kismértékbeni italmérési jog. Ezekben az esetekben kimondott italmérési helyiséget nem is találunk. Arra szükség nincs is. Ezekre a helyiségekre ilyenformán a fentebb részletezett becukási időpont nem vonatkozatható.

Ezeket a nyílt árusítási üzlet — bolt — fogalma alá tartozó helyiségeket — hacsak helyi vonatkozásban újabbkeletű kormányhatósági rendelet — ilyen elég sűrűn előfordul — külön nem rendezte a záróakérdést, az 1917. évi 3382. M. E. sz. r. értelmében kell kinyitni és becukni.

E rendelet 26. §-a szerint a nyílt árusítási üzleteket — boltokat — az azokhoz tartozó irodai és raktárhelyiségekkel együtt reggeli 6 óra előtt kinyitni és esti 7 órán túl nyitva tartani, azokat a nyílt üzleteket pedig, amelyekben élelmi, vagy egyedárusági cikket árusítanak, reggeli 5 óra előtt kinyitni és este 9 óra után nyitva tartani nem szabad.

Olyan üzletekben, ahol élelmi, vagy egyedárusági cikkek más cikkekkel együtt közös helyiségben árusítanak el, este 7 óra után csakis az élelmi- és egyedárusági cikkek árusíthatók.

A korlátolt kimérési fajok d) pontja alatt felvett — lásd fentebb — kizárólagos pálinkaméréseket — jóllehet ott a pálinkán, égetett szeszesitalokon kívül egyebet nem szabad árusítani — szintén nem lehet korlátlan kimérési engedéllyel rendelkező italmérési helyiségnek tekinteni és azokkal azonos elbírálás alá vonni.

A záróra szempontjából a korlátolt italmérőhelyiségek kérdésében különben hosszú időn át meglehetősen bizonytalanság uralkodott. A fogalmat többféleképpen magyarázták. A téves értelmezés mind ferdébb irányokat vett, végül odavezetett, hogy a záróakérdést oly kiterjesztően magyarázták, mintha a korlátolt kimérések is korlátlan italmérési helyiségek lennének.

A lépten-nyomon észlelhető tévedéseket és félreértéseket az 1925. évi 94.680. K. M. sz. r. — lásd a Belügyi Közlöny 1926. évf. 108. oldalán — tisztázta. Előfordult nem egy városban és községben, hogy például a kizárólagos pálinkaméréseket a késő éjjeli órákig, nevezetesen a nyilvános étkező- és szórakozóhelyek (vendéglők, kávéházak, korezmák stb.) zárására megállapított időpontig nyitva tartották. Azzal a helyért meg nem álló indokolással, hogy a kizárólagos pálinkamérések a nyilvános étkező- és szórakozóhelyek sorába tartoznak.

Az említett kereskedelmi miniszteri rendelet utalással az 1921. évi 101.010. számú pénzügyminiszteri rendelet — az állami italmérési jövedékről alkotott 1921. évi IV. t. c. végrehajtási utasítása, lásd a Belügyi Közlöny 1921. évf. 1475. lapján — 6. §-ának hetedik bekezdésére, amely szerint a kizárólagos pálinkamérésben a vendég még a magával hozott élelmicikkeket sem fogyaszthatja el, miért is ott asztalokat, továbbá ülésre használható bútorokat elhelyezni is tilos, kimondta, hogy a kizárólagos pálinkamérés sem nyilvános étkezőhelyiségnek, sem pe-

dig szórakozóhelyiségnek nem tekinthető, hanem csakis nyílt árusítási üzletnek.

Ehhez képest ezeket a helyiségeket köznapokon csakis a fűszer- és csemegeüzletek, illetőleg a vegyeskereskedések zárórájáig szabad nyitva tartani. Ugyanebben a rendeletben mondta ki a kereskedelemügyi miniszter a kételemek elosztása céljából azt, hogy azok a nyílt árusítási üzletek is, amelyekben italokat zárt edényben, az üzleti helyiségen kívül történő fogyasztásra, kicsiben árusítanak, ugyancsak a fűszer- és csemege-, illetőleg a vegyeskereskedések zárására megállapított időpontig szabad nyitva tartani.

Ez a rendelet tehát egységesen rendezi a korlátolt kimérési engedéllyel rendelkező helyiségek, vagy üzletek záróráját. Helyesebben tisztázza magát a fogalmat.

Elvi jelentőséggel meghatározza, hogy a korlátolt kimérés és a kismértékben való elárusításra jogosító engedéllyel rendelkező egyének helyiségei nem nyilvános italmérési — étkező- és szórakozó — helyiségek, hanem csak nyílt árusítási üzletek. Reájuk nem az italmérési helyiségekre vonatkozó jogszabályokat kell alkalmazni a kinyitási és becukási időpontokkal kapcsolatosan, hanem azokat a jogszabályokat, amelyek a nyílt árusítási üzletek, boltok záróráját szabályozzák.

Ennek az értelmezésnek az előrebocsátásával pedig ezeknél a helyiségeknél különbséget kell tennünk a hétköznapi — ebben benne van a hétköznapra eső ünnepnap — és a vasárnapi és szentistvánnapi záróra között. Ezeknél a helyiségeknél ugyanis az ipar és kereskedelem vasárnapi munkaszünetéről alkotott jogszabályok korlátozó rendelkezései érvényesek; amit viszont a korlátlan italmérési helyiségeknél alkalmazni nem lehet. Itt már a zárókorlátozás nem általános érvényű.

Az ipari munka vasárnapi és szentistvánnapi szüneteléséről alkotott 1921. évi 94.537. K. M. sz. r. — lásd a Belügyi Közlöny 1921. évf. 2177. oldalán — 6. §-ának negyedik bekezdése értelmében a korlátolt kimérés, vagy kismértékben való elárusítás jogával felruházott bármilyen elnevezésű fűszer- és csemegeüzletekben, illetőleg vegyeskereskedésekben (szatócsüzletekben, fogyasztási szövetkezeteknek vegyeskereskedésjellegű üzleteiben) a pénzügyi hatóság által kiadott italmérési engedélyokiratban felsorolt szeszesitalok az égetett szeszesitalok kivételével vasárnapon és Szent István-napján az ország egész területén reggel 7 órától délelőtt 10 óráig kiszolgáltatathatók.

Budapest székesfőváros területén élelmicikkeket a túlnyomóan ezek árusítására berendezett üzletekben reggel 7 órától 9 óráig szabad a munkaszüneti napokon árusítani.

Ezekben a helyiségekben ugyanezen idő alatt a szesz nem tartalmazó üdítő italokat is ki szabad szolgáltatni. De 9, illetve 10 óra után semmiféle kiszolgáltatást eszközölni nem lehet.

Az égetett szeszesitalok — pálinka, rum, konyak, likörök — forgalma vasárnapokon és Szent István-napján általános, tehát a korlátlan kimérésekre is kiterjedő módon korlátozva van. Ez a korlátozás is többféle.

A legfontosabb az, hogy a kizárólagos pálinkamérést — tehát azt a helyiséget, ahol az engedély értelmében a közvetlen fogyasztásra kimérés történik, — vasárnapokon és Szent István-napján az egész napon át zárva kell tartani. Vagyis kizárólagos pálinkamérés a szombati 7 órai zárórától kezdve hétfőn reggel 6 óráig ki nem nyitható. Ugyanígy a Szent István-napját megelőző köznap estjétől az azt követő köznap reggeléig. Viszont ha Szent István napja szombatra, vagy hétfőre esik, akkor a zár-

Amit vissza kell szerezniünk: Nagyszombat.

órákorlátozás egy nappal hosszabb időre terjed ki. (Lásd az 1921. évi 94.537. K. M. sz. r. 6. §. utolsó bekezdését a Belügyi Közlöny 1921. évi évf. 2179. lapján.)

Ugyanezen jogszabály ugyanezen szakaszának 1. bekezdése szerint — a gyógyszeráraktól eltekintve — égetett szeszesitalokat, a különleges (finomított) égetett szeszesitalokat is ideszámíva, sem tisztán, sem más italokhoz keverve sem árusítani, sem kiszolgáltatni nem szabad. Vendéglőkben, kávéházakban, kávémérésekben és cukrászdákban azonban teához rumot a szokásos mennyiségben ki lehet szolgáltatni.

Az égetett szeszesitalok kiszolgáltatására vonatkozó ez a tilalom fennáll a hivatkozott jogszabály 6. §-ának negyedik bekezdése értelmében a korlátozott kimérés, vagy kismértékben való elárusítás jogával felruházott — fentebb már ismertetett — nyílt árusítási üzletekre is. Tehát ott sem szabad — még zárt palackban sem — az említett munkaszüneti napokon égetett szeszesitalt kiszolgáltatni vagy elárusítani.

E korlátozó rendelkezéseknek a megszegése kihágást képez és az 1891. évi XIII. t.-c. 6. §-a értelmében a felelős személyt pénzbüntetéssel kell megbüntetni. A kihágás elbírálása a m. kir. rendőrség, illetve a szolgabírói hivatalok hatáskörébe tartozik. A feljelentéseket tehát ezekhez a hatóságokhoz kell előterjeszteni.

A cukrászüzletek záróráját egyöntetűen az egész ország területére az 1926. évi 156.045. B. M. sz. rendelet állapította meg. Olyan értelemben, hogy ezeket a helyiségeket május—augusztus hónapokban éjjel 12, szept.—ápr. hónapokban éjjel 11 órán túl nyitva tartani nem szabad.

Ezekben a helyiségekben a legtöbb esetben van kismértékbeni elárusításra jogosító italmérési engedély is. Itt az előírt zárt palackokban az elárusítás a jelzett zár-

óráig eszközölhető. De a munkaszüneti napokra kiadott, az égetett szeszesitalok kiszolgáltatására és elárusítására vonatkozó tilalom — a teához való rum kivételével — ezekben a helyiségekben is változatlanul érvényes.

Több alkalommal vita tárgyát képezte már az, hogy a vasárnapi munkaszünet — így az égetett szeszesitalok kiszolgáltatásának és elárusításának a tilalma is — tulajdonképpen mikor veszi kezdetét és meddig tart.

Számtalan esetben úgy értelmezték ösztönszerűen a kérdést, hogy ez a munkaszünet vasárnap reggelre virradóra éjfél 12 órától hétfőn reggelre virradóra éjfél 12 óráig tart. Ez a felfogás azonban téves.

Az ipari munka vasárnapi szüneteléséről rendelkező 1891. évi XIII. t.-c. 2. §-a szerint az ipari munkák szünetelése legkésőbb vasárnap reggeli 6 órakor kezdődik és a megkezdés időpontjától számított 24 órán át megszakítás nélkül tart. Vagyis a munkaszüneti napot követő munkanap reggeli 6 órájáig. Reggeli 6 órán túl nem tarthat.

A kereskedelemügyi minisztérium éppen ezen a téren észlelt bizonytalanság eloszlátása végett az 1925. évi 84.934. sz. rendeletével elvi jelentőséggel kimondta, hogy az égetett szeszesitalok kiszolgáltatása, illetve elárusítása korlátozásánál a záróráidőpont a munkaszüneti napot követő köznap reggeli 6 órája. Vagyis az égetett szeszesitalok kiszolgáltatása vasárnap reggeli 6 órától hétfőn reggeli 6 óráig, Szent István-napján reggeli 6 órától a következő munkanap reggeli 6 óráig, tehát a törvény által elrendelt 24 órai időtartamon keresztül van eltöltve. Ez alól egyedül kivétel a már említett szokásos tearum kiszolgáltatása.

Meg kell említenem itt még azt is, hogy az égetett szeszesitalok eladásának, kimérésének fenti korlátozása vonatkozik az országos vásárokon árusító alkalmi árusokra

is. Ott sem lehet vasárnap reggeli 6 órától kezdve — amint ezt az 1921. évi 94.537. K. M. sz. r. 9. §-a és az 1926. évi 67.561. K. M. sz. r. egyöntetűen megállapítja — hétfőn reggel 6 óráig semmiféle égetett szeszestalt jogszerűen elárusítani vagy bárkinek kiszolgáltatni. (Ez a rendelkezés Szent István-napján ellenőrzés alá nem kerülhet, mert az 1921. évi 94.537. K. M. sz. r. 9. §-ának utolsó bekezdése értelmében Szent István-napján országos vásárt tartani nem lehet.)

A csendőrröröknek az országos vásárokon ezt a kérdést különösen figyelmébe ajánlom, hiszen a legtöbbször sikerül egy csomó zugárust elcsipni és az illetékes hatósághoz juttatni.

A most elmondottak alkotják a felvetett kérdés első részét.

*

A kérdés második részében feleljünk arra, hogy miképpen kell a csendőrröröknek a hatóság által a fentiek értelmében megállapított zárórák betartását ellenőriznie.

A Szut. 362. §-a a következő utasítást tartalmazza ebben a tárgyban: A zárórabetartás ellenőrzése alkalmával a csendőrrörök a kocsmába, vendéglőbe stb. belépnie nem szabad, hanem a vendégek eltávolítására és a helyiség bezárására a kiszólitott tulajdonost kell felhívni.

Lényegében a záróra túllépése — szögezzük ezt a tényt le ismét, mielőtt az eljárás lényegének a vizsgálatába bocsátkoznánk — bár maga a tény elzárással büntetendő kihágás, közbiztonsági szempontból nem bír különösebb jelentőséggel. Aki a kihágást elköveti, — az italmérő, esetleg a távozni felszólításra sem óhajtó vendég — viseli a jogkövetkezményeket. A kérdés a csendőrség részéről a tény megállapításával be van fejezve. A csendőrrör az esetről a feljelentést beterjeszti. A többi már a büntetőbíróóság dolga.

A Szut. 362. §-ának a tartalma azonban szerintem nem egészen szabatos. Azt hiszem, hogy e kérdéssel kapcsolatosan a gyakorlati végrehajtásnál mutatkoznak is némi nehézségek.

Ez az utasítás ugyanis kifejezetten megtiltja a csendőrröröknek azt, hogy kizárólag a zárórabetartás ellenőrzése céljából az italmérőhelyiségbe belépessen.

Teljesen érthető egyfelől a Szut. ilyen irányú rendelkezése, hiszen a sorozatos példák igazolják azt, hogy a fegyverhasználati joggal felruházott fegyveres csendőr az italos állapotban levő egyénnel szemben váratlanul kerülhet olyan helyzetbe, hogy a fegyverét kénytelen használni. Így oly kellemetlen helyzetet teremt, amit beavatkozás nélkül teljesen elkerülhetett volna. Igazolódik itt is az a feltevés, hogy a zárórátútlépés közbiztonsági szempontból nem komoly ügy. Nincs szükség arra, hogy a fegyveres karhatalmi közegek békés egyéneket zaklassanak csupán azért, mert azok jókedvükben nem akarják respektálni a kétórán megállapított záróra elérkezését. Ezt a részét az ügynek majd elintézi a vendéglőssel, vagy a csárdással a rendőri büntetőbíró. Ha pedig a helyiségben botrányokozás történik, ott verednek, esetleg súlyosabb testisértés is történik, akkor a csendőrrör már nincs kötve a fentjelzett tilalommal, mert ilyen esetben azonnal joga van, sőt kötelessége a helyiségbe belépve ott rendet teremteni. Ilyenkor természetesen — ha már elmúlt a záróra — egyben zárórát is csinálni.

Próbáljuk azonban a Szut. említett rendelkezését vizsgálni olyan esetről, amikor kizárólag csak zárórátútlépésről lehet szó. Másféle jogellenes magatartás azonban nem forog fenn.

Ha szőrszerint ragaszkodunk az utasítás szövegéhez, akkor könnyen nehézkessé és késedelmessé válhatik az

ellenőrzés. Értelem szerint a belépési tilalom csakis azt jelentheti, hogy a csendőrnek a vendégekkel szemben nem szabad fellépni a zárórátútlépés észlelése esetén. Vagyis ott bent az italmérőhelyiségben nem intézkedhetik. Ezt különben kifejezetten elrendeli a Szut. 362. §. utolsó mondata.

Ilyen esetben ki kell hívnia, szólítania az engedélyest; e célból benézhet, beszólhat neki, sőt számtalanszor be is kell szólítania, mert nem mindig akad kéznél valaki, akitől be tudna üzeni érte. Meg azután az ilyen beüzenésre nem is biztos, hogy a csapláros — különösen ha jó társaságban van — otthagyja a kellemes kompániát és kimenjen. De ha ő maga is látja a csendőr jelenlétét és, így még mámoros állapotában is meggyőződhetik arról, hogy nem akarja senki felültetni, vele tréfát űzni, akkor bizonyára minden vonakodás nélkül eleget tesz az óhajtásnak és a csendőrrör rendelkezésére áll.

Ez a belépési tilalom tehát nem jelenti azt, hogy a csendőr a záróra ellenőrzése alkalmából, helyesebben céljából fegyelmi felelősség terhe alatt véletlenül rá ne lépessen a küszöbre; csupán az irányelvet szabja meg, hogy a fegyveres csendőr olyan jelentéktelen súlyú kihágás esetében, mint a záróra túllépése, és olyan alkalommal, amikor már rendesen italos hangulatú és állapotú egyénnel vagy egyénnel kerülne szembe, ily módon is érezze azt, hogy a fellépését a fellépésének, a beavatkozásának a szükségességét egyedül a záróra túllépésének a ténye nem teszi szükségesszerűvé.

Van azonban a Szut. idézett pontjának egy másik magyarázható rendelkezése. Ez a szakasz második bekezdése első mondatának a szövege. Eszerint ugyanis, ha a vendégek a tulajdonos felszólítására a helyiséget el nem hagyják, neveiket a járőr a tulajdonostól tudja meg és őket jelentse fel. Ez a szövegezés egyfelől világosan megjelöli, hogy ilyen esetben az italmérőt az ügyben büntetőjogi felelősség már nem terheli, hanem csakis az ellenőrzés, nem engedelmességet vendéget vagy vendégeket.

Másfelől azonban alkalmat ad a gyakorlati végrehajtás során többféle értelmezésre.

Boncolgassuk csak kissé ezt a rendelkezést a gyakorlati eljárás szempontjából.

Miként fog meggyőződni vajjon a járőr arról — tegyük fel, hogy a zárórát túllépő vendégek valamelyik belső szobában mulatoznak —, hogy az engedélyes valóban felszólította-e azokat a helyiség elhagyására és figyelmeztette-e a záróra elérkezésére? Ha igen, mivel lehet igazolni azt, hogy ez a felszólítás komoly, a jogszabályok betartására irányuló és erre alkalmas, határozott hangú volt-e, vagy pedig nem? Hogyan nyerhet személyes észleleten alapuló, tehát ténybeli bizonyítékot a csendőr mind ezekre a körülményekre, ha a helyiségek fekvése, vagy a mulatozók zajongása miatt esetleg nem is hallhatja a távozásra felhívásra irányuló figyelmeztetést? Ezt megfigyelheti valami kis lebűjszerű helyiségben, ahol talán egy-két álmos napszamos vagy cigány bóbiskol egy pohár bor mellett; ilyen esetekben megállapíthatja a vendég engedelmességét, de egyéb esetben ez az eredmény teljesen bizonytalan.

Számolnunk kell az ilyen helyzetnél azzal a körülménnyel, hogy a engedélyes italmérő nem szívesen távolítja el a vendégeit, velük szemben nem szívesen lép fel erélyesen, különösen akkor nem, ha azoktól nagyobb bevételt remélhet. Ez az álláspontja érthető is.

De menjünk tovább egy lépéssel. Miként győződhetik meg a járőr arról, hogy a helyiségben kik tartózkodnak bent, kik azok, akik a hozzájuk intézett felszólítás ellenére sem hajlandók eltávozni? Nem ismerhet még a

A közelmúlt napokban az angol hadsereg tankbemutatót rendezett. Képünkön egy tank-rajt látunk, amelyet egy megfigyelő repülővel erősítettek meg.

legjobb csendőr sem minden személyt, aki éppen az italmérésben tartózkodik. Vele szemben nem léphet fel a záróratúllépés miatt. Őt nem igazoltathatja. De sokszor nem is láthatja a vendéget, ha az nem kerül a szeme elé.

Teljesen rá van utalva a szolgálati utasítás szövegezése szerint is az engedélyes bemondására. A tőle kapott — akár helyes, akár nem helyes — adatok alapján meg kell tennie a feljelentést a jogszabálysértés miatt.

És ha az italmérő hamis neveket mond be, ha nem mondja be minden jelenlévő nevét — hanem az ő érdekeinek kedvezőket elhallgatja — vagy egyenesen olyanokat mond be, akik nincsenek is a helyiségben, hanem békésen alusznak otthonukban, akkor? Vagy ha a vendég mond be hamis nevet és adatokat a személyi körülményei után feltűnően szimatoló italmérőnek?

Elő lehet talán venni az italmérőt, mint feltételezett tettetársat. De az eljárás ilyen részleteinek és eredményeinek napfényrekerülése a tehetetlenség színezetét adhatja a csendőri beavatkozásnak. Ezt viszont — elsőrendű közbiztonsági tekintetektől — a lehetőség szerint meg kell előzni.

De nézzük a kérdés másik oldalát. Az italmérő jó-hiszeműen is bajbajuthat. Ő nem hatósági közeg, nem köteles, de joga sincs ehhez, kételkedni a kérdezősködésére neki bemondott adatok valódiságában. Az adatok igazolását nem kívánhatja.

Előfordulhat olyan eset is, hogy a vendéglős minden felelősség alól — esetleg érdemtelenül — kibúvik. Hiszen a fentiek szerint a benti ténykedését a járőr nem figyel-

heti meg. Az valahol az utcán áll kint és ott várja közbelépésének az eredményeit és hatását.

Viszont a szolgálati utasítás észrevételezett pontja szerint a vendégeket kell a járőrnek feljelenteni, ha azok az italmérőhelyiséget az engedélyes felszólítására el nem hagyják.

Az engedélyes alanyi bűnössége, legalább is az alanyi bűnösségének foka homályban maradhat. Ha ügyes taktikával él, némi ravaszkodással megmenekülhet a büntetőjogi következmények alól. Összebeszélhet valamelyik vendégével. Azzal a nem rossz elgondolással, hogy a vendéget bizonyára enyhébben fogják megbüntetni, mint őt, az engedélyest. Módja van neki arra — ha meg tud alkudni a lelkiismeretével, mert csak ezen fordul meg a kérdés —, hogy átháríthassa a felelősséget a feljelentő csendőrijárőr előtt a mulatozókra, vagy esetleg a társaság egyes tagjaira. Akit ő erre a célra kiválaszt vagy legalkalmasabbnak tart. Legvalószínűbb, hogy a legittasabbra.

Nem is lesz nehéz helyzete. A csendőri jelentés csak azt szögezi le, amit ő bemondott nekik. Leszögezi, hogy a vendégek a megjelölt alkalommal nem távoztak el a vendéglős felhívására sem az italmérésből a záróra bekövetkezése után. Megjelöli, hogy, mivel nekik — már t. i. a csendőröknek, a záróratúllépés miatt belépniük nem szabad a helyiségbe, a feltüntetett adatok miként jutottak a tudomásukra. És a rendőri bünetőbíró a vendéget, a szerencsétlen becsípett egyént megbünteti. Aki talán szívesen

ment volna haza, de hát nem volt senki, aki őt italos állapotában a záróra betartására figyelmeztette volna.

A rendőri büntetőbíró kerül nehéz helyzetbe. A csendőri vallomás nem viszi előbbre a kérdés tisztázását. A csendőrijárőr tárgyilagosan csak azt a tényt tudja igazolni, hogy a záróratúllépés valóban bekövetkezett. Ez a közvetlen észlelete feltétlenül bizonyító erejű is. A részletekre vonatkozó esetleges egyéb körülményt azonban a járőr már nem tudja közvetlen észleletei alapján bizonyítani, mert ami azután történt, ott már rá volt utalva az engedélyes bemondására. Csak azt jelentheti, amit tőle hallott. Hogy azonban mindez fedi-e a való helyzetet, azt a járőr igazolni nem fogja. Így pedig, szerintem, nem egy esetben a felelősség kérdésének a tisztázása nagy feladatot fog róni a rendőri büntetőbíróra. Mert ha határozott beismerés nincs — amit nem igen várhatunk — az alanyi és tárgyi igazság kiderítése ingadozó lesz. Ilyen homályos pontot az igazságszolgáltatás tárgyilagossága nem tűr meg. Ez a kérdés valahogy tisztázásra vár. Módosítást igényel.

Célszerű rendelkezés az, hogy a csendőrijárőr pusztán a záróra túllépése miatt ne zaklassa a vendégeket. Hiszen a cél, az eredmény nincs arányban az esetleg bekövetkező ellenszegülés következményeivel. De viszont biztosítékot kell a járőr rendelkezésére bocsátani abban az irányban, hogy a kihágás valódi tettesét, vagy tetteseit saját maga, megnyugtató és a bizonyítási eljárás során minden gondolkodás nélkül elfogadható észlelete alapján megállapíthassa. Hogy ezzel az eljárással támaszul szolgálhasson, biztosíthassa a rendőri büntetőbíráskodás tárgyilagosságát és megbízhatóságát. Határozott megállapításaival elejét vehessen minden fondorlatnak vagy álnok hamisságnak.

Ha a járőr nem léphet be a helyiségbe, akkor gondoskodni kell arról, hogy az ő utasítására és előzetes kioktatása értelmében bármiféle más hivatalos esküt tett egyén — pl. községi éjjeliőr, községi rendőr, kisbíró, esküdt stb. — közreműködhessek és az ő vallomása kiegészítő bizonyítékul szolgálhasson.

*

Nem lenne teljesen e tárggyal kapcsolatosan a fentebb elmondott ismertetésem, ha végezetül röviden rá nem mutatnék azokra a helyzetekre, amelyeket a záróra ellenőrzése alkalmával a csendőrijárőröknek szem elől téveszteni nem szabad. Olyan esetek ezek, amelyeket az érdekelt személyek — akár az italmérők, akár a vendégek — különös előszeretettel említenek, esetleg alkalmazzanak, mint szerintük megengedett eljárási módokat.

A zárórendelkezésnek az egyedüli célja az, hogy a vendégfő-, kocsmá-, kávéházhelyiségekben az üzem működése bizonyos ideig megszakíttassék. Ezt az elvet büntetés terhe alatt tilos kijátszani.

Ennek a rendelkezésnek a lehető betartásáról az italmérőnek gondoskodnia kell. Ezért a helyiségében tartózkodó egyéneket olyan időpontban kell felhívnia, figyelmeztetnie a záróra közeledésére, hogy azok a határidőpontig eleget tehessenek fizetési kötelezettségeiknek; a részükre kiszolgáltatót ételeket és italokat el is fogyaszthassák. Nem lehet például bentmaradni az italmérőhelyiségben addig, amíg a rendelt és kiszolgáltatót étel és ital el nem fogyott. Viszont nem lehet néhány perccel a záróra előtt oly mennyiségben az italt kiszolgáltatót, hogy annak az elfogyasztása a még rendelkezésre álló néhány perc alatt szinte lehetetlen. Tehát az ételek és italok kiszolgáltatását úgy kell teljesíteni, hogy a záróra előtt azok elfogyasztására is elegendő idő maradjon.

Vannak azonban másforma esetek is.

Például számtalanszor megtörtént már az, hogy a vendéglővel, kávéházzal egy épületben lévő, egy jogosított kezelése alatt álló szálloda szobájába vittek fel ételeket és italokat a mulatozó egyének részére. A vendégeket a záróra elérésekékor nem akarták elküldeni, hanem feltették őket az egyik szállodai szobába azzal az ürüggyel, hogy a szállodai helyiségekre nem vonatkozik a zárókorlátozás. Ott tehát zavartalanul, minden zaklatás nélkül tovább lehet folytatni a mulatozást és italozást. Az ilyen vendégekkel természetesen megfizették a szállodai szoba és kiszolgálás — fűtés, világítás — árát is.

Ez az eljárási mód egyenes kijátszása a zárórendelkezésnek. Ezt és az ehhez hasonló eseteket a legszigorúbban kell üldözni. Mert az ilyen eseteknél fordul elő a leggyakrabban a lerészegítés, az alvó egyén pénztárcájának kiürítése, ingóságainak, értéktárgyainak eltűnése. A szerencsétlen páciens másnap felébredve ijedten fut panaszt tenni az ismeretlen tettesek ellen. Tettes azonban rendszeresen nem akad.

Ez az eljárás ellenkezik a szálloda rendeltetésével is. Az igaz, hogy a szállodákra vonatkozólag nem lehet alkalmazni semmiféle zárókorlátozást. E helyiségnek bármely napszakban és órában a közönség rendelkezésére kell állania. De nem mulatozás, tivornya, hanem kizárólag nyugalom, pihenés céljából.

Ilyen esetben tehát az engedélyes nem alkalmazkodik a rendelet szelleméhez. Az üzeme nem szünetel a záróra után. Onnan folyik a záróra után is a kiszolgálás.

Ugyanilyen értelmű elbírálás alá esik a másik olyan eset is, amidőn az italmérő a vendégeit a záróra elérésekékor beinvitálja a saját lakásába az italmérőhelyiségből és ott folyik tovább a fogyasztás. Azzal az indokolással, hogy a magánlakásokra a zárórendelkezéseket alkalmazni nem lehet.

Lényegében tehát itt is ugyanaz a helyzet, mint az előbbi esetben. Az italmérési helyiség be van zárva, de az étel- és italneműek kiszolgáltatása a helyiségből zárt ajtók mögött folyik tovább a szükség szerint. Tehát az üzem működése nem szünetel.

Meg kell azonban jegyezni, hogy az ilyen esetről bizonyos mértékű óvatossággal és elővigyázattal kell eljárunk. Megtörténhetik ugyanis, hogy az italmérőhelyiség tulajdonosának a lakásán a zárórán túl is mulatozó egyének az italmérő meghívott vendégei, rokonai, bizalmasabb barátai, akik az ott elfogyasztott étel- és italneműekért nem fizetnek. Magánvendégek. Tehát az üzem szemponyjából nem fogalmazzanak. Az engedélyes részére nem üzleti érdekből tartózkodnak ott.

Ilyen esetben — alkalmas módon és formában, amit előre megjelölni szinte lehetetlen — megfelelő tapintattal bizonyítékot kell keresni és szerezni arra, hogy a mulatozó társaság milyen indokból tartózkodott az italmérő magánlakásán. És csak abban az esetben kell feljelentést tenni, ha alapos gyanuja forog fenn annak, hogy ez a külsőleg magánmulatozásnak feltüntetett záróratúllépés valójában a rendelkezések kijátszását célozta.

Nincs célja a feljelentésnek akkor, ha például nagyobb számú vendégnek a helyiségből eltávozása hosszabb időt vesz igénybe és közben néhány perccel túllépi a zárórat.

Nem beszélhetünk kihágásról, ha bent a helyiségben ital- és ételkiszolgáltatás nincs, ott öltözködnek, fizetnek, egyszóval a távozásához készülődnek. Nincs büntetendő cselekmény akkor sem, ha vendég nincs a záróra után az

italmérésben, hanem csak a pincér számol el az engedélyessel. A helyiségek szükséges takarításával foglalkoztatót egyéneknek a helyiségben zárórántúli tartózkodása szintén nem kihágás, mert ezek szintén nem tekinthetők vendégeknek. Nem italfogyasztás céljából vannak ott. A takarítás, a szellőztetés ellenben elsőrendű köztisztasági és egészségügyi követelmény.

A záróra ellenőrzésénél a csendőrzárór minden esetben legyen kíméletes. Kísérje figyelemmel az adott körülményeket.

Ha igazolható mulasztást vagy szándékos cselekményt észlel, a feljelentést feltétlenül meg kell tennie akár az engedélyes, akár a vendégek ellen. Viszont azonban jelentéktelen, a körülmények által igazolt mulasztásokat célszerűbb jóindulatú figyelmeztetéssel, kioktatással elintézni.

Régi bűnesetek, régi nyomozók.

Az a kor, amelyet a fenti cím alatt ismertettem eddig, az 1848—1870-es évekből való. Bűnügyi-, nem büntetőjogi szempontból nagy vonásokban ismertettem a viszonyokat, amelyek a bűnözöt termelték, amelyek azonban a bűnözőket is nem egyszer jó útra térítették.

Ha a régi idők voltak bestiális kegyetlenséggel végrehajtott véres bűncselekményei, voltak bűnözők, betyárok, kiknek kezére zöld vásáron* került egy-két idegen jószág: szarvasmarha, jó stb., de akik ezért az abszolutizmus korában, a nemzeti ellentállás és az ország függetlenségének és szabadságának kivívásában tiszteletreméltó szerepet játszottak és épen ezért sokszor az úgynevezett közbirtokosság által szervezett és javadalmazott perzekutorhad is egérutat engedett ezeknek a szegénylegényeknek, ha a vasasnémetek, vagy cserepárok, a Bach-rendszer karhatalmi és közbiztonsági közegei üldözték őket.

Soha sem lehetett tudni, hogy a biharmegyei gróf Pongrácz** csikójával futó betyár szüreujjában nem volt-e egy izenet is egy-egy magyar főúr, vagy egy, az 1848—1849-es években katonai hírnévre szert tett magasabbrendű katonai személy címére. S mert a vármegyei perzekutorok legnagyobb része az 1848—1849-es szabadságharc alatt honvédtiszt volt, csak evidenciában tartották a lopást, de azért a szegénylegényt továbbengedték, mert az a pár sor írás, hogy kézhez jusson, nemzeti szempontból bizony fontosabb volt, mint a gróf Pongrácz csikaja.

Volt ott elég... Egy-két eltűnést észre sem vettek.

1849 nyarán, amikor Metternich herceg az orosz hadsereg segítségét megnyerte, amikor egy jól felkészült hatalmas hadsereg Galicián és Moldván keresztül Paskiewitz tábornok vezetésével bevonult Magyarországra s a keleti irányból három helyen lépett egyszerre offenzívába, a magyar honvédsereg két tűz közé szorult, bár az osztrák hadsereg már teljesen le volt győzve.

A túlerővel szemben a felvidéki és erdélyi honvédszapatok visszavonulásra kényszerültek. A honvédhadsereg Görgey Arthur tábornok vezetésével a nagy magyar Alföldön összpontosult. Itt kellett volna megtörténni a honvédsereg átcsoportosításának.

De mielőtt ez megtörténhetett volna, Arad alatt körülfojták a centralizált honvédsereget s a nagy hadvezér, Görgey a reménytelen helyzet teljes megértése után a fegyverletételre határozta el magát.

A fegyverletétel feltételeit az orosz hadsereg parancsnokával állapította meg. Hogy az osztrákok e feltételeket mi módon játszottak ki, hogy mi módon juttatták a hősiess honvédtábornokokat 1849 október 6-án a bitó alá, annak elbírálása más lapra tartozik.

Az aradi 13 vértanú kivégezték.

A honvédhadsereg legnagyobb részét az osztrák armádiába hurcolták s idegenben katonai szolgálatra kényszerítették.

Az, aki a világsi egérfogóból ki tudott menekülni, menekült, de bizony haza nem menekülhetett. Otthon már vártak reá az osztrák csendőrök. Az ilyen menekült hazátlaná vált s vagy a szegénylegények társaságába került, vagy, ha a menekülés csoportosan sikerült, maguk alakítottak bandát a személy- és vagyónbiztonság rovására és tetemesen megszorították az amúgy is megszorult betyártársadalmat.

Ugyanaz történt most is, ami a szatmári békekötés után Rákóczi Ferenc fejedelem meg nem békült kurucsaival!

Kossuth Temesváron keresztül Orsovánál menekült török földre. Visszavonulását Nagy Sándor tábornok Temesvár alatti csapatainak egy része fedezte. A hagyomány szerint Rózsa Sándor is Orsováig kísérté a kormányzót. Bem apó vezérkarának egy részével Moldva-felé vágta ki magát és később szintén a török vendégjogot élvezte. Kossuth Törökországból, ahol élete sem volt már biztonságos, Itáliába utazott s innen intézte az emigráció ügyét. Katonai tanácsadója Klapka és Türr István tábornok volt s a francia diplomácia rokonszenvével és Caourral, Garibaldi elő is készítettek egy felszabadító betörést Magyarországra, amelynek iránya lett volna délről Belgrád, keletről Moldva, a gyimesi és ojtói szoroson keresztül, azonban a két kis balkáni állam uralkodói, valószínűleg osztrák pénzen megvesztegetve, az utolsó pillanatban a felszabadító csapatok felvonulását országuk területén nem engedték meg.

Pedig ekkor az orosz nagyhatalom már Törökországgal szemben kötötte le haderejét.

A krimi háború — Szebasztopol.

Az elnyomott, leigázott szegény Magyarországon forrott a szabadság utáni vágy. A magyar emigránsok Londonban, Brüsszelben, Párisban és Nápolyban mindent elkövettek, hogy ez a forró vágy valóra is váljon.

Közben az osztrák kormány követeli Kossuth elfogatását. Pénzhamisítás bűncselekménye miatt kéri ezt.

Forrong egész Európa.

A diplomáciai tárgyalások központja a magyar ügy. Itália megmozdul.

Garibaldi és a savoyai ház az egységes Itália megteremtésén fáradoznak. Olaszországban Türr István parancsnoksága alatt magyar légió alakul. Minden lehetőség megvan arra, hogy Magyarország újra felkel az elnyomó abszolutizmus ellen.

Ilyen a hangulat egész Európában.

Mágnás, nemes, pór, a régi honvédek, minden magyar összefog, hogy az ország szabadságát, függetlenségét, önállóságát, ha kell: vére, élete árán is kivívja.

Csak egy jelszó!

A szabadságharc újra lángkap.

Várják Türr tábornok fegyvereit... Nóta is szól róla... Éneklük titokban, éneklük nyíltan...

És a reménység rózsás virága egyszerre csak elfonnyadt.

A francia császár májbaja és beteges elkedvetlensége elég, hogy a diplomáciai törekvések más irányt vegyenek. Nem történhetik meg a felszabadító aufmarsch délről-keletről.

A reménykedőket körülveszik a kémek, besúgók,

* Zöld vásár = nem igaz úton szerzés.

** Gróf Pongrácz arabs ménese európaihíru volt.

agent provocateurök láthatatlan pókhálója. A nagy Széchenyi öngyilkos lesz... Börtön, kivégzés... gyanus haláleset napirenden.

A bátrabbak azonban mégis reménykednek.

Szervezik titokban a hadviselt honvédeket. Futárok jönnek. Futárok mennek. Terveket szönek. Tovább konspirálnak. A futóbetyár megbízható hírvivő. Bűncselekményeket csak az osztrák abszolutizmusnak behódoltak ellen követnek el. A megbízható, jó hazafi földesúr komenciót ad a betyároknak. Kijár nekik a szalonna, kenyér, bor, lebbencs, zab.

Összefog mindenki az abszolutizmus rendszetével szemben.

Ez a forrongó, veszedelmesen izzó politikai állapot természetesen megtermi a maga karaktereit, de megtermi a sajátos, speciális bűnözőit is.

Ezeokról akarok most írni.

Ilyen hangulatban, ilyen politikai viszonyok között él Európa, ilyen a hangulat az elnyomott Magyarországon, amelyet a szabadságharc leveretése után Ausztria mint gyarmatot kezel. Az osztrák megszálló csapatokkal együtt előzőnk az országot az osztrák hivatalnokok s bevonul Pestre, Pozsonyba s az ország nagyobb városaiba az osztrák rendőrség, az osztrák csendőrség, amelynek főfeladata nem is annyira a gonosztevők üldözése, hanem annak megfigyelése és feljelentése: nem készül-e a magyar nemzet rabbilincseit lerázni, nem készül-e újabb felkelés, ki tart összeköttetést a külföldön élő emigránsokkal, ki rejteget fegyvert, kinél van Kossuth-bankó.

Szóval úgy az osztrák csendőrség, mint az osztrák rendőrség egyetlen és határozott célja politikai természetű. Mindkettőt csakis politikai természetű bűnügyek érdeklik s ha ilyet kiszimatolni nem tudnak, vagy agent-provocateurkódnak, vagy pedig, ha szükséges, hát ki is találnak ilyen bűnügyeket.

A budapesti rendőrség híres főnökei, Prottmann, majd később Woratka nap-nap után küldi titkos és bizalmas jelentéseit a haute police-nak Bécsbe.

A jelentéseket azután gróf De la Motte, Thierry rendőrminiszter, Rechberg Sándor gróf, Bach, Metternich Richárd herceg politikai céljainak megfelelően használják fel.

Az osztrák kamarilla és osztrák rendőrség mindent tudniakarása természetesen rendkívül sok kiadást is jelentett, mert bizony a titkok legnagyobb részét pénzen kellett megvásárolni, a besúgót alaposan meg kellett fizetni s mert Magyarország felszabadításának politikai irányítói főleg a magasabb körökhöz tartoztak, az osztrák politikai rendőrségnek olyan besúgókat kellett felhajtania és megfizetnie, akik e körökkel érintkezést tartottak fenn.

A politikai szélhámosok és kémek természetesen ebből az időben gombamódra elszaporodtak.

Ma már az osztrák politikai rendőrség titkos aktái a nyilvánosságra kerültek. Ezekből tudjuk meg, hogy az osztrák rendőrség kémszervezete behálózta nemcsak Magyarországot, de egész Európát és meg kell hagyni, hogy rendőr szempontról igen eredményesen működött.

Pesten, Pozsonyban, Aradon, Temesvárt, Kolozsvárt s csaknem minden nagyobb város postahivatalaiban ott ültek a Cabinet Noir emberei, akik bizonyos tanfolyam elvégzése után megtanulták, hogyan kell a leveleket felbontani és újból leragasztani pecsételés nélkül. Hogyan kell a láthatatlan írásokat meleg vasalóval, savas oldattal előhívni. Ezek aztán az itthonmaradt politikusok leveleit

ellenőrizték, azokat lemásolták s eljuttatták a rendőrség kezeihez.

Ilyen körülmények között a magyar szabadság kivívásáért küzdő hazafiak a legnagyobb óvintézkedéssel és körültekintéssel érintkeztek csak egymással. A bizalmas megbeszélések legjobb és legbiztosabb módszere volt a vadászat, de különösen az agarászat megrendezése, amelyre egy-egy főúr, vagy gazdag földbirtokos meghívta bizalmas barátait s a vadászat ürügye alatt közölték egymással terveiket, de nem otthon a kastélyban, vagy kúriában, mert sohasem lehetett tudni, hogy a kiszolgáló személyzet között nincs-e „spicli”, besúgó, hanem a vadásztársaság belovagolt egy-egy pusztai csárdába, amit vadászat közben jelöltek ki, ahol elköltötték a vadászebédet, azután kártyaközben meghányták-vetették a szükséges dolgokat.

A legtöbb ilyen politikai összejövétel volt a Nagy-Alföldön az „Agarászó” csárdában, ahol nemcsak az Alföld, de Erdély ellenzéki politikusai, a magyar szabadság és függetlenség tántoríthatatlan hívei adtak egymásnak találkozót.

Kártya mellett azért folyt a megbeszélés, mert, ha egy cserepár járór bukkant a csárdába, csak kártyázó urakat talált, akiknek igazoló iratai bizonyára rendben voltak, akik a vadászat fáradsalmait pihenték ki.

Ebből az időből nevezték el a ferblit hazai csendesnek.

A konspiráló magyarok azután, ha hírvivőről, őrségről kellett gondoskodni, rendszeresen erre a betyárokat használták fel, akiknek nagyrésze honvéd is volt, akiket mint bujdosókat a magyar nép pártolt és rejtegetett, akik e megtisztelő és hazafias megbízást híven teljesítették.

Egy betyár igen fontos diplomáciai megbízásáról biztos tudomásom van.

Fikker Lipót, aki az 1848/1849-es szabadságharcban mint mérnökári tiszt teljesített szolgálatot, a világi fegyverletételnél elfogatott, majd mint közlegényt besorozták és Csehországba szállították szolgálattételre Olmützbe. A Klapka—Gerloczky-féle betörés előkészítésénél számbavették Fikker Lipót katonai tudását is, amiért is szükségesnek látták megszőktetését és azt, hogy posztját idehaza foglalja el és készítse elő a szükséges munkálatokat Temes, Torontál, Arad és Békés vármegye felkeléséhez.

A komitő a szőktetést Dózsa Mihály hódmezővásárhelyi parasztra bízta, kinek útlevelét szereztek s aki fehéreművel, borral, nem romlandó elemőzsiával megpakolt könnyű parasztkocsiján indult az útra. Két száraz, izmos magyar ló húzta a járművet. Dózsa Mihály tudta az utat Csehországba. Ott szolgált valamikor, míg meg nem szökött, hogy azután mint bujdosó dezertor beálljon Rózsa Sándor bandájába, amelynek neves tagja volt.

Az öreg betyár el is kocogott Olmützbe. Útlevelé volt. engedték tovább. Meg is találta a közlegénysorban selymő főhadnagyot. Közölte vele, hogy miért jött, megmondta neki, hogy a lovagnak háromnap pihenésre van szükségük, azután indulnak. Közben elmondta azt is, hogy Rózsa Sándor bandájából való.

Fikker Lipót a komitő rendelkezését parancsnak vette s mert vagyonos szülők gyermeke volt, 10.000 forint készpénzzel is rendelkezett, attól félt, hogy a betyár útközben elteszi láb alól, de azért mégis ott volt a találkozón s a betyár szépen haza is hozta, épségben, egészségben, anélkül, hogy a hosszú úton hivatalos emberrel találkozott volna.

Hosszú időn keresztül, míg amnesztiát nem kapott

— mert a felkelésből nem lett semmi, — itt bujkált a Nagy-Alföldön. Dózsa Mihály mellett maradt mint összekötő, jóismerősei, barátai és szülei között. Soha el nem árulta, mindig híven szolgálta, közben a betyármesterséggel is felhagyott. A betyár fokosát, rézbuzogányát, szelence (orgona) fából faragott borotvakészletét és tükrét emlékebeadta a főhadnagynak, amit az haláláig megőrzött. Ezek most a békéscsabai múzeum néprajzi osztályának a tulajdonai.

A becsületes betyáron, meg a pénzért árulóvá vált magyaron kívül kitermelt ez a politikai állapot még egy típust: a magát bujdosó honvédnek, üldözött politikusnak kiadó szélhámost, útonállót, betörőt, rablót vagy gyilkost.

Ezek voltak bűnözési szempontból a legveszedelmesebbek. Mint üldözöttet, mint hazátlant mindenütt szívesen látták. A hála pedig az lett, hogy egy szép napon eltűnt a vendéglátó házból minden érték. Pénz, ékszer, ruha. A károsult még örülhetett, ha életével nem fizetett rá a szíves vendéglátásra.

Feljelentést sem mert tenni, hiszen politikai üldözöttet, menekülő honvédet rejtgetett. Az osztrák csendőrség és rendőrség pedig ebben nem ismert tréfát.

Ebből a típusból különösen egy női bűnözőt kell megemlítenünk, aki Kossuth Flóra név alatt szerepelt s akit bujdosóújtján egy jól szervezett rablóbanda kísért végig. A szélhámosságokon kívül ez a nő egész sereg betörést, rablást irányított, sőt két gyilkosság elkövetésében is gyanusnak találták, mint felbujtót.

Az 1862—67-es években egy feltűnően szép, karcsú, de azért izmos nő foglalkoztatta a nyomozhatóságokat Kassától Ujvidékig és Pozsonytól Komáromig. A 30—35 éves nő divatos öltözetben, jó fogattal utazott. Lovait parádés kocsis hajtotta. Utitársa rendszeren egy fiatal gavallér volt, aki titkárjaként szerepelt.

Rendszeren olyan faluban vagy városban szállt meg, amelynek környékén nagybirtokok, kastélyok, nemesi kúriák voltak. Papírjai rendben voltak. A legtöbb helyen házigazdájának azt adta elő, hogy birtokot akar vásárolni, de elmondta azt is, persze a legnagyobb titoktartás mellett, hogy ő álnév alatt utazik s a birtokot is álnév alatt vásárolja meg, de az ő igazi neve Kossuth Flóra, a száműzetésben élő Kossuth Lajos testvére s mint ilyen, útja és utazása politikai természetű.

A régi honvédsereg tagjait toborozza egy esetleges felkelésre, közben impressziókat gyűjt arra, vajjon a magyar nép hűséges-e még a kormányzóhoz, hogy egy újabb szabadságharc kilobbanásánál a felkelőcsapatok melléje állanak-e.

A kalandornő a magyar nép lelkivilágát kitűnően ismerte. Megszállását mindig egyszerű embereknél, kurta-nemeseknél, de főleg iparosoknál rendezte be, akik előtt a Kossuth név varázsa is szent volt és így mindig és mindenütt biztonságban volt. A szállásadó nemcsak nagy megtiszteltetésnek vette a magas vendég érkezését, hanem még talán a kánpadon sem vallotta volna be, hogy női vendége: Kossuth Lajos testvére.

Igy beszállásolván magát a szélhámosnő és társasága, azután szabadjára járta a várost és a környékét, pénzt szedvén a felkelés céljaira, de birtokvásárlás ürügye alatt is beférkőzött a gazdagabb birtokoshoz, majd párnapos időzés után épp olyan titokzatos módon útrakelt, mint ahogyan érkezett.

1865 tavaszán Győrben Glasner Márton lakatosmestert tisztelte meg látogatásával. Egy hétig volt a lakatosmester vendége, ahonnan fogatán kirándult Böny-Rétaláp községbe, ahol Nagy Gedeont, a szabadságharc vitéz huszárőrnagyát látogatta meg vörösmárvány kúriájában,

majd birtokvásárlás ürügye alatt felkereste kismányai Hangyás Zsigmond földbirtokost is.

Nagy Gedeontól a nemes célra 100 forintot kapott.

A Hangyás-birtokot bejárta alaposan titkárjával együtt és az urasági épületet is alaposan szemügyre vette.

Győrből távozása után párnapra Nagy Gedeon kastélyában betörést kíséreltek meg. Az erős vasajtók és vasablaktáblák a betörésnek ellentálltak. A betörők zajjal is dolgozhattak, mert a cselédség felébredt s megzavarta a betörőket, akik a kastély kertjén keresztül futottak s a Bakonyér túlsó oldalán kocsira ültek és elmenekültek.

De ugyanezen az éjjel a Hangyás Zsigmond úrilakának a falát is kibontották, ahonnan már ékszer és pénzt sikerült elvinniök. A ház ura Győrben volt. Hangyásné kis fiával hallotta, hogy betörők vannak a lakásban, de nagyobb veszedelemtől félve, elrejtőzött és nem mert lármát csapni.

Mind a két helyen, de különösen Nagy Gedusék kertje alján, a Bakonyér mentén határozott nyomok maradtak. Négy férfi és egy női lábnyom. Ez utóbbin azonban határozottan látszott, hogy nem kitaposott, ferdesarkú cipőnyom, hanem úrilábra szabott cipő.

Nagy Gedust és Hangyás Zsigmondot, akik atyafiak voltak, ez a cipőnyom arra a gyanura vezette, hogy a két betörés előkészítője és szervezője senki más nem lehetett, mint az a nő, aki Nagyéknál mint Kossuth Flóra mutatkozott be s aki azután más név alatt birtokvásárlás ürügye alatt megtekintette a Hangyás-birtokot is.

E feltevésüket a nyomozhatósággal is közölték a Kossuth Flóra név megemlítésével. A nyomozhatóság is alaposnak vette ezt a gyanut, mert Glasner Márton győri lakatosmester kikérdezte, előadta, hogy női vendége férfiruhát is próbált magára és észrevette azt is, hogy nemcsak férfikísérői, de maga a nő is pisztolyokkal és késekkel erősen fel voltak fegyverkezve.

Jó személyleírással Győr vármegye ilyen értelmű körözést ki is bocsátott, de mert a hírlapírás még kezdetleges volt, a körözés lassan terjedt s a veszedelmes női szélhámos és társai tovább garázdálkodtak.

Löcsén később hasonló eset történt. A szélhámosnő itt is birtokvásárlás ürügye alatt jelent meg Kelecsényi Sándor birtokosnál. Megjelenése után négy nappal a Kelecsényi-kúriát nemcsak kirabolták, de Kelecsényi Sándort és annak unokatestvérét le is gyilkolták.

Kolozsvárt gróf Toldalagi házába hatolt be egy hatagú rablóbanda, a kastély személyzetét a pincébe zárták, a kastélyt kifosztották. E banda vezére egy álarcos, férfiruhába öltözött nő volt, akire a bőnyi rablás női tettesének személyleírása teljesen ráillett.

Egy nő vezetésével igen jól szervezett rablóbanda garázdálkodott Torontál és Bács-Bodrog vármegyében. A kastélyokat, úriházakat egyre-másra támadták meg és fosztották ki. Hogy minél nagyobb zsákmányra tegyenek szert, nem átalították az áldozatokat halálrakínózni, vagy hogy a tanuktól meneküljenek, a legkegyetlenebb gyilkosságtól sem riadtak vissza.

A rablóbanda női vezérének személyleírása itt is megegyezett az előbbi bűncselekmények női vezérének személyleírásával.

Ezt a bandát női haramiavezérével együtt Zombor alatt fogták el 1867 első hónapjában.

A nyolctagú banda valamennyi tagja honvéd volt az 1848/49-es szabadságharcban, vezérük volt pedig Bogdanovics Elena, zimonyi jobb familiából származó szerb nő, aki huszonkétéves korában szökött meg egy vándorló ko-

médiástrupp jóképű akrobatájával, majd amikor a komédiásoktól elvált, szélhámos, kalandos életre adta magát.

Rablóbandáját is szélhámos mesékkel és trükkökkel szervezte meg. A bujdosó szegénylegényekké kényszerült honvédek előtt is Kossuth Flórának adta ki magát s bandája előtt a szövetkezés célját úgy adta elő, hogy büntető rajtaütéseket hajtanak végre azokon az egyéneken, akik a magyar szabadság ügyét elárulták és az osztrák zsarnokság hívei lettek.

A szerencsétlen emberek a női haramia vezetése alatt mind lejjebb és lejjebb süllyedtek a bűn mocsarába s lassan-lassan aljas rablógyilkosokká váltak.

A rablóbanda elfogatása után a női haramia börtönében megmérgezte magát, hogy a banda tagjaival mi lett, azt csak a szerbek által elrabolt Bács-Bodrog vármegye levéltárának poros aktái tudnák megmondani.

—th—n.

A Poller-féle mintázó eljárás alkalmazása.

Irta: Dr. SCHRANZ DÉNES egyetemi tanársegéd.

(A budapesti kir. magy. Pázmány Péter Tudományegyetem Törvényszéki Orvostani Intézetéből. Igazgató: Dr. Kenyeres Balázs egyetemi nyilv. rendes tanár.)

(Második közlemény.)

A külső festéseknél a természetességet, a színek átütősségét úgy érhetjük el, hogy a különböző színrétegeket egymás fölé rétegezzük. Ez azonban csak úgy lehetséges, ha az egymásra rétegezett festékek az alattuk levő festéket nem oldják, de arra mégis reá festhetők. Ilyen festékek az olaj- és a temperafestékek. Mindkettő jól tapad a hominiton s ezért bármelyikkel kezdetjük a festést, fontos csak az, hogy az olajra ne fessünk újra olajat, hanem temperát és fordítva. Olajfestékekből teljesen elegendő ha az alábbiakat szerezzük be: horganyfehér, elefántcsont fekete, világos nápoly sárga, kadmiumsárga, világos okker, égetett Sienna, Van Dyck barna, természetes umbra, világos és sötét krapplak, világos cinober, sötét caput mortuum, terra di Pozzuoli, cölinkék, poroszkék, világos kobaltkék, sötét ultramarin, kobalt ibolya, krómélegzöld és cseh zöld föld. Ezek az olajfestékek jó színállók, ú. n. művészfestékek, de még sem a legdrágábbak. A tempera festékek közül megfelelnek a célnak az u. n. tanulmány festékek, melyek közül beszerzendő: állandó fehér, fekete, világos kadmium sárga, égetett Sienna, világos krapplak, cinober vörös, kobaltkék, ultramarin, állandó zöld és nedvzöld.

Úgy az olajfestékeknek, mint a temperának más az oldószere. Olajfestéket célszerűen oldunk és higitunk az alábbi keverékben: három súlyrész benzinehez adunk egy súlyrész paraffint, most ugyanennyi mennyiségű terpentint olajjal keverjük össze s még néhány csepp lenolajat adunk az egészhez. A tempera festékeket legelőnyösebben marhaepében oldhatjuk fel. A festéshez szükségesek festékkeverő üveglapok (le mosott elhasznált fényképezőlemez), néhány festőtégely s különféle ecsetek. Az utóbbiak, amint azt az 5. ábrán látjuk, többféle alakúak: vannak gömbölyű és lapos vidra ecsetek olajfestéshez, kettős hajecsetek temperához és egyenesre, valamint ferdére nyírt tупfecsetek a színek egyenletes elosztásához.

Egy kéz befestése kívülről úgy történik, hogy a

megfelelő anyagból ez esetben kaschier Hominit special cernából készült pozitívon az erek helyét lapos, 4-es számú vidraecsettel halványan kirajzoljuk. A szín, amelyet az erekhez választanunk kell, minimális poroszkék, sok fehér és egy csekély mennyiség világos nápolyi sárga keveréke. Ezt a színt higitva és vékonyan kenjük fel az ér lefutásnak megfelelően s azután egyenesre vágott tупfecsettel végig nyomkodjuk. Néhánypercnyi száradás után az egyes területeket kerek vidra ecset segítségével felületesen, foltokban megérintjük cinoberrel, világos krapplakkal és kobalt ibolyával, végül pedig ferdén nyírt nyestecsettel egyenletesen elosztjuk a festékeket. Ezen rétegek megszáradása után tempera festékkel festhetünk rá még halvány színárnyalatokat, ezáltal némi foltozottságot érünk el s az erek is áttűnőek lesznek. Olyan részletek megfestésénél, melyek eredetileg fénylők, lehetőleg ne tупfoljuk, mert az egész fényét veszti, ha azonban ez nem kerülhető el, 1—2 napi száradás után lakkozzuk be vékony rétegben azt a területet damarlakkal. A festés befejezése után az ecsetek és tégelyek gondosan megmosandók langyos vízben szappannal és megtörölnődök.

Általában igen fontos, hogy a laboratóriumban a legnagyobb tisztaság és rend uralkodjék, mert ha az eszközök nincsenek tisztán a helyükre téve, nem lehetnek szükség esetén kéznél, ami a mintázás rovására megy. Éppen ezért, mielőtt a munkát befejeznénk, tisztogassunk el és tegyük helyére mindent. Ajánlatos a mosdóra leemelhető dróthálót szerelni, hogy a különféle hulladékok el ne tömjék a levezetőt és igen célszerű a mosdó fölé gázvizmelegítőt szereltetni.

Kézmintázás.

A kezek mintázása kétféleképpen történhetik, részletekben, vagy u. n. körplasztikával. Részletforma készítésénél két részből mintázzuk a kezet: külön a tenyert s külön a kézhatát. Olyan esetben, amikor vagy csak a kézhatát, vagy csak a tenyér lemintázására van szükség, igyekezzünk nyugalomba hozni a kezet, megtámasztani, hogy kényelmes helyzetben legyen s a mintázás közben el ne mozduljon. Ha a kéz túlságosan szőrös, finoman bekenjük paraffin olajjal. A mintázást nyugodtan, de gyorsan kell végezni. A negocoll felkenésre alkalmas hőfokáról ujjunk bedugásával győződhetünk meg. Ha a bőr fájdalmas, sebes akkor nem nyomkodjuk reá a negocollt hanem forró vízzel felhigitva széles sávban ráfolyatjuk, mire az saját súlyánál fogva hatol be az apró mélyedésekbe. A felsőbb rétegeket már sűrűbb negocollal kenjük fel, ügyelve arra, hogy az egyes rétegek túlságosan ne hüljenek, mert különben a negatív lemezes és törékeny lesz. Ajánlatos a mintázást üveg, vagy bádoglapon végezni, hogy a leválasztás nehézségekre ne ütközzék. (6. ábra a.)

Egy fél kéz lemintázásához kb. háromnegyed kg. negocollra van szükség, ha kevesebb negocollt veszünk, egyes helyeken a réteg vékony lesz s levétel közben vagy a pozitív készítésekor deformálódik, elreped, letörik. (6. ábra b.) Ha ez bekövetkeznék, a törés vagy repedési vonalra mérőlegesen finom tüket tüzelünk a negocollba s ily módon igyekezzük a deformálódást megakadályozni, illetőleg helyrehozni. A negatívon mutatkozó hibákat, apró légbuborékokat, lágy agyaggal tömjük ki, a széleket simára levágjuk, azután hozzáfogunk a pozitív elkészítéséhez. E célból két hominit prizmát összetört állapotban felolvasztunk a bádogkarimával el látott kis zománccbögrében.

6. ábra.

Az ecsetelést 20. számú lapos, lyoni fekete sörteccettel a negatív minta kezdeti részén kezdjük meg s haladunk nyomról-nyomra az ujjak felé (6. ábra c.), vigyázva, hogy hézagokat sehöl se hagyjunk s a forró hominitot a még be nem kent részre ne csepegtessük. Legcélszerűbb a negatívot nedves ruhával leborított kézben tartani s így végezni az ecsetelést, mert így az ecset irányítása is könnyebb s a becsepegtetést is jobban lehet elkerülni. Az első réteg elkészítése után azonnal kasirozunk. Megfelelő nagyságú organtin darabokat vágunk ki s egy másik karimás bögrében kevert pozitív anyagot olvasztunk fel. Ezután az első rétegre fektetjük az organtin darabokat és az olvasztott anyaggal folytatjuk a további ecsetelést, ugyanolyan sorrendben, mint előbb. De nagyon vigyázunk arra, hogy túl erősen ne bökjünk, mert az első réteg megreped, továbbá arra is, hogy a kasirozott organtin és az első réteg között hézag ne keletkezzék. Minden egyes ujj számára külön-külön vágunk ki organtincsikokat s ha az első réteg kasirozását befejeztük, a széleken lelógó organtint behajtogatva szintén odatapasztjuk. A második rétegre a harmadikat ugyancsak organtin kasirozással kevert pozitív anyaggal tapasztjuk rá s néhány pernyi lehülés után a negatívból a kész pozitívot óvatosan kiemeljük. A további tennivaló a szélek lesimítása és az esetleges hibák korigálása.

Ha a negatívot két fél részből készítjük, a kettőt a pozitív készítésekor össze kell illeszteni. A mintázásnak ezt a módját kézmintázásnál nem ajánlom, mert az összeillesztési vonalban a bőrrajzolat teljesen tönkre megy s azt mesterségesen kell ráutánozni, ami éppen az ujjakon a bőrfodorszálak rajzolatának megahamisítását vonhatja maga után. Ilyen esetben tehát célszerűbb az u. n. körplasztika. Ha azonban kezet alkarral, vagy felkarral együtt akarunk mintázni, a két fél plasztikában való mintázás előnyösebb a kör-körösnél. Itt ugyanis a kéz kihúzása a negatívból ugyszólván lehetetlen, mert ha kétoldalt be is vágjuk a negatívot, a tér aránytalanság oly nagy, hogy a kéz nem húzható ki anélkül, hogy nagyobb roncsolást ne okozzon a negatívon.

A negatívot két félből az alábbi módon készítjük el. A kezét és alkart üveg vagy bádoglappal helyezzük s agyagsáncsal vesszük körül. Most a kezét a könyökig a feszítő, tehát a kéz hátioldalán bekenjük negocollal s az agyaggal körülvett területbe is 1½ cm. vastagon negocollt öntünk. Ebbe a negocoll rétegbe fektetjük a bemázolt kezét az alkarral és a hézagokba negocollt folya-

tunk az alkar vastagságának a feléig. A tenyéren az ujjakat is betemetjük úgy, hogy csak a tenyér és az alkar belső hajlító oldala maradjon szabadon. A lehülés után a negatív széleit simára levágjuk emellett sima szélű, ék alakú bevágásokat készítünk azért, hogy a minta felső felerészének ráöntésekor a negocoll a bevágásokba behatoljon és ezzel biztosítva legyen a két félnek tökéletes összeillése. (7. ábra a.) Mielőtt a felső réteget az így elkészített alsó részre ráöntenők, az alsó negocoll felszínét és az abba bevágott réseket mindenütt gondosan és vékonyan kenjük be parafinolajjal, hogy a ráöntendő negocollal erősen össze ne tapadjon. Ezután következik a negocoll ráöntése, amelynek lefolyását széles fényező ecsettel vagy spatulával, továbbá gyors hűtessel akadályozzuk meg. A felsőréteg megmerevedése után óvatosan leemeljük, utána a kezét kihúzzuk az alsó negatívból s a két rész pozitívját külön-külön elkészítjük.

A pozitív készítéshez alkalmazott technika inkább öntés, mint ecsetelés legyen. Először az alsórészt készítjük el, oly módon, hogy az ujjak felé eső részt ferdén, kissé lefelé tartva, oda öntjük a hominitot és azután hirtelen vízszintes helyzetbe hozva a kéz többi részeinek és a karnak felületén ecsettel kenjük szét az ujjakból visszafelé folyó hominitot. Ennek megismétlése után a hüvelykujj kivételével, anyagmegtakarítás céljából óvatosan fapálcikára tekert forró kevert pozitív anyagba mártott organtinrudacsikákat tolunk az ujjakba és a még meglévő hézagokat forró kevert anyaggal töltjük ki. Ezután a többi részt két rétegben kevert anyaggal kasirozunk (7. ábra b.), a széleket behajtogatjuk és forró spatulával lesimítjük. A másik negatív darabot hasonlóképpen ecset segítségével gyorsan kikenjük s két rétegben kasirozunk.

A két rész összeillesztése a következő tennivaló. Hogy ez könnyen elvégezhető legyen, ajánlatos a hominithez pár csepp terpentinolajat adni, amitől az hajlítható lesz. Ha nem volna elég hajlékony, meleg felett kell tartanunk a pozitív részt s megvárni, míg a melegtől kissé megpuhul. Az összeillesztés ilyenkor könnyűszerrel megy s hogy az összetapadás megtörténjék, ki-

7. ábra.

csiny melegített spatulával járjuk végig a széleket, miközben a két részt egymáshoz szorítjuk. (7. ábra c.) A megerősítést hosszú ecset segítségével kevert anyagba itatott organtin-, vagy nem zsírtalanított vattadarabkákkal végezzük belülről. Kívül az összeillesztési vonalat ki kell korrigálni, a mélyedéseket kitölteni hominnal, a kiálló részeket viszont lekapargatni. Az természetes, hogy az összeillesztési vonal mentén a rajzolat tönkre megy, amin úgy lehet segíteni, hogy a bőrácok irányának megfelelően egy pozitív kést „ugratunk” végig az összeillesztési vonalon, majd pedig forró vízbe mártott ecsettel enyhén végig bökdösünk azon. Mint-hogy ez esetben az összeillesztési vonal nem az ujjak begyén, hanem a tenyéren megy keresztül, a fontos bőrfodorszál rajzolat csorbát nem szenvedett.

A kéz lemintázásának harmadik, talán legegyszerűbb módja, az u. n. körplasztika. Igaz ugyan, hogy ehhez a módszerhez több anyag szükséges, de egyrészt az a körülmény, hogy ennél sem az ujjbegyi, sem pedig a tenyéri rajzolat nem rongálódik, másrészt pedig mert a belső üreg kitöltéséhez kevert anyagot használunk, az eljárás mégsem olyan költséges. A mintázás itt azzal indul meg, hogy a kezét csuklón felüli magasságig negocollba mártjuk, majd lapos ecsettel további rétegeket kenünk rá mindaddig, míg legalább 1½ cm. vastag nem lesz a negatív. Ezután legyezéssel vagy ventilátorral a megmerevedést siettessük. Hideg vízbe mártani azonban nem szabad, mert a víz becsurog a bőr és a negocoll közé s a pozitív elkészítése előtt a negatív mélyéből fel nem itatható, ami a pozitív készítését zavarja. A megmerevedett negatívból a kezét úgy húzzuk ki, mint a keztyűből, előzőleg azonban kétoldalt tompa késsel, a 8./a. ábrán látható jelig bevágjuk, hogy a csuklónál levő téraránytalanságot leküzdhessük. Élő egyén maga is segíthet ujjainak óvatos mozgatásával a kihúzásban, ha azonban ez még sem megy, mert az ujjak mögött negatív nyomás keletkezik, a legfinomabb gombostű fejével szurjunk bele minden ujj végébe s mindjárt menni fog a dolog. Ismétlem azonban, hogy a negatív kihülését várjuk be türelemmel, mert könnyen lehetséges, hogy a mélyben a negocoll még lágy és a kihúzási kísérlet alkalmával a minta tönkre megy. A pozitív elkészítése egyszerűen beleöntéssel történik, a negatívot kívülről nedves ronggyal vesszük körül, mely egyuttal kezünket is betakarja. Ezután a megfelelő színű három-négy prizma hominitot beleöntjük, de azonnal ki is öntjük, majd újra beleöntjük mindaddig, míg a negatív belsején megmerevedett réteg legalább 2—3 mm. vastag nem lesz (8. ábra

b.) s az ujjak, melyekbe anyagkímélés céljából pálcikát is dughatunk, meg nem teltek hominnal. Tíz percnyi várakozás után, mely idő alatt a kevert anyagot felolvasztjuk, a megmaradt hézagot ilyen kevert anyagba mártott organtin, vagy vatta darabokkal tömjük ki. Ha a lemintázott kezét muzeumi célokra fel akarjuk használni, akkor a hézag kitömésekor kb. 4 cm. mélységbe nyúló, lágy rézdrótot is helyezünk el a második anyagba. (8. ábra c.) Körülbelül negyed óra múlva a csuklónál köröskörül 1 cm-nyi szélességben levágjuk a negocollt s 1½ mm. vastagságban a hominitra fekete piktorfestékkel festett hominit manzsettát kenünk, melyet lesimítunk s lánggal, enyhén érintve fényesítünk ki. (9. ábra a) montirozás.) Fél- vagy egyórás várakozás után vesszük le a negatívot s ezután is várunk legalább ½ óráig s csak akkor fogunk hozzá a retusáláshoz, a hibák kijavításához. Ezután veszünk egy 1x9x12 cm-es feketére fényezett puhafa lapot, azon a drótok számára két lukat furunk s a talpazati részen vésővel a drótok csomózása céljából a fát kivessük. Mielőtt még a deszkát odaillesztenők, a vele érintkező részleteket lesimítjuk, hogy a kéz a deszkán egyenesen ráfeküdjön. Most a két drótot áthúzzuk, a deszkán alul megcsomózzuk (9. ábra b), a felesleges részeket harapófogóval levágjuk és a talpazaton lévő hézagot kevert anyaggal kitöltjük. Az így elkészített pozitívet azután befestjük. (9. ábra c.)

a b c
9. ábra.

Talán legalkalmasabb módja a kéz lemintázásának az az eljárás, melynél a negatívot két részben készítjük el, de az összeillesztési vonalat nem a kéz felevastagságában vezetjük, hanem a kézháton, ahol nem sértünk értékes bőrrelátolatot. Itt az alsó (tenyéri) negatívfelt úgy készítjük, hogy üveg- vagy bádoglagra 1 cm vastagságban negocollt kenünk; erre helyezük rá a negocollal bemázolt tenyeret s kenjük tovább, mindaddig, míg a kéz vastagságának a feléig nem jutottunk. Ebbe az alsó negatívdarabba az ujjakat is belevesszük, tehát az ujjakat a kézháti oldalra is bemázoljuk negocollal, az ujjak tövében levő bütykökig, legalább 1 cm vastagságban. Ha a negatív megmerevedett, kétoldalt vízszintesen simítjuk le annak széleit, a kézháton az ujjak bütykein áthaladó vonalban pedig ferdén. Most gondoskodunk a kéz-alkarmintázásnál említett ékalakú bevágásokról s a metszési felületeket beolajozzuk. Ezután a kézhát szabadonlevő részeire is negocollt kenve, elkészítjük a második negatív részletet is. A pozitív elkészítése oly módon történik, mint a kéz-alkarmintázásnál.

a b c
8. ábra.

Arcmintázás.

Az arcminitázás technikája más élő egyénnél és más halottaknál. Élőknél a mintázást úgy végezzük, hogy a lemintázandót leültetjük, gondoskodva arról, hogy lehetőleg kényelmesen üljön, fejét kissé előre hajtatjuk, felfelé nézetjük, hogy a szemrés elég tág legyen. A ruházat tisztántartására célszerű a nyakba és a vállakra törölközőt tenni. Hogy az arc a maszkról jól felismerhető legyen, a füleket, az állat és a hajas résznek legalább egy darabját is le kell mintázni, amihez kb. 2½ kg. negocoll szükséges. Nagy göndör frizura esetén a mintázáskor a haját hálóval le kell kötni és utólag agyagból szabad kézzel kell a haját a kész pozitívra mintázni, erről készíteni negatívot, erről pozitívot és ezt kell azután az eltávolított agyag helyére illeszteni. Ugyanígy vagyunk a nagy hajusszal is, melyet a mintázás előtt a lehetőség szerint le kell simítanunk és azután kézből mintázni. Hasonlóképpen kell eljárni bozontos szemöldök esetében, melyet megnedvesítve igyekezünk lefektetni. Olyan egyéneknél, kik orrukon nehezen lélekenek, mert nyálkahártyájuk duzzadt, az orrlukakat előzőleg menthol olajjal ecseteljük be. Az orrlukakba csövecskék vezetése a légzés fenntartására, mint az a gipsztechnikánál szokásos, teljesen felesleges, mert a mintázásnál csak a likak szélég kenjük a negocollt, a nyílás betömésétől mindig óvakodunk.

(Vége következik.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

114. kérdés. A sértett ismeretlen tettes ellen lopás bűntette miatt feljelentést tesz az őrsön. A járőr gyanuba vesz egy egyént, ennek lakásán saját kérelmére házkutatását tart eredménytelenül. A további nyomozás során az eredetileg gyanúsított ártatlansága s az derül ki, hogy a lopás a sértett cselédje követte el. A sértett azonban nem kívánja a gyanúsított megbüntetését. Mely hatósághoz kell a nyomozás eredményéről jelentést tenni s a Szut. 466. pontja 1. bekezdése értelmében ez a nyomozás a havi tevékenységi kimutatásba felveendő-e?

Válasz. A Szut. 459. pontja értelmében a csendőrnek a nyomozás eredményéről jelentést, illetőleg feljelentést kell szerkesztenie s azt az őrsparancsnoksága útján az illetékes bírósághoz be kell küldenie.

Ez a szabály a felvetett esetre nézve is kötelező.

A csendőr ugyanis nem bírja az ügynek, tehát nem indulhat ki abból, hogy a nyomozás eredménye szerint bűnvádi eljárás senki ellen sem lehet indítania. Nem indulhat ki már csak azért sem, mert nem is tudhatja, hogy a nyomozás egész eredményét nem fogja-e más jogi felfogással nézni az eset elbírálására elsősorban illetékes kir. ügyész.

A kérdésben említett eset szerint két gyanúsított ellen járt el a járőr. Az egyiknél házkutatást tartott, a másik ellen pedig magánindítvány hiányában nem folytathatta a nyomozást, mikor kiderült, hogy a gyanúsított cselekménye magánindítványi jellegű.

Eljárásának eredményét, a foganatosított nyomozó cselekmények leírásával, a gyanúsítottak neveinek megjelölésével tehát jelentésbe kell foglalnia s az illetékes kir. ügyészhez kell elküldenie. Ezt a jelentést a szó szakszerű értelmében feljelentésként kell az őrsön kezelni, tehát mint ilyen kerül be a havi tevékenységi kimutatásba. (Előf. 1, kid. 1, felj. 0, elf. 0).

115. kérdés. A gyanúsított felgyújtja lakóházát a biztosítási

tás díjának kicsalása végett. A ház leég, leég ezzel együtt a szomszédos házak egyike is. Mily bűncselekményt követett el a gyanúsított? Változik-e az eset jogi minősítése akkor, ha a gyanúsított felbujtására más gyanúsított végezte el a felgyújtást?

Válasz. A gyanúsított cselekménye a Btk. 422. §-a 1. pontjába ütköző gyújtogatás büntette. A Btk. 382. §-ába ütköző kicsalás büntette ugyanis csak akkor forog fenn, ha a felgyújtással más vagyona és élete veszélyben nem forgott.

A Btk. 422. §-a szempontjából közömbös, hogy a gyújtogató saját vagyonát gyújtja-e fel vagy másét, ha a tűz gerjesztése közveszélyt jelentett. Mellékes tehát, hogy a tulajdonos gyújtogató mint felbujtó járt el, a tettes pedig tulajdonosa a felgyújtott háznak.

116. kérdés. Egy koldus ellop egy 5 pengő értékű, az utcai kerítésre száradni kiakasztott inget. Van-e különbség a lopás törvényes minősítésénél, ha ugyanezt az inget vagyonos ember lopja el?

Válasz. Az eset törvényes minősítése nem változik, ha a lopást szegény vagy gazdag ember követi el. A büntetést kiszabó bíró dolga az, hogy a büntetés mértékének megállapításában tegyen különbséget az egyéniesítés (individualizáció) elve alapján s mérlegelje a bűnösség fokát aszerint, hogy a cselekmény rugója a nyomorúság volt, vagy a kapzsiság.

117. kérdés. A gyanúsítottat, mint tanút kihallgatták egy bűnperben. Itt terhelő tanuvallomást tett a bűnper vádlottjára. Vallomására nem tett esküt. A fellebbviteli bíróság előtt azonban a terhelő vallomást mentő vallomássá változtatja át; ezúttal sem tesz esküt. A gyanu szerint a gyanúsítottnak az elsőfokú bíróság előtt tett vallomása volt igaz, míg a fellebbviteli bíróság előtt a terhelő tanuvallomás visszavonása rosszhiszemű volt és hazug. Fennforog-e a Btk. 226. §-ába ütköző büntett gyanuja?

Válasz. Büntetőtörvénykönyvünk szerint csak az esküvel megerősített tanuvallomás bizonyíték s így az igaz vallomás visszavonása is csak akkor büntethető, ha a tanu esküvel megerősített vallomását vonja vissza.

A kérdésben felvetett eset szerint tehát a gyanúsított ellen eljárni nem lehet, ha kétségtelenül beigazolható lenne is, hogy az elsőfokú bíróság előtt mondott igazat, a fellebbviteli bíróság előtt pedig hazudott.

Egyetlen mód van a gyanúsított ellen eljárni, még pedig a Btk. 374. §-a alapján. Itt azt kell bizonyítani, hogy a gyanúsított az igaz vallomás visszavonásával a büntettel vagy vétséggel vádoltnak segítséget nyújtott arra, hogy büntetlen maradjon vagy hogy a büntetőeljárást meghejtse.

118. kérdés. Hogyan kell értelmezni a Btk. 284. §-ába ütköző gyermekölés büntette szempontjából a házasságon kívül született gyermek fogalmát?

Válasz. A bírói gyakorlat e tekintetben a szigorú jogi értelmezést tette magáévá. Eszerint házasságon kívül született gyermek az, akinek anyja semmiféle házassági kötelékben nincsen. Tágabb értelemben ugyanis törvénytelen (házasságon kívül született) gyermeknek tekintik azt, aki törvénytelen nemzéstől származik s utólagos házassággal törvényesítve nincsen.

A Btk. 284. §-a szempontjából tehát nem házasságon kívül született gyermek az, aki törvényes házassági kötelékben levő anyától származik ugyan, de nem az anya férje nemzette. Büntetőjogilag törvénytelen tehát csak az a gyermek, aki házasság tényleges fennállásán kívül született. (Ennek gyakorlatilag a tettesre nézve súlyos következményei vannak. A törvényes házasságban élő nő, ha szülés alatt vagy mindjárt a szülés után megöli azt a gyermekét, akit nem férjével nemzett, nem a Btk. 284. §-a alapján tartozik felelősséggel, hanem az ember élete ellen elkövetett bűntettekre vonatkozó sokkal szigorúbb általános szabályok szerint (tehát gyilkosság, szándékos emberölés) büntette és e büntettek minősített esetei keretében).

119. kérdés. A gyanúsítottak gisztolypárba megvívásában megegyeznek. A megfelelő előkészületek megtétele után fel is állnak egy erdő tisztásán, de aztán mindegyikük kijelenti, hogy a lövés jogával nem él. Alkalmazható-e erre az esetre a Btk. 67. §-ának 1. pontja, amely szerint nem büntetik a kísérlet, ha a tettes a megkezdett bűncselekmény véghezvitelétől önként elállt?

Válasz. A Btk. 296. §-a szerint aki párviadal megkezdésére fegyveresen kiáll, egy évig terjedhető államfogházzal büntetendő. Eszerint tehát a párviadalra fegyveresen kiállni, már önálló, befejezett vétség; ennek büntetethegységét tehát nem szünteti meg az a tény, hogy a gyanúsítottak a párbaft valóságban nem vívták meg, illetve annak megvívásától elálltak.

A Btk. 297. §-a, amely szerint ha mindkét fél eláll a párviadaltól, senki sem büntethető, csak akkor alkalmazható, ha fegyveres kiállítás nem történt.

120. kérdés. *Hogyan kell nyár hónapokra a gyermekeket megillető vasúti arcképes igazolványokat kiváltani?*

Válasz. Az igényjogosultak 10 éven felüli gyermekei részére, akik után családi pótlékot folyósít a kincstár, minden év június 16-ától szeptember 15-ig bezárólag érvényes, féláru vasúti jegy váltására jogosító igazolványt ad ki a Máv. Térítési összeg: 4 P, amelyből 2 P-t a családfő, 2 P-t a kincstár fizet (L. az 1929. évi 26. sz. Cs. K.-ben közzétett 139.212/VI. b. 1929. sz. B. M. örörendeletet.) A családfő által fizetendő 2 P-t a kérelmezőnek kell beküldenie csekkklapon a területileg illetékes üzletvezetőséghez. Csekkszámlák: budapesti üzletvezetőség 12060, debreceni üzletvezetőség 12123, miskolci üzletvezetőség 12089, pécsi üzletvezetőség 34230, szegedi üzletvezetőség 12090. Az összeg feladását igazoló csekkszelvényt és a vasúti igazolványhoz szükséges fényképet a kérvényhez mellékelve, az illetékes gazdasági hivatalhoz kell szolgálati úton eljuttatni. Megjegyezzük, hogy a csekklap középső szelvényének felső szélére célszerű röviden rájegyezni a pénz rendelkezését (pl. így arck. íg.). Az ilyen feljegyzés 7 betűig díjmentes.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Tanuljunk a tanulságokból.

írta: nagyalásonyi BARCZA JENŐ százados.

Régi igazság, hogy a jó nyomozónak két iskolát kell elvégeznie: a könyv és az élet iskoláját. A könyv szolgáltatja a nyomozni tudás alapját, az elméletet, az élet pedig a gyakorlatot és a tapasztalatot. Sem az egyik, sem a másik nélkül nem lehet boldogulni.

Nagyon természetes, illetve örvendetes jelenség, hogy egy örskörlet a gyakorlati nyomozás terén nem szolgálhat annyi tanulsággal, amennyire a csendőrnék szüksége van ahhoz, hogy minden téren jó nyomozóvá válják, hiszen a mi törekvésünk is oda irányul, hogy minél kevesebb bűncselekmény fordulhasson elő azon a területen, amelyen szolgálatot teljesítünk. Mindazokat a tanulságokat tehát, amelyeket a saját gyakorlatunkban nem tudunk megszerezni, önképzés útján kell megszerezniük.

Az önképzésnek egyik igen hathatós módja az, ha a mások nyomozásait figyelemmel kísérjük, azok tanulságait megfigyeljük, megjegyezzük és alkalomadtán a magunk szolgálatában értékesítjük. Ebből a szempontból kiváló szolgálatot tesznek a Csendőrségi Lapokban megjelenő tanulságos nyomozások, amelyekből — azt hiszem — már nem egy csendőr szerzett hasznos, sőt egyenesen nélkülözhetetlen ismereteket.

Ne gondoljuk azonban, hogy csak a nagy, az úgynevezett szenzációs bűncselekmények nyomozásából lehet tanulni. Szürke, jelentéktelen, mindennapos esetek kiderítésének vagy ki nem derítésének története is nyújthat hasznos tudnivalókat, elvégre nem az a fontos, hogy mit, hanem, hogy hogyan nyomozunk. A kevésbé lényeges bűncselekmények éppen úgy sértik a törvényes rendet, mint a nagyszabásúak, azoknak sem szabad tehát kiderítetlenül maradniuk. Sőt, miután a legtöbb örskörletben — hála Istennek — túlnyomórészt csak kisebb jelentőségű bűncselekmények szoktak előfordulni, célszerűnek látom, hogy egynéhány ilyen bűncselekmény nyomozását is leírjam

röviden és rámutassak azokra a körülményekre, amelyek okulásunkra szolgálhatnak.

A helyszíni szemle a nyomozás alapja (kiinduló pontja), a helyszíni szemle, amelyről éppen ezért, ha sokat és sokszor hallunk is, eleget és elégszer soha. Az itt említett „szürke” esetek közül tehát ezúttal néhány olyan példát válogattam össze, melyeknél a helyszíni szemle vagy helytelen megejtésének kidomborítására helyeztem a fősúlyt, mert a gyakorlati élet bizonyítja, hogy ennek — sőt legtöbbször kizárólag ennek — döntő befolyása van a nyomozás kimenetelére.

*

A m.-i örsön K. sértett panaszolja, hogy a földjén felhalmozott burgonyájából 8—10 q-t elloptak. A helyszínen a burgonyahalom mellett ló- és kocsinyomokat talált, amelyeket a T. község felé vezető útig követhetett. Azt is elmondotta, hogy T. községben azokra a helyekre is ellátogatott, hol falubelijeit leggyakrabban megfordulnak s ott az egyik vendéglő előtt egy ismerős kocsiban üres burgonyászsákokat látott. A vendéglőben a kocsit tulajdonosát, Ny. gazdát találta, ki kérdésére azt felelte, hogy asszonyokat hozott kocsiján a községbe. A vendéglőt elhagyva, egy másik földijével, Ó.-vel találkozott, ki azt állította, hogy Ny. kocsiján jött a községbe s azon tengerit hoztak be eladni. Ny.-et és Ó.-t a lopást megelőzőleg a földje körül ólalkodni is látta.

A járőr helyszíni szemlével kezdte a nyomozást, melyről a feljelentésben a következők állnak: „A járőr két községi közzel a helyszínen megállapította, hogy a sértett által bementett kár nem tűzött. A koci- és lónyomokról a puha földön bizonyító adatok nem voltak megállapíthatók.” Ny. és Ó. a lopást tagadták. A járőr a nyomozás során többek között Ó.-né is kikérdezte és előadásából megállapította, hogy midőn Ny. és Ó. a sértett földje körül ólalkodtak, terményeik már be voltak takarítva, így járkalásuk csak a lopás tervezése céljából történhetett. Azt is megtudta a járőr, hogy T. községben Ó. találkozott T. J.-nével, kinek 5 pengőt kölcsön adott, de ezen összeg holszerzését igazolni nem tudta. Ó.-nél személyneműtáskor még egy 10 pengős bankjegyet is talált a járőr. A nyomozás ezzel befejeződött.

Lássuk most már, milyen hibákat követett el a járőr. A nyomozás itt leírt rövid összefoglalása inkább kidomborítja az elkövetett hibákat, mint maga a feljelentés, melyben még számos tanúkikérdezéssel van a gyanúsítottak bűnössége (bizonyítékok helyett) valószínűsítve. A nyomozás a Szut. 418. pontja értelmében helyesen a helyszíni szemlével kezdődött ugyan, de már a sértett által említett ló- és kocsinyomokra nem helyezett súlyt a járőr, holott ezek bizonyító ereje kétségen kívül áll. A Szut. 418. pontjának 3. mondatában rendeltek teljesítését tehát elmulasztotta, mely szerint „a helyszíni szemlét a legnagyobb alaposággal és az aprólékossáig menő részletességgel kell megejteni, mert sokszor a legjelentéktelenebb nyomok vagy tárgyak is döntő befolyással lehetnek a nyomozás későbbi menetére és eredményére”. A helyszínen talált nyomok részletes felvételétől a nyomozás igen nagy hátrányára elállott a járőr s így az összes bizonyíték csupán néhány tanuvallomás, melyek közül Ó.-né — mint érdekelt — a tárgyaláson bizonyára meg is fogja változtatni azt. A puha földön feltétlenül lehetett találni gyanúsítottaktól — éppa súlyemelés folytán — használható lábnyomokat. Ha a sértett időközben összejárta volna a helyszínt s kivételesen tényleg nem lehetett lábnyomokat találni, a ló- és keréknyomok felvételét elmulasztani nagy hiba volt, hiszen ilyeneket a helyszíntől távolabb is, a T. községbe vezető útig bizonyosan talált volna a járőr. Hely-

telen volt a „Helyszín”-nek az említett tartalommal való leírása már azért is, mivel a két községi közeg jelenléte dacára sem állapíthatta azt meg a járőr, hogy mennyi burgonyája lehetett a sértettnek a lopás előtt, de ennek latolgatásánál sürgősebb tennivalói is voltak. Nem lett volna szabad megfélekedni a Szut. 413. pontjáról sem, hogy t. i. a bizonyító körülmények összetalálkozása alapján csak ritkán fogja a bíróság gyanúsított bűnösségét megállapítani tudni, ennek tehát kevés értéke van. Legfontosabbak a tárgyi bizonyítékok, de ha — kivételesen — ilyeneket beszerezni nem sikerülne, akkor „nem szabad elhanyagolni mindazoknak a körülményeknek a megállapítását sem, amelyek észszerű következtetések alapján a gyanúsított bűnössége mellett bizonyítanak, mert az ilyen körülmények feltárása és ügyes csoportosítása a tárgyi bizonyítékok bizonyító erejét növelheti vagy kiegészítheti”. A példában a ló- és kocsinyomok méreteinek és jellegzetességeinek összehasonlítása lett volna a „bizonyító körülmény”.

*

Lássunk már most néhány példát a helyesen megéjtett helyszíni szemlére.

A t.-i örsön P. major tulajdonosa panaszt emelt, hogy téglából épített tengeriszárítójából nap-nap mellett fogy a tengeri, ami annál különösebb, mivel a szárító kulcsa állandóan nála van s rajta kívül már hosszabb idő óta senki sem fordult meg abban.

A járőr a helyszínén megállapította, hogy a lopást kívülről, az épület padlózatához közelálló falrészt két téglájának óvatos kibontása útján követték el. A falbontás helyét a szárító belsejében a tengerihalmaz eltakarta. Sem a fagyott földön, sem a falon semmi nyomot a járőr nem fedezett fel. A falbontás helye körül mindössze egy cigarettaszípkát talált, mely a további nyomozáshoz támpontot nyújtott s ennek segítségével aztán sikerült a tettest is megtalálni, aki a bizonyítékok hatása alatt beismerte a lopást, megnevezte a helyet, ahol a kukoricát értékesítette, majd előadta a zsákot is, melynek párja még a legutóbbi tengeriszállítmányával a kereskedőnél maradt.

A helyesen megejtett helyszíni szemlé az eredmény igazolja. A feljelentésben minden hosszas magyarázgatás mellőzésevel csak a gyanúsított bűnössége mellett szóló tények vannak felsorakoztatva, természetesen a helyszín értelmes és tömör leírásával. Az eredmény azon múlt, hogy a járőr nem hagyta ott addig a helyszínt, míg nyomot nem talált, melyből a tettes kilétére következtetni lehet. Ha a szárító körül lévő gatz a járőr lelkiismeretesen át nem kutatja — mondván, hogy ott „úgy sem” lehet semmi nyomra vezető tárgyat találni —, az eset valószínűleg kiderítetlen marad.

*

T. község vasúti állomásfőnöke panaszolta az örsön, hogy az egyik vasúti átjáró sorompóját ismeretlen tettes összetörte.

A járőr azonnal megjelent a helyszínen és a nyomokból megállapította, hogy a sorompó töből törött le, egy kétfogatú járómű erőszakos ráhajtása miatt. A tisztán látható ló- és kocsinyomról méretet vett a járőr s mint jellegzetes sajtáságot megjegyezte, hogy a rudasló hátsó jobb patkójából egy kis darab hiányzik, úgyszintén a járómű jobb hátsókerekét borító vasabroncs jobb széle is töredezett. Tovább vizsgálódva azt is megállapította, hogy a sorompó közepe táján piros festécsík húzódik, mely több helyen le van horzsolva. A vasúti vágányokon átvezető út a község szőlőjébe vezet, majd onnan egy félreeső községbe. Más községbeliek erre rendszerint nem igen járnak. A járőr tehát a fogattal rendelkező szőlősgazdák kocsijait kezdte vizsgálni s már a második háznál megtalálta a ke-

resett kocsit. Tulajdonosa előbb tagadott, de a bizonyítékok feltárása beismerésre bírta. A vörösre festett sorompóról lehorzsolts festék rajta volt a szekér eltörött löcsén, mit a járőr, — mint az elkövetett bűncselekmény tárgyi bizonyítékát, — őrizetbe vett.

*

A t.-i örsön G. sértett panaszolja, hogy az elmúlt 24 órában méheséből 5 keret lépesmézét és méhfüstölő lámpáját ellopták.

A járőr a helyszínen megállapította, hogy a kertben felállított méhes nyitott ajtaján keresztül ment be a tettes s ott szertehányt mindent. A méhes padlóján a járőr sáros cipőnyomot talált. Használható lábnyomokat a méhes közvetlen közelében nem sikerült felfedezni, mivel a közvetlen környéket sértett teljesen össze járta s ezért az után kutatott, hogy milyen úton-módon juthatott a tettes a cselekmény színhelyére.

Az alapos keresés eredménnyel is járt, amennyiben a helyszíntől távolabb a kerítés mellett, tisztán kivehető lábnyomokat fedezett fel, melyről megállapította, hogy a padlón található lábnyom és az utóbb felfedezett, — azonos egyéntől származnak. A kertben lévő lábnyom mellett egy elharapott lépdarab is feküdt. A kerítésen át követte a járőr a lábnyomokat, melyek még 3 kerten át, az átjáró utcáig vezettek, de ott eltűntek. A második kertben a nyomoktól távolabb a járőr egy iskolai füzet leszakadt hátlapját találta, de erről nem tudta megállapítani, hogy mióta feledhetett a talált helyen. A lábnyomokat a járőr megjelölte, (deszkával lefedte) majd az egyiket lemintázta. A lábnyom kis mérete és az irkafedőlap között összefüggést látott s ezért a község papírkereskedőinél érdeklődött, hogy ki árul ilyen füzetet. Az egyik elemi iskola melletti üzletben a járőr olyan füzeteket talált, amilyenek hátsó fedőlapját őrizetbe vette. Most már ezen iskola tanulói között érdeklődött, hogy ki lakik a szóbanforgó méhes felé. Több jelentkező közül egy megszeppent gyermek feltűnt a járőrnek. Cipőjét rögtön megmérte s a méret pontosan egyezett. A fiú tagadott s ezért a füzetek után érdeklődött a járőr, melyek között megtalálta azt, amelynek hátsólapja hiányzott s az elszakadt rész foszlányai is pontosan egymásba illettek. A gyermek bűnössége tehát kétségen kívül állt, amit különben később be is ismert.

A helyesen megejtett helyszíni szemléről röviden leírt három eset egyszerűsége dacára is tanulságos. Eredményesek voltak, mert a helyesen megejtett helyszíni szemle után az eredmény szinte magától értetődik. Pedig kis felületesség mellett könnyen szaporíthatók volna a kiderítetlen bűnesetek számát, ha a járőrök a szorosán vett helyszínen, vagy attól távolabb található egyszerű nyomoknak vagy tárgyaknak jelentőséget nem tulajdonítanak.

*

Ismét egy helytelenül megejtett helyszíni szemle:

Az n.-i örsön T. sértett panaszt emel, hogy lezárt lakásától félóráig távol volt s midőn visszatért, meglepetve látta, hogy onnan két ismeretlen férfi surran ki és menekül. A szürkületben a kinézésüket pontosan nem figyelhette meg. Lakásában záratlan szekrényeit feldúlva találta. Rövid széttekintés után mindössze pénztárcájának eltűnését vette észre, egyéb holmijait megtalálta.

A járőr talált olyan egyéneket, kik a kapott hiányos személyleíráshoz hasonló idegeneket láttak a községben. Akadt olyan tanu is, aki a behatolás utáni időben két egyént kocsijára felvett, de azok félkilométernyi út után leszáltak s az út melletti kukoricásban eltűntek. Kinézésük a kapott személyleírással nagyjában egyezett, ezért az örs gyanúsítottakként tekintette őket s elfogásuk végett a lopást követő harmadik napon a szomszédos örsöket megkereste. A folytatólagos nyomozások négy hónapra keresztül eredménytelenül végződtek.

Lássuk a hibákat: Ha a panaszos a cselekmény elkövetése után nyomban panaszt emel, az azonnal kivézenyelt járőr, anélkül, hogy először a helyszínre menne, — a gyanúsítottak menekülési irányának megállapítása után, — addig üldözi őket, míg el nem fogja. Ha azonban a cselekmény elkövetése után a panaszig hosszabb idő telt már el, a gyanúsítottak üldözése valószínűleg már nem vezetne eredményre s ezért ilyenkor feltétlenül a helyszínén kell kezdeni a nyomozást, mert legritkább eset az, midőn a helyszínen egyáltalában semmi nyom nem akad. A kettő közül egyik sem történt. A tanúk közül az, aki a gyanúsítottakat kocsijával vitte, pontosan meg tudta volna mutatni a helyet, ahol azok a kukoricásban eltűntek. A szántóföldön végighaladó gyanúsítottak lábnyomai között bizonyára volt egy-két igen jó, melyet hibátlanul fel lehetett volna venni. A kukoricás átkutatása egyébként már azért is jó lett volna, mivel valószínű, hogy a gyanúsítottak abban megpihentek, osztozkodtak stb. s feltétlenül hagytak vissza maguk után használható nyomot, esetleg tárgyat. A járőr ezen körülmények mellőzésével megelégedett a „szökésben lévő” két suhanc nyomozásával, kiket két hasonló kinézésű inasgyerek személyében vélt megtalálni. Az illetőket az ügyészségnek is feljelentették s elfogásukat a szomszédos örsökhöz intézett megkeresésben kérték.

Rövidesen az egyik szomszédos örs a gyanuba vett két suhancot megtalálta, de nem foghatta el, mivel kétségtelen alibit igazoltak. Az ügyészségnek tett helyt nem álló jelentés kellemetlen tényén kívül most már végleg tanácstalanul állott az örs, mert az eltelt hosszú idő után a kis hibák sorozata elháríthatatlan akadályként emelkedett a nyomozás folytatása elé.

Dacára annak, hogy a járőr meggyőződése az volt, hogy helyes nyomon van, nem lett volna szabad a Szut. 411. p.-ban foglalt rendelkezésről sem megfélekeznie, mely szerint „a nyomozást egyszerre több irányban és esetleg több gyanúsított ellen is lehet folytatni”.

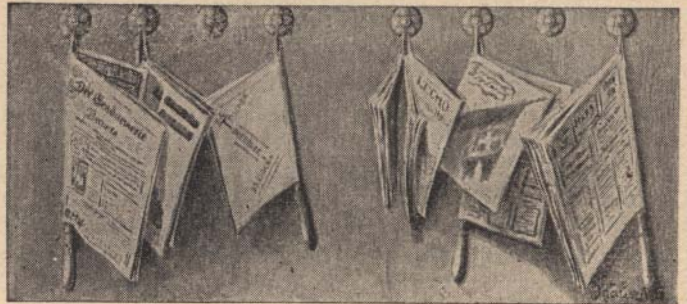
*

Végül még egy példát a lelkiismeretes szemlélődés fontosságának igazolására:

Az egyik bányatelepen sztrájk ütött ki. A munka abbahagyását követő reggelen a telep különböző helyein kézzel írott, lázító tartalmú röpiratokat ragasztottak ki, melyek a vezetők elleni tetteles támadásra hívták fel a munkásokat.

A járőr a röpcédulákat szemügyre vette s megállapította, hogy azok mind egyforma, kezdetleges kézírásal íródtak, helyesírási hibákkal telve és valószínűleg munkáskéztől származhattak. A 8—9 ezer munkás között azonban céltalannak látszott a tettes után íráspróbákkal kutatni, ezért a járőr az egyes papírlapokat vizsgálta meg. Az egyik röpcédula hátlapján nehezen olvasható bélyegzőt fedezett fel a járőr, mely az ország másik felében lévő járásbírósg körbélyegzőjétől származott. A bélyegző kis része a papír széléről hiányzott. A többi röpcédulán semmi nyomravezető jelet nem lehetett felfedezni. Elhatározta tehát a járőr, hogy mielőtt az n.-i járásbírósgához utazik, a területileg illetékes községi elöljárósgnál és járásbírósgnál érdeklődni fog az iránt, hogy az n.-i járásbírósg nem küldött-e valaki részére a bányatelepre valamilyen ügyiratot. A község házában megállapította a járőr, hogy oda a közelmúltban ilyen irat nem érkezett. A járásbírósgánál azonban felvilágosítást kapott a járőr, amennyiben megtudta, hogy egy hónappal előbb P. E. bányász részére az n.-i járásbírósg fizetési meghagyást küldött. A felvilágosítás után a járőr örsállomására visszautazott és P. E.-nél házkutatást tartott, mely

teljes sikerrel járt; megtalálta a szóbanforgó röpcédulán volt pecsét hozzáillő részét is, mely a gyanúsítottat teljes beismerésre bírta. A bűncselekmény tisztázása után az örs a gyanúsítottat az ügyészségtől kapott felhívás folytán az őrizetbe vett röpcédulákkal együtt az ügyészségnek átadta.

LAPSZEMLE.

(Spanyolország.) Rivista tecnica de la Guardia Civil.

1930. 244. szám.

A címkép *Don Miguel Cutillas Lopez* cubai köztársasági csendőrtisztet ábrázolja, aki kormánya megbízásából Spanyolországban tartózkodik, hogy a spanyol csendőrség szervezését és működését tanulmányozza. Egyenruhája azonos a mai hadseregekben divó szolgálati öltözettel, csak annyiban sajátos, hogy a galléron oldalt felvarrt keresztezett kardokból álló jelvényt visel.

Pastor José (Hozé) őrnagy folytatja tervezetét a csendőrségnél bevezetendő nyilvántartásokról. 4. Anarchistákról, kommunistákról és egyéb államfelforgató elemekről akkor is kell nyilvántartást vezetni, ha még nem állottak eljárás alatt, hanem csak gyanusak. Ily esetben a nyilvántartási lapnak csak azokat a rovatokat kell kitölteni, amely adatokról fel nem tűnő módon biztos tudomást lehet szerezni. Ilyenek elsősorban a személyleírás adatai. A hátlapon fel kell a gyanuokokat sorolni. 5. Katonai és polgári hatóságok által körözött minden személyről, aki az illető csendőrkörület területéhez tartozik, külön minta szerint szerkesztett nyilvántartási lapot kell felkeltetni. Ebben a személyi adatokon kívül azt is fel kell jegyezni, hogy az illetőt ki és miért keresi. 6. Minden rovtólantult személyről — nőkről piros tintával — a központi nyilvántartás számára kell személyi nyilvántartási lapot készíteni. Az adatok helyességeért a készítő felelős. Ez alól ki vannak véve a politikai okokból, vagy a helyi rendőri hatóságok által kirótt büntetések.

Az új kormány a hadsereget át akarja szervezni. Legelőször is erre mutat az intézkedés, hogy a parancsnokok és tiszték létszámát lényegesen csökkentik abból a célból, hogy a fénvleges hadsereg illetményeit emelhessék. A lap siet kijelenteni, hogy ha a hadseregben emelik az illetményeket, a csendőrséget nem szabad kifleitenni, nemcsak mert a csendőrség a hadseregnek kiegészítő részét képezi és alkalmilag katonai szolgálatot is teljesít, hanem mert mindig mindíg szolgálatban és mindig a helyén van. (A csendőrség létszámát ugyanis nem fogják csökkenteni, tehát jogos az agrály, hogy a kormány a csendőrség illetményeinek emelését sem vette kilátásba.)

A spanyol csendőrök özvegyei nem kapnak nyugdíjat. Míg az ellátási törvény még a legutolsó és legalacsonyabb állami alkalmazott özvegyéről és árváiról is gondoskodik, addig a csendőrraltisztnek (cabo) és csendőrnek azzal a keserű tudattal kell meghálnia, hogy a családjáról senki sem gondoskodik. A lap idézi az állami sorsjátéktörvényt, hogy kimutassa, miképpen lehetne annak némi módosításával ezen az igazságtalanságon könnyen segíteni. Annak a reménynek ad kifejezést, hogy vagy a csendőrpapancsnokság, vagy egyike a nem-sokára választandó képviselőknak magáévá fogja az ügyet tenni a kormánytal szemben.

P. P. bizonyítja, hogy minden emberi mű tökéletlen. A katonai szabályzat például azt mondja, hogy az őrházikó ablakai „mindig nyitva legyenek”. Miért van akkor becsukható ablak a nyílásokban.

Érdekes egy csendőrraltiszt állásfoglalása a csendőrségi

lapban gyakran megnyilvánuló jóléti egyesülési törekvésekre, melyek gígonadolói rendesen mossák a kezüket, hogy „nekik személyesen nincs arra szükségük”. Ilyen javaslatok pl. egy tagsági befizetésen alapuló pénztár, amely tagjait lakhelyváltozással kapcsolatos esetekben segítené. Egy másik javaslat odairányul, hogy a nyugdíjazottnak fizessék ki a temetkezési költségek felét, — a másik felét pedig akkor, ha az illető tényleg meghal! Ismét mások általánosan kötelező levonásokat javasolnak a lakbérből, hogy az ily módon keletkező alap segélyeket fizethessen ki, ha egy csendőr megnősül, avagy ha a gyermekeit kiházásítja. Szerzőnek nincs ugyan kifogása ilyen alapok ellen, sőt jónak tartaná azokat megtoldani néhányal, amelyből pl. keresztelés és betegség esetén is járna segély; — azt sem bánná, ha egy vendégségi alaphól születésnapkor vagy újévkor a vendéglátás költségeit is kifizetnék, de kéri megfontolni, hogy a csendőrtestület állami intézmény, tehát elsősorban az állam érdeke és kötelessége nemcsak a mindennapi élet szükségleteit megadni, hanem olyan kiadások megtérítéséről is gondoskodni, amelyek a rendez polgári életből kifolyólag alkalomadtán mindenütt keletkezhetnek. A fennálló jótékonyasági és ellátási intézmények megfelelhetnek a ma követelményeinek, a holnapról azonban mégis csak az állam köteles gondoskodni.

A spanyol csendőrség lakásvizonyai ugyancsak gyengék lehetnek, mert folytonosan panaszkodnak miattuk. A bérelt csendőrlaktanyák többnyire nem felelnek meg a célnak. A természetbeni altiszti lakásokban nincs sem konyha, sem árnyékszék, — a szobák szűkek, sötétek, fülledtek és nedvesek. Amellett még boldog, aki ilyen lakást is kap, — mert a lakbér olyan csekély, hogy azért csak a legalacsonyabb népréteg között lehet lakást találni. A lap gyors változtatást sürget ezekben a viszonyokban.

(Csehország.) Četnický Obzor.

1930. 16. szám.

A Csehországban elhelyezett csendőrség legfőbb panaszait vezetőikben ismerteti. Ezek között felsorolja a lehetetlen lakásvizonyokat, melyeken csak a csendőrtakarék jelzálogkölcsona segített kis mértékben. Csehország egyes részeiben aranytalan nagy a drágaság, különösen az iőegenforgalmú helyeken. Az őtt beosztott közalkalmazottaknak helyi drágasági pótléket kellene adni, mint az valamikor a régi Ausztriában történt. Az előléptetési viszonyok a többi területekhez képest szintén nagyon rosszak Csehországban, mert az új területekre csupa fiatal ember került, Csehországban pedig öregek maradtak, akik közül igen sok már túlszolgált a köteles idejét és különböző befolyások révén még mindig szolgálatban van.

„Szépen dalol, aki madarat fog” címmel foglalkozik a „Č. L.” lapunkban is ismertetett legutóbbi, a csendőrség militarizálását pártoló cikkével és megállapítja, hogy a kérdéses cikk írója azok közé tartozik, akiknek a terv megvalósulásával csak nyernivalója lehet. A cikkben említett „demokráciával” a köztársaságban eltakarni igyeksenek minden rothadást, visszavonást, igazságtalanságot, protekciót. A militarizálás szellemében működhetett a kémkedő Falout, ez szülte a benzinpanamákat és abban virágozott ki a Gajda tábornok esete is. A militarizálás a csendőrség műveltségi színvonalának, tekintélyének, fegyelmének a hadsereg színvonalára süllyedését, illetményeinek csökkentését jelent. A lap ebben a kérdésben röpiratot szándékozik kiadni.

Rendeletészleteket idéz arra, hogy a Felvidéken és Ruténföldön egy főből álló járőr is portyázhatik, egyes parancsnokok tehát e rendeletek ellen cselekszenek, amikor ezt tiltják.

Idegen csendőségek rovatában a francia csendőrséghez való belépés feltételeit ismerteti s közli, hogy a belga csendőrséget általában lovasítani kívánják. Aki nem felel meg a lovagló tanfolyamon, azt elbocsátják. Terv az, hogy az így lovasított csendőrséget háború esetén az arcvonalban fogják alkalmazni.

Budapesten daktiloszkópiai tanfolyamot tartottak a csendőrség részére Fischer tábornok vezetése alatt. A tanfolyamon igen sok csendőr vett részt és a megtartott vizsga általában jól sikerült.

A már ismert Benko századost egy tótnyelvű cikk támadja azért, mert szemléje alkalmával egy előfordult rablógyilkosság nyomozására nem rendelte ki az illető őrsöt, hanem előbb szabályszerűen elvégezte a szemlét. Benko bűnéül egyebet között azt is felrója, hogy ahol csak teheti, kihívó és sértő módon magyarul beszél.

Egy másik cikkből megtudjuk, hogy Nagybockón csak az

ottani csendőrs tudja némiképp képviselni az államhatalmat. A község központja a kommunista és ukrán-irredenta mozgalomnak, melyet a köztársaság szolgálatába befogadott ukrán tisztviselők páholyból irányítanak és az első sorokba maguk helyett jelentéktelen embereket állítanak. Ezek között különösen Grendza-Donsky, egykori volói levélhordó tűnik ki, — mint ukrán-irredenta ujságíró. A csendőrség részéről ezen a vidéken többször került eredményes fegyverhasználatra sor, amit a fenti irányzat sajtója erősen túlozva közöl a világgal.

A pozsonyi csendőrształy területén 1922-ben 6.347 feljelentés történt a csendőrség részéről. Érdekes, hogy 1928-ban 14.475, 1929-ben pedig 25.156 a feljelentések száma. A lap e feltűnő számokból feltételezi, hogy az ottani csendőrség az első években bizonyára aludt, vagy pedig azon a környéken a Gandhi-mozgalomhoz hasonló nyugtalanságok léptek fel, legvalószínűbb azonban a vezetőség részéről történt nyomás, melynek íme az eredménye, hogy az osztály területén csaknem annyi a feljelentés, mint a lakosság száma.

A pozsonyi bűnügyi rendőrség már hosszabb ideje ¼ KW postai rádió-távírti állomást használ. Működési köre azonban csak a rendőrségre terjed, bár nyilvánvaló, hogy a csendőrség szétszórt elhelyezése miatt inkább venné hasznát ilyen intézménynek. Újabbban az összes rendőrállomásokot vevőberendezéssel tervezik ellátni és a berlini nemzetközi bűnügyi leadó 1254-es hullámhosszába is bekapcsolódni.

—o—

(Csehország.) Četnické Listy.

1930. 11. szám.

Vezetőhelyen részletesen foglalkozik a csendőrség kívánásaival, amelyek a testület tagjainak munkakedvét vannak hivatva fenntartani. A felvidéki és ruténföldi működési pótlékeknek az újonnan kinevezettekől való megvonása súlyos taktikai hiba volt, amelynek még igen nagy kihatása lehet, ha a betűhöz ragaszkodók be nem látják hibájukat. Az előléptetések rendszere teljesen bizonytalan. A csendőrségi pótdíj jogosultságát az illetékeseken kívül mindenki belátja, aki a csendőrszolgálat természetét ismeri. A szabadságok terén is súlyos hibák vannak. A messze Keleten beosztottak nemcsak hogy hozzátartozóikhoz nem tudnak eljutni, de a megérdemelt pihenésre, üdülésre sem kapnak szabadságot. Igen sokan vannak, akik az „ügy is mindegy” álláspontjára helyezkedve, a szolgálat iránt minden kedvüket elvesztették; már csak a fenytéstől való félelemből látják el sokan, ügybuzgalomról, hivatássonzeretéről alig lehet szó. Ehhez sokkal több erkölcsi támaszra lenne szükség, mint amennyivel a testület ma rendelkezik.

Kegyeletes szavakkal búcsúztatja el Tichy József őrmestert, aki szolgálatban gyilkosság áldozata lett.

Külön cikkben foglalkozik azzal a feltűnő jelenséggel, hogy az őrsparancsnokképző tanfolyam feltételeit évről-évre változtatják. Egyesek azt állítják, hogy a legionisták kedvéért történik mindez, de ez az ok nem állhat fel, hiszen azoknak már csaknem mind megvan az előírt szolgálati idejük. Egyidőben, különösen Morvaországban, válogatás nélkül vezényeltek mindenkit őrsparancsnokképző iskolába s így igen sok kevésbé érdemes és odaváló ember került magasabb beosztásba. A számvevőségi karnál ugyancsak sok a panasz. Egyik kétszer is előlép egy éven belül, más az előírt időben sem képes előbbre jutni, mert azt „hely hiányában” elutasítják.

A lipótszentmiklósi osztály területéről a szabadságolások miatt beérkezett panaszok kapcsán írja, hogy az osztály rendszeresített létszáma eredetileg 140 fő volt, de 128-ra csökkentették. A különböző vezénylések az idegenforgalmi területen a létszám kétharmadát emésztik fel, úgy, hogy a megmaradtak szabadságolásáról a nyaralási időszakban szó sem lehet. Viszont a pozsonyi orsz. csendőrszolgálatból évenként átlag 180 fő kerül nyugdíjba, akiknek helyére általában csak természetesen kell tartani, ha sokan kidőlnék. Utóbbi lett a felelős parancsnok eljárását nem lehet kifogásolni. Nem szabad csodálkozni, hogy a létszám évről-évre kisebb, hiszen a testület tagjait olyan nagy mértékben terhelik túl, hogy csak természetesen kell tartani ha sokan kidőlnék. Utóbbi időben állandóan növekszik a magyar irredentamozgalom s a bűnügyekben elfoglalt csendőrségnek alig jut ideje arra, hogy ezeket az államellenes elemeket szemmelartsa és ártalmatlanná tegye. Éppen ideje volna, hogy a felvidéki csendőrség létszámát betöltsék, mielőtt a hiányos létszámuk veszedelmesebb jelenségei mutatkozhatnának.

Kifogásolja, hogy a prágai nemzetközi bűnügyi kongresszusra a cseh-szlovák csendőrséget egyáltalán nem hívták meg, holott bizonyára inkább volna helye ott, mint sok más testületnek.

(Németország.) Deutsches Gendarmerieblatt.

7. szám.

A thüringiai kormány felhatalmazást kért és kapott a tartományi gyűléstől, hogy az állami közigazgatást 1930 március 12-e és szeptember 30-a között átszervezze, olcsóbbá és egyszerűbbé tegye. Minthogy a felhatalmazási törvény jogot ad a kormánynak arra, hogy a közigazgatás minden ágába reformálón belenyúljon, a tisztviselőtársadalom aggodalommal telve gondol az egyszerűsítés folyamán kepen de következő létszámapasztásra s szervezetei útján törekszik menteni, amit lehet.

Bajorország pénzügyei is minden téren a legmesszebbmenő takarékoskosságot teszik szükségessé. Erre való tekintettel a kormány tervbe vette egyes csendőrállomások (örsök) feloszlását. *Venus János* főcsendőr, a várható szervezeti változásokra való tekintettel, áttekintést nyújt a csendőrségi szolgálatról s a szolgálati feladatokat közbiztonsági, nyomozó- és közigazgatási csoportokba osztva, lándzsát tör a Szászországban bevált rendszer mellett, hogy a csendőrséget a közigazgatási hatóságnak rendeljék alá. Bár nem híve az egy főből álló állomásoknak (egy főből álló örösöknek), célirányosnak tartja, hogy a csendőrség minél széttágoltabban legyen megszervezve, mert ekként lehet az élettel a legintenzívebb kapcsolatban.

(Franciaország.) L'Écho de la Gendarmerie Nationale.

2354. szám.

„Két harangszó” cím alatt fejtegeti, hogy az egyenruha kérdésében a francia csendőrségnél a felfogás különböző. Egyesek az egyszerűség hívei, mások viszont azon a nézeten vannak, hogy a díszes megkülönböztetésre kiváló katonai erények és hagyományok jogosítják fel a csendőrséget. Mi az oka annak, hogy az afrikai csapatok visszatérnek a háború előtti díszesebb egyenruhához? A tábornokok is visszaszerzik a háború előtti egyenruhájukat, a haditengerészet is díszegyenruhát kap, egyedül a csendőrség, a „kek ördög” őrize meg egyszerű külsejét? A csendőrséget megilleti a csendőrségi mellédísz (aiguillette), mert ennek jogát vére hullása árán szerezte meg. Erre nem szabad azt állítani, hogy hiu cicoma. A csendőrségi mellédísz eredetileg csak a királyi ház szolgálatára rendelt elitcsapatok viselhették. A maréchaussée csapatnak, amely a mai csendőrség őse volt, a régi idők félelmetes bandáinak kipusztítása körül szerzett érdemeiért engedte meg a király ezen kitüntető jelvény viselését. A forradalom el akarta törölni ezt a királyi jelvényt, a fegyelmezett csendőrséggé alakult maréchaussée azonban ezen tervnek ellenállott. A kísérlet, hogy a mellédísz a nemzeti kokárda színeiben rendszeresítsék, sikertelen maradt. A handschootei csata után, hol a csendőrség ismét kitüntette magát, újból visszakapta a fehér mellédísz. Most nyerte el a csendőrség zászlójára a becsületrendet. Villodrigo, Taguin, Sebastopol, a világháború s a bűnösök ellen folyó nap-nap melletti háborúja jogokat ad neki s a jogokkal élnie kell. A régi, díszes egyenruha tehát kétségtelenül megilleti a csendőrséget.

2355. szám.

Az 1930 február 9-én kelt okmány nagy kitüntetésben részesítette a csendőrséget. A köztársaság elnöke a csendőrség zászlóját a becsületrenddel díszítette fel. A csendőrség minden tagja büszke erre a magas elismerésre, melyet az alábbi sorok kísérték:

„A csendőrség elitcsapat, mely a legrégebb idők óta, békében és háborúban, Franciaországban és annak összes gyarmatain sohasem mulasztotta el bizonyítékát adni a társadalom s az ország érdekeiért tett kiváló szolgálatának. Minden körülmények közt soha meg nem szűnő bátorságának s kiváló tulajdonságainak adta tanujelét. A közérdek s a haza érdekében vállalt feladatát betölteni óhajtván, sohasem habozott vérért ontani.”

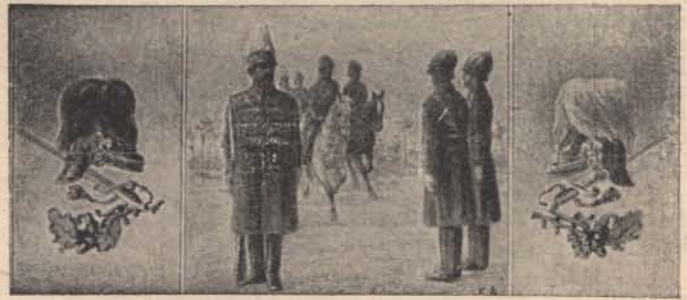
A lap felemlíti, hogy a csendőrség legkiválóbbja a többi csapatoknak. Dicső mentőgárdája a nemzetnek. Félre kell tehát tenni a hagyományos szerénységet s tüntetőleg kell megünnepelni e kitüntetését annak a testületnek, melyet oly sok méltánytalanság ért, noha közreműködése nélkül nem vívták volna ki a háborúban a győzelmet. A lap reméli, hogy a köztársaság elnöke az általa adományozott becsületrendet a nemzeti ünnepen, július 14-én fogja Párizsban a diadalív alatt a zászlóra feltűzni s ilymódon igazságot szolgált a csendőrségnek s megadja az intézményt megillető tiszteletet. Reméli a lap azt is, hogy bizonyos feltételek betartása mellett a tábori csendőrök harcos minőségét is elismerik. Az eseménynek fényes ünnepély keretében kell megtörténnie, melyre az összes főnököket meg kell hívni. A légióknak küldöttésé-

gileg kell magukat képviseltetni. Kívánatos, hogy a zászlót a jövőben sorrendben évenként mindig más és más légió őrizzze. A lapnak teljes bizalma van a vezetőkben, hogy ezt a kérdést megfelelően el fogják intézni.

A Korzika-szigetén uralkodó állapotokat jellemzi az alábbi eset. Április 27-én reggel 6 órakor a postaautó 4 kilométerre Lopignan községtől elakadt, mert az út szikladarabokkal el volt torlaszolva. A kocsiiban a vezetőn, a kísérőn és egy postáson kívül három csendőr és két asszony ült. A lesben álló Spada bandita és társai a kocskísérőt és két csendőrt agyonlőtték, a harmadik csendőr elájult. A bandita kirabolta a postakocsit s kényszerítette a kocsi vezetőt, hogy a postaautót gyujtsa fel. Az összpontosított csendőrök keresik a tetteseket, kik összesen négyen voltak.

2356. szám.

Mióta több lovasörsöt megszüntettek és a csendőrség több lovasezredét feloszlatták, bajok vannak a lovasszolgálat körül. Nincsenek már emberek, kik szeretik, gondozzák és idomítják a szegény lovakat? Okvetlenül szükséges-e, hogy a lovasszendőr alatt ló helyett guruló disznó legyen? Nem kaphatnának-e a csendőrtisztek 5200 frankert (1144 pengő) kiváló kincstári lovakat? Ha lótápra kevés a pénz, nem lehetne-e az örösökön öt ló helyett négyet tartani?

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(34. közlemény.)

Eljárás azokkal az újonnan felvett csendőrökkel, akiket a vizsgáló-bizottság alkalmatlannak talált.

Páris, 1908 május 29.

Gyakran előfordult, hogy olyan egyeneket, akiket a csendőrséghez újonnan vagy ismételten vesznek fel, szadzadparancsnoksagukhoz való útbaindulásuk előtt vagy oda való megerkezésük alkalmával a vizsgáló-bizottság alkalmatlannak találja.

Az ezekre vonatkozó eljárás attól a körülménytől függ, hogy az illetők megelőzően négy évnél többet vagy kevesebbet szolgáltak.

Az első esetben a jelentkezőnek a törlése nem a légióparancsnok hatáskörébe tartozik. Ilyenkor csak az a feladata, hogy a felülvizsgáló-bizottságnak azt a leletét, miszerint a kérdéses egyen egyveres szolgálatra nem alkalmas, a miniszterhez eloterjessze. A miniszter dönt.

A második esetben, ha az újonnan jelentkezőről a vizsgáló-bizottság alkalmatlansági bizonyítványt állít ki, a légióparancsnok fel van hatalmazva arra, hogy részint gazdasági, részint szolgálati okokból a miniszter felhatalmazása alapján, a jelentkezőt törölje és ennek megtörténtéről azt még a vizsgálat napján értesítse. A miniszternek jelentést tesz.

A csendőrség közreműködése önkéntesek toborzásánál.
(A lovasság felügyelője, csendőrségi osztály.)

Páris, 1908. évi október hó 9.

Abból a célból, hogy különösen a lovassághoz önkéntes jelentkezők kétévi szolgálatra vagy továbbszolgálatra toborozhatók legyenek, igen fontos, hogy a csendőrségi örösök és tekintetben közreműködjenek. Tiszteknek, örsvezetőknek és csendőröknek, minthogy elhelyezésük és a néppel való érintkezésük folytán alkalmuk van arra, hogy a fiatalembereket katonai szolgálati kötelezettségeikre nézve felvilágosítsák, a toborzás terén igen eredményesen segídezhetnek azáltal, hogy:

1. A szolgáltni óhajtókat a lovassághoz, a lovastűzérőséghez és különösen a keleti ezredekhez irányítják;

2. kieszközlük, hogy az illetők magukat lehetősen 3, 4 vagy 5 évi szolgálatra kötelezzék.

Ez annál könnyebben lehetséges, mert a szolgáltni óhajtó ifjaknál még nincs kiforrvá az az elhatározás, hogy milyen fegyvernemnél s mennyi időre vállalják a szolgálati kötelezettséget;

Felsorolva ezek előtt mindazokat az előnyöket, amelyeket a törvény azoknak biztosít, akik magukat a lovasságnál és különösen a keleti ezredéknél való szolgálatra kötelezik, valamint azokat az előnyöket, amelyeket azok élvezhetnek, akik 4 vagy 5 évi szolgálati kötelezettséget vállalnak, nem kétséges, hogy az ilyen eljárásnak gyors és hathatós eredménye lesz.

Nyujtsanak elsőbbséget azoknak az ifjaknak, akiknek előéletük és magatartásuk kifogástalan és akik külsejükből ítélve, lovassági szolgálatra különösen alkalmasak.

Pénzbeli előnyök: a szolgálatra önként jelentkezők ha magukat 3 évre kötelezik, nagyobb zsoldot kapnak, viszont, ha lovassághoz vagy a lovastüzérséghez lépnek be, említett zsoldnak kétszerese jár nekik. Különbön ugyanez az illeték jár a keleti ezredékhez belépőknek is, akik ezenfelül még napi 1 frank zsebpénzben is részesülnek.

Azok, akik 4—5 évi szolgálatra kötelezik magukat, a jelentkezőkor pénzbeli jutalmat kapnak. Akik csak 3 évre vállalnak szolgálati kötelezettséget, jutalomban nem részesíthetők.

Fenntartott állások: azok, akik a lovasságnál vagy a lovastüzérségnél 4 vagy 5 évi szolgálatra kötelezték magukat, a kötelezettség lejárta után bizonyos állásokra elsőbbségi jogot nyernek. Ezek az állások a következők:

- Csendőrök és lovasgárdisták;
- II. osztályú méneskari lovások;
- II. osztályú pénzbeszedők;
- Alkalmazottak a lovasiskoláknál.

Meg kell jegyezni, hogy a csendőrségnek elsőrendű érdeke, hogy minél többen vállaljanak önkéntes szolgálatot a lovasságnál, mert hiszen a lovascsendőrség jelentkezőinek túlnyomó részét onnan kapja.

A célból, hogy a csendőrségnek alkalom adassék arra, hogy az önkéntesen szolgáltni óhajtó ifjak általa kellően felvilágosíthatók legyenek, az örsök toborzasi hirdetményel látatnak el, amelyben 2 évi önkéntes szolgálat feltételei szabatosan körül vannak írva.

Ezeket a hirdetményeket a csendőrlaktanya falán, akként kell kifüggeszteni, hogy azok az időjárás viszontagságainak kitéve ne legyenek, viszont az érdeklődőknek a szükséges felvilágosítást meg kell adni. Segítségükre kell lenni mindazoknak az eljárásoknál és alakiságoknál, amelyek a szolgálati kötelezettség vállalásánál előírva vannak.

A légióparancsnokok, ha az örsökön bármely okból megjelennek, győződjenek meg arról, hogy a fent elrendelték végre vannak-e hajtva és hogy a legénység tisztában van-e azzal a kötelezettséggel, amely reája hárul és hogy kötelességeinek értelmesen és buzgón tesz-e eleget.

KERÉKPÁR HASZNÁLATA A CSENDŐRSÉGNÉL.

Páris, 1909 augusztus 16.

I.

A kerékpár használata.

Hogy az örsökre beosztott csendőrök közül kerékpárral kik látvassanak el és kik teljesítsenek szolgálatot, arra nézve a javaslatot a járásparancsnok ellenőrzése mellett az örsparancsnok teszi meg.

A kerékpár használata ugyanazon személy által kevesebb fáradsággal jár és a szolgálatot tevékenyebb és hatásosabb teszi.

Az örsparancsnokok az útirányt a körülmények és a szolgálati szükség alapján állapítják meg, a csendőrt pedig behatóbb portyázásra kötelezik, valamint a szomszédos zónának alapos átkutatására, kerékpáron futva be a könnyű utakat és fedett terepészeket, gyalog járva be a mezei utakat, a rövidítő utakat és a gyalogösvényeket.

Utóbbi esetben a kerékpárt kormányánál fogva kell vezetni, vagy ha az útirány megegyezik, olyan helyen kell azt hátrahagyni, ahol visszatéréskor azt újból magához veheti.

Hogy a kerékpár használatának mi a minimuma és a maximuma, az meg nem állapítható.

A közlekedésnek ezzel a módjával lényegesebb eredmény érhető el a közbiztonsági szolgálat terén, mintha a portyázás gyalog történnék. A tiszták kötelesek a kerékpár használatában való jártasságot elsajátítani.

Általában a lovasörsökön a szolgálat kerékpáron nem teljesíthető. Ettől az általános szabálytól bizonyos esetekben eltérésnek lehet helye, pl. a csendőrnek fiatal vagy beteg lova van. E kivételhez a járásparancsnok jóváhagyása szükséges.

Ez a kivétel nem csökkentheti azonban a lovasszolgálatot, amelynek ennek dacára normálisnak kell lennie. Nem változhatik ezzel a küldöncök szolgálata sem.

II.

Használat módja és jókarbantartás.

Sürgősség esetét kivéve, a sebesség 12 kilométeret óránként nem haladhat meg.

A kerékpárokat minden szolgálat befejezése után meg kell vizsgálni, hogy azok üzemképesek-e.

A kerékpár tisztogatására és felszerelésére vonatkozó útmutatásokat külön füzet tartalmazza.

III.

Öltözködés.

A kerékpáron teljesítendő különböző szolgálatoknál az öltözködés a következő:

Zubbony (ez a ruhadarab kellően bő legyen és olyan, hogy a lélekzetvételt ne akadályozza).

Nadrág, az időszaknak és az időjárásnak megfelelően posztból vagy csinvatból. A nadrág üleprése sötétebb anyagból készüljön.

Térdnadrág olyan szabásban, mint ahogy a kerékpárosok részére elő van írva.

Körgallér összegöngyölve s a kormányon elhelyezve. Félcipő.

(Folytatjuk.)

Kirándulók.

Itt a kánikula. Egyszerre 35 fokra szökött fel a hőmérő.

A városok, különösen a főváros köfalai közül menekül, aki csak teheti, a szabadba, a fenyvesekbe, a hegyek közé, ahol kéményfüst, kátrányszag és autótülök helyett jó levegő, virág és madárénekek várja.

Jobban örül ezeknek a városi ember, mint ahogy azt az állandóan falun élő ember elképzelni tudná. Verejtékes munka megérdemelt pihenője, százféle ok szülte ideges feszültség felengedése, bajok, panaszok, kínok, lelki depressziók csodáserejű orvosa, hat napon át nem ismert vidámság, jókedv... és ki tudná mind, mind felsorolni, mi minden jönnek, hasznosnak elővarázsolója az a szombat vagy vasárnap délután, amit a városi ember turistaszákkal a hátán a pilisi hegyekben, vagy egy kirándulóhajó fedélzetén tölt el.

Ez az évnek ama időszaka, amikor városi, különösen fővárosi közönséggel sürűn érintkezésbe kerül a csendőr. Egynémely bajtársunk, aki szigorú rendhez, fegyelemhez szokva 8—10, hónapon át talán egy nagyon csendes, nagyon nyugodt örskörletben portyáz, most egyszerre rendetlen, zsidongó, dalolászó, kurjongató kirándulók sürű csoportjaival találkozik össze és ezeknél a találkozásoknál a csendőr rendhez szokott szemé sok mindent fog látni, ami neki nem tetszik, ami csendőrszemét bántja.

Büszkén állítjuk és joggal állíthatjuk, hogy amit rend, fegyelem, tisztesség, illendőség dolgában egy testület elérhetett, — azt a mi testületünk elérte. Viszont kevesebb örömmel állapíthatjuk meg azt — mert hiszen látjuk, halljuk és tapasztaljuk unos-untalan — hogy ezeknek

a városi kirándulóknak nem kis része — a kivételnek mindenkor tisztelet! — mintha élő szimbóluma lenne annak, ami rendellen és főleg, mintha valami beteges hajlamot érezne mindannak a véghezvitelére, ami tilos.

A kirándulósereg és a csendőr találkozása ezért úgy tűnik fel előttünk, mintha két végtel találkozónak egymással. Két végtel találkozása pedig sokszor robbanásszerűen szokott végbemenni. Mindnyájunk érdeke, hogy ez a találkozás csendőr és kirándulóközönség között ne történjék olyan jelenségek kíséretében, amelyek a végtel találkozásának jellegét viselik magukon. Nekünk tisztában kell lennünk azzal, hogy ez a közönség sokszor nem olyan, mint amilyennek lennie kellene, de nem gonosz indulattól, sőt sokszor vagy nem is sejti, vagy semmiképpen nem tudja belátni, hogy amit tett, az valamilyen tekintetben kifogás alá eshetik.

Nekünk azonban tudnunk kell különbséget tenni a fontos és nemfontos, a lényeges és a lényegtelen között. Tudnunk kell, hogy mi gonoszindulatú cselekmény és mi pajzánkodás vagy egyszerű csinyltevés, meg kell éreznünk, mikor van helye az erélyes beavatkozásnak és mikor kell előzékeny nyugodtsággal dolgokat elintézni, amelyeknél egyetlen feleslegesen alkalmazott túlszigorú szó sajnálatos kirobbanásokhoz vezethet.

Tudnunk kell, hogyan lehet a csendőr és a törvény tekintélyét, épségben tartani, sőt növelni, anélkül, hogy a kirándulók vasárnapi szórakozását, ártatlan örömeit megzavarjuk.

Nem lehet pontokba foglalni, mit tegyen és mit ne tegyen a csendőr, mondjuk talán így: mindenütt ott legyen, ahol kell és soha ne tűnjék fel alakja ott, ahol megjelenése felesleges fontoskodásnak bizonyul.

A nagyközönség szereti, ha közelben van a csendőr, amikor a pénztárcát ellopják, de nem szereti — és ebben igaz van — ha senkinek és semminek kárt nem okozó szabad mozgásában, jókedvében lépten-nyomon megriasztják. Nem éppen a leghálásabb saerep ez számunkra, de hát hiába! Mi vagyunk a közönségért és nem ők értünk.

—o—

A Kormányzó Úr Ófőméltósága születése napját június 18-án a Budapesten állomásozó csendőrtisztikar a tisztai társalgó helyiségeiben díszbéd keretében ünnepelte meg. A felköszöntőt románjai lovag Czögler Gusztáv ezredes mondotta. A budapesti csendőr altisztai kar is díszbéd keretében ünnepelte meg a napot, ezen az ebéden a tisztikar részéről Hertelendy Ignác őrnagy és Eperjessy László g. százados vettek részt.

Vizsga az őrsparancsnokképző-tanfolyamon. A múltévi szeptember 1-én 160 hallgatóval megkezdett őrsparancsnokképző-tanfolyam vizsgáját június 26-án tartották meg Szombathelyt, Schill Ferenc tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője, Fischer József tábornok, a belügyminisztérium VI. c. osztályának vezetője, Schönherr Károly ezredes, a belügyminisztérium VI. b. osztályának vezetője, Lózza Jenő ezredes, a székesfehérvári kerület parancsnoka, Szopkó Győző ezredes, a szombathelyi kerület parancsnoka és Klemm László ezredes, a m. kir. csendőrség felügyelőjének segédtisztje jelenlétében.

A vizsga eredménye teljesen megnyugtató az őrsparancsnokpótlás nívója szempontjából, sőt magát a vizsga tanulmányi eredményét véve alapul, kiváló. A bevezényelt hallgatók teljesen tudták értékelni és megbecsülni őket a bevezényléssel ért kitüntető bizalmat és komoly, nagyon szorgalmas munkával sajátították el a nagy anyagot. De kifejezést kell adnunk annak is, hogy az őrsparancsnokképző-iskola kiváló oktató-tisztikara az elérhető legnagyobb teljesítményeket mutatja fel évről-évre a rendelkezésére bocsátott hallgatókkal.

Jobb, ha igazán gazdagok vagyunk, mintha azoknak tartatunk; jobban cselekszünk, ha belül van bélvel köntösünk, s nem kívülről nyusztalal prémiezve, s mi tudjuk, hogy nem fáznak, mintha mások hinnék csak, be melegünk van.

SZÉCHENYI.

Elismerő és buzdító beszédet intézett az új tiszthelyettesekhez a m. kir. csendőrség felügyelője; a hallgatók nevében Kiss Rafael tőrőrmester — a tanfolyamelső — válaszolt ügyesen, talpraesetten.

Vizsga után a szombathelyi kerület parancsnoka kihirdette a belügyminiszter úr rendeletét, amelyben a levizsgázott hallgatókat folyó évi július hó 1-ével tiszthelyettesekké nevezi ki.

Meg kell említenünk a tanfolyam énekkarát, amelyet Jerich János Máv. tisztviseelő tanított be négyyszólamú énekdarabokra. Az énekkar nagyon szépen énekelte el a Himnusz.

A tanfolyamot kitűnő eredménnyel végezték el: Kiss Rafael tőrőrmester (Monok), Pócsai Mátvás őrmester (Kecskemét), Molnár János II. őrmester (Hévízszentandrás), Kertész Lajos őrmester (Baglyasalja) és Korcsmár József őrmester (Balassagyarmat).

A budapesti napilapok rendőri rovatvezetőinek jubileumi vacsorája. A Budapesti Napilapok Rendőri Rovatvezetőinek Szindikátusa 50 éves fennállásának megünneplésére június 18-án jubileumi vacsorát adott a margitszigeti New-York-étteremben. A vacsorán a szindikátus kötelékébe tartozó és teljes számban megjelent újságírókon kívül mint vendégek résztvettek: dr. Kovács Dénes belügyminiszteri osztálytanácsos, a belügyminisztérium rendőri osztályának vezetője, továbbá a budapesti rendőrség részéről Bezegh-Huszágh Miklós főkapitány, Andráka Károly, dr. Dornig Henrik főkapitányhelyettesek, dr. Török János főparancsnok, Laky Lajos detektívőnök, dr. Rajczy Géza és dr. Szilavetzky Lajos főtanácsosok, dr. Pászkan Ferenc és vitéz dr. Szentirmay Endre rendőrkapitányok, a mentők és a tüzoltóság képviselői és a Csendőrségi Lapok képviselőjében Pinczés Zoltán százados. Berényi Imre a „8 órai Újság” munkatársának üdvözlő szavai után Kovács Arnold, az „Újság” munkatársa tartott ünnepi beszédet, amelyben visszapillantott a szindikátus ötvenéves történetére és munkásságára s a rendőrség és a sajtó együttműködésének szükségességét hangoztatta. Az üdvözlésre Bezegh-Huszágh Miklós főkapitány hosszabb beszédben válaszolt. Biztosította a sajtót, hogy a rendőrség a nyilvánosság igényeit mindig szem előtt tartotta és fogja tartani, ezzel szemben azonban azt kérte, hogy viszont a sajtó is legyen tekintettel a közbiztonság és a nyomozások érdekeire s amikor a nyilvánosságot az eseményekről tájékoztatja, a nyomozhatóságok érdekeit is igyekezzék szem előtt tartani. Ha ez az igyekezet a jövőben is meglesz — mondotta a főkapitány — a rendőrség és a sajtó között félreértések nem fognak előfordulni. Beszédét mondottak még dr. Kovács Dénes osztálytanácsos, aki a belügyminiszter üdvözlését tolmácsolta, dr. Andráka Károly és dr. Dornig Henrik főkapitányhelyettesek, dr. Török János főparancsnok, aki a sajtónak a rendőrszemélyzetrel szemben mindig tanúsított jóindulatát és elismerését köszönte meg és végül Pinczés Zoltán százados, aki felhívta a sajtó figyelmét a csendőrség munkásságára s a csendőrség és a sajtó kölcsönös jóviszonyának szükségességét hangoztatta. Az igen jól sikerült, meglehangulatú vacsora a késő éjjeli órákban ért véget.

Hadsereg-sporthét. A honvédelmi miniszter úr kezdeményezésére a Hadsereg-sporthétnek megrendezése, amelynek célja a tisztikar sportszellemének emelése. Nemcsak a hadsereg, de a nagyközönség is élénk érdeklődéssel kísérte azokat a nagyszerű versenyeket, amelyek június 21-től 29-ig kerültek lebonyolításra. Lapunk zártakor a versenyek még tartanak s így azok eredményeiről csak a következő számbanban hozhatunk részletes beszámolót. A versenyek időbeosztása a következő volt: Jún. 21-én: úszás; 22-én: parancsörtisztai lovaglás; 22—23-án: lövészet; 23—24-én: lovaspólo; 23-án: kardvívás; 24-én: törvívás; 25-én: párbajtörvívás (epé); 24—25—26-án: military; 26—27-én: tennis; 27—28-án: modern pentatlon; 28-án: hajtás; 27—28—29-én: díjlovaglás és díjugratás. A csendőrtisztikar részéről alábbiak neveztek be a versenyekre: Hrabár Sándor és Pap László századosok a lovasversenyekre, Császár István százados a puska- és pisztolylövőversenyekre, vitéz Baky László százados a kard- és törvívásra és tenniszre; Marssó Lőrinc százados a tenniszre; Draskóczy Jenő százados tenniszre; Lisicsinszky Béla százados puska- és pisztolylövőversenyre; dr. Regéczy Nagy Lajos ezredorvos, VII. ker. orvosfőnök tenniszre; vitéz Kiss László százados pisztolylövésre és gyalog tiszti militáryra; és vitéz Biró József Árpád százados díjlovaglásra. A szebbnél-szebb, értékes versenydíjak a Tiszti Kaszinó kis dísztermében voltak kiállítva, közöttük a m. kir. csendőrség tiszteletdíja: egy, a királyi várat és várkertet ábrázoló festmény.

Dicséreték. A m. kir. szegedi V. kerület parancsnoka Posztmayer György tiszthelyettes, mert Szank község határában és a szomszédos örskörletekben több mint három éven át üzletszerűen garázdálkodó tolvajszövetség által elkövetett több-

rendbeli sorozatos lopás tetteseit nagy szakértelemmel és fáradságot nem ismerő szorgalommal teljesített nyomozás során elfogta és a legnagyobb részben biztosított bűnjelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezére juttatta; *Prókai József* és *Timár Márton* tiszthelyetteseket, mert hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában igen buzgó és igen eredményes tevékenységet tanúsítottak, őrsüket mintarendben tartották, előljáróikat minden tekintetben kiváló öntevékenykedéssel támogatták és igen jó magaviseletet tanúsítottak; *Serfőző Mihály* tiszthelyettest, mert Szegvár községben és annak határában több mint két éven át üzött többrendbeli méhmagzatelhajtás tetteseit 86 órán át nagy szakértelemmel és fáradságot nem ismerő szorgalommal nyomozta, 13 egyént feljelentett, egyet pedig elfogott, nemkülönben a biztosítható bűnjelekkel együtt az elfogott szőlészönt az igazságszolgáltatás kezére juttatta, *dicsérető okirattal* látta el; továbbá *Kaliczka Lajos* törzsörmostert, *Lakó Vilmos* örmestert és *Kocsis András* csendőrt, mert Szank község határában és a szomszédos örskörletekben több mint három éven át üzletszerűen garázdálkodó tolvajszövetség által elkövetett 38 rendbeli sorozatos lopás tettesinek a nyomozás során történt elfogása, a bűnjelek biztosítása és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatása körül járőrzetöjüket határozottan támogatták; *Szalai János*, *Farkas József*, *Gulyás András* II. törzsörmostereket, *Csipak István*, *Lakatos János*, *Freidinger Jakab*, *Kalló János*, *Szanda Pál* és *É. Kovács István* örmestereket azért, mert hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt kiváló szorgalmat, igen jó magaviseletet, odaadó és fáradhatatlan ügybuzgóságot tanúsítottak s mint járőrzetöket, igen jó eredménnyel teljesítették szolgálatukat; *Varga István* II. örmestert, mert Szegvár községben és annak határában több mint két éven át üzött többrendbeli méhmagzatelhajtás tettesinek 85 órán át, a nyomozás során történt feljelentése, elfogása, a bűnjelek biztosítása és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatása körül járőrzetöjét határozottan támogatta; *Simon István* II. törzsörmostert, mert a makói kincstári csendőrlaktanya felépítése körüli munkálatokhoz, mint kőművesmesterséghez értő egyén, több mint egy éven át a munkálatok felügyeletére a makói államépítészeti hivatalnak volt rendelkezésére bocsátva, mely idő tartama alatt odaadó szakértelemmel párosult ügybuzgalmat, kifogástalan magatartást és minden tekintetben hasznos és értékes tevékenységet fejtett ki, miáltal az államépítészeti hivatal főnökének elismerését is kiérdemelte; *Sztakó János* tiszthelyettest, mert a pitvarosi MÁV kárára elkövetett sorozatos áruáraktárolás tettesét nagy szakértelemmel és fáradságot nem ismerő szorgalommal történt nyomozással kiderítette, elfogta és a legnagyobb részben biztosított bűnjelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezére juttatta, nyilvánosan megdicsérette.

A levegő meghódítása címmel érdekes füzetet adott ki dr. *Apáthy Jenő* ny. főtanácsnok-hadbíró, a Magyar Légiforgalmi r.-t. igazgatója. Az izléses nyomdai kivitelben megjelent, sok érdekes és szép illusztrációval is értékesebbé tett füzet a repülés problémáját általában, a léghajózást, a kormányozható léghajót, a repülőgépet, a sárkányrepülőgépet, a különféle repülőgéptípusokat, az aviatika magyar úttörőit ismerteti meg az olvasóval. Megtaláljuk benne a repülés történetét a legelső kísérletezésektől a mai, legmodernebb eredményekig. Az utóbbi években egyik bámulatreméltó repülőteljesítmény a másikat éri s azzal is tisztában kell lennünk, hogy ezek nem cirkuszi produkciók, nemesak bravúrok, hanem a repülés általánosításának vakmerő és céltudatos előrszei. Angliában és Amerikában úgy árulják már a repülőgépet, mint nálunk az autót, nem is drágábban egyik-másik előkelő márkájú autónál. A repülés tehát azon az úton van, hogy általánosság, közhasználatává váljék s ezen a téren már a mai nemzedék is nagy fejlődésnek lesz tanuja. Ma még a legtöbb ember bizalmatlan a repüléssel szemben s ez a bizalmatlanság mindaddig meg is marad, amíg az ismeretek ezen a téren is a nagy tömegekben tért nem hódítanak. Dr. *Apáthy Jenő* füzetét két okból is ajánljuk olvasásra: megismerteti a repülés történetét, tömören egybefoglalva és amellet sok bizalmatlanságot eloszlat a levegő közlekedési eszközeivel szemben. Az általános műveltséghez is hozzátartozik, hogy az ember megismerje mindazt, ami korával szoros összefüggésben van s ezek között első helyen áll a repülés ügye. A füzet megrendelhető a *Wodianer F. és Fiai* grafikai intézet és kiadóvállalat Rt.-nál. (Budapest, IV., Dalmady-utca 3—5—7.) Ára 2.50 P, a csendőrség tagjainak 2 P.

A magyar csendőr bcsülete. A „Magyarság” egyik számában olvassuk a következő híradást:

— Egy magyarbarát öreg oláh politikus érdekes nyilatkozatait. Csodálatosképpen kerül még magyarbarát oláh politikus is. A Lupu-pártnak korelnöke a 80 és néhány

éves *Take Moroianu* öreg úr. Még ma is híve annak a politikának, amely valamikor az osztrák-magyar monarchiába próbálta belevonni a régi oláh királyságot föderatív alapon. Évtizedekkel ezelőtt tizennégy éven át *Előpatokrai* járt nyaralni s ott tárgyaltak sokat a magyar urakkal és szerette meg a magyar népet — mondása szerint — „mélységes rokonszenvvel és tisztelettel”. Ma is fájlalja a hatalmas birodalom összeomlását, mert szükség volt reá és ma is szükség volna reá a roppant szláv veszedelem ellen. Jövátéhetetlen hiba ez! — mondja az ősz *Take Moroianu*, a *Petre Carp*, *Titu Maiorescu* barátja. — Én gyűlölök mindent, ami szláv és orosz... Az a közös nagy ellenség... Azért legtermészetesebb a magyarokkal való közös front... Szívesen is élnek államközösségben a magyar nemzettel... Mondom, szeretem ezt a népet: vendégszerető, vidám élet-emberek, mindeütt megállják a helyüket... Ma is nagy elismeréssel vagyok a magyar közigazgatás és közbiztonsági szervek iránt. Mint volt rendőr, állítom, hogy a magyar csendőrnök párja nincs... Nagyszerű emberek ezek a kakastollas, marcona legények. Rend és fegyelem van ott, ahol megvillan a szuronyuk hegye!

Hát mégis csak igaznak kell lennie, ha már román is akad, aki elismeri!

Sportemberek a csendőrségről. A „Sportok Lapja (A Hunor)” c. előkelő sportlap június 15. számának az autómotorsport rovatában a hősök emlékversenyéről közölt tudósításkorvetében olvassuk a következőket: „Végeztül meg kell még emlékeznünk kiváló csendőrségünkről, akik végig az egész vonalat szakadó esőben, a leglelküsemertesebben biztosították és tudtunk eseteket, amikor a kimerült versenyzőket tejjel, kenyérrrel és cigarettával üdítették fel, imaviel sportszeretetükről is bizonyosságot tettek.” Örülünk, hogy a fővárosi sportemberek így emlékeznek vissza a csendőrökkel való találkozásukra s nem mulaszthatjuk el ezzel kapcsolatban és rámutatni, hogy egészen apró dolgoknak is milyen hatásuk lehet arra: hogyan ismernek meg bennünket az emberek.

Táblázat a szolgálati órák kiszámításához. *Reviczky Zsigmond* százasos, elms táblázatot szerkesztett a szolgálati órák kiszámításához. A táblázat segítségével minden számolás nélkül le lehet olvasni a szolgálatban állott járőrök távollétének idejét félórai pontossággal, a szolgálat tartamát ismerve pedig, a bevonulás napját, óráját és félóráját is. A táblázat rendkívül megkönnyíti az örs-, szakasz és szárnyparancsnokok munkáját, az előbbieket a szolgálatok kivezénylése és bevonulata, az utóbbiakét pedig a szolgálati havifüzetek átvizsgálása tekintetében, továbbá a vezénylési pótdíjkiutatások átvizsgálásánál. Egy forgatható tárcsa elfordításával és az elindulás idejének egy bizonyos pontra történő beállításával az eredményt teljes pontossággal le lehet olvasni. A táblázat nagy időmegtakarítást jelent a gazdasági hivataloknak is, mert annak segítségével íron és papír nélkül lehet ellenőrizni a vezénylési pótdíjkiutatásokon, valamint a menetleveleken a távolléteket feltüntetett órák számának a helyességét. A táblázat a szabadalmi bírósági bejegyzés elintézése után a *Palladis r.-t.-*nál (V., Akadémia-utca 10.) kerül forgalomba.

Fegyverhasználat. A Laky-teleki örs (Pest megye) jelentése szerint *Stimmel János* jv. és *Czegledi Sándor* örmesterekből állott járőr egyik tagja, *Czegledi* örmester a június hó 21-én 3 ó. 40 perckor a kecskeméti kir. ügyészség fogházából megszökött s menekülésben lévő *Nagy Lajos* felfegyverzett börtönfegyenc ellen, kit a járőr felismert, a Kecskeméti—szentkirályi határban egy eredménytelen lövést tett. A fegyverhasználat következtében sebesülés nem történt. *Nagy Lajos* börtönfegyenc a leadott lövés után megállt. A járőr a börtönfegyencet elfogta és a kecskeméti kir. ügyészségnek adta át.

Sebesülés. Június hó 22-én 22 óra tájban, a Kiszomborban megtartott labdarúgómérkőzésről Szegedre utazó, 6—8 főből álló csoport tagjai az utcán sétáló *Manhalter János* tiszthelyettes, kiszombori szakasparancsnokot megtámadták, sapkáját leütötték, arcát egy kézitáskával megütötték és ezzel rajta súlyos testisértsést idéztek elő. A csoport tagjai a kardot rántó tiszthelyettest lefegyverezési szándékkal megragadták, a lefegyverezés azonban nem sikerült. Az ismételt figyelmeztetés alkalmával a csoport tagjai a támadással felhagytak. A szakasparancsnok a teljesen elgörcsült kardot használni nem tudta. *Manhalter* tiszthelyettes az őrlaktanyából segélyt hívott, de ezalatt a csoport tagjai vonattal Szegedre elutaztak. A támadó csoport tagjai kilétének megállapítása végett a nyomozás folyamatban van.

Csendőrségi Közlöny 15. szám. Személyes ügyek: *Ideglénes nyugállományban meghagytak: Zsédény Mihály* II. és *Kisbedányi Mihály* VII. körületbeli tiszthelyettesek. — *Szabályrendeletek:* A belügyminiszter úr a kedvezményes vasúti utazásra jogosító csendőrségi szabadságot igazolványok

kezelésének módosítását rendelte el, amely szerint a szárnyparancsnokságok a tisztí székelyeken kívüli őrszeik részére a kedvezményes vasúti utazásra jogosító szabadságolási igazolvány-ürlapokból 3—3 darabot kiadhassanak azért, hogy *rendkívüli esetekben* az őrsparancsnok alárendeltjeit azonnal elláthassa ily szabadságolási igazolvánnyal. A Közlöny után a részletes rendelkezéseket ismerteti. — *Pénzintézeti Központ által kivételesen engedélyezhető magasabb összegű kölcsönök.* A pénzügyminiszter úr a Pénzintézeti Központot felhatalmazta arra, hogy az igényjogosultak részére egészen kivételes, méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén (pl. családalapítás, kiházásítás, súlyos és költséges betegség, haláleset stb.) az ezidőszert adható 1 havi, illetőleg 2 havi fizetésnek (nyugdíjnak) megfelelő összegnél magasabb összegű kölcsönöket is engedélyezhessen. Ily kivételesen adható magasabb összegű kölcsön nem haladhatja meg a kölcsöntkérő 1 havi fizetésének (nyugdíjának) hatszoros összegét és semmi esetre sem lehet nagyobb 2000 pengőnél. Ezen kölcsönök törlesztési időtartama általában 36 hónap. A kölcsöntkérő körülményeinek figyelembevételével azonban hosszabb, de 48 hónapot meg nem haladó törlesztési időtartamot is engedélyezhet a Pénzintézeti Központ. A törlesztési időtartam megállapításánál természetesen figyelmet fordítanak annak a szabálynak betartására, hogy a kölcsön az adós 65. életévének betöltése előtt teljes egészében vissza legyen fizetve. A 65. életévén felüli igényjogosultakra továbbra is áll az a szabály, hogy az ilyen igényjogosultak a 65. életév betöltése után legfeljebb kétízben részesíthetők már csak kölcsönben és hogy a részükre nyújtható kölcsön összege az 1 havi fizetést (nyugdíjat), a törlesztési időtartam pedig a 12 hónapot nem haladhatja meg. A Pénzintézeti Központi kölcsönök kamatlába az eddigi évi 9 százalékkal szemben évi 8 százalékban állapított meg.

Előléptek: A székesfehérvári II. kerületben törzsrőmesterré: *Misik József, Müller Ferenc, Farkas Mihály I., Molnár Ferenc, Balaskó József, Bondor Gusztáv, Szombath László, Takács István, Mecséri Károly és Varga József* őrmesterek. **Őrmesterré:** *Szabó József VII.* csendőr. — A szombathelyi III. kerületben törzsrőmesterré: *Varga Dénes, Király Elek, Kovács József X., Gál József, Nagy Lajos III., Németh János IV., Soós Gyula, Kovács Imre III., Böröndi Gyula, Kutai József, Cseresnyés János* őrmesterek. **Őrmesterré:** *Zsédely István* csendőr. — A pécsi IV. kerületben törzsrőmesterré: *Hoffmann Győző, Luft József I., Nagy István VII., Polcz György, Varga Domokos, Horvát József VII., Kardos János, Sárközi György és Sifter Ferenc* őrmesterek. **Őrmesterré:** *Bozsánovics Mihály, Hevesi Imre, Nagy Sándor, V. Nagy Bertalan, Drahó Gábor, Vámos Mihály, Venyike Sándor, Németh Lajos II., Gáspár Bálint, Kovács Béla és Keszi József* csendőrök. — A szegedi V. kerületben törzsrőmesterré: *Tóth István, Csipak István, Belényi József, Rác János, Szóráth Mátyás, Márton Bálint, Szedlacek Mihály, Frieberth Sándor, Ecsődi Antal, Győri Lajos, Csöke László, Zsoldi Imre és Borocsik József* őrmesterek. **Őrmesterekké:** *Huszárik Dániel és Mikula János* csendőrök. — A miskolci VI. kerületben törzsrőmesterré: *Pápai József, Fügedi István, Gulyás József, Pirincsik András, Kiss Gyula, Bencsik András, Stempela Ferenc, Kubus János és Profét Lajos* őrmesterek. **Őrmesterré:** *Makacs Imre, Szegő Károly, Szajer János, Németh Dezső, Körhegyi Ferenc és Varga István* csendőrök.

Házasságot kötöttek: A székesfehérvári II. kerületben: *Nagy István* törzsrőmester *Honda Erzsébet* Alap községben; *Takács Imre I.* törzsrőmester *Pongrácz Erzsébet* Nagyecsaluban; *Szabó Ferenc II.* törzsrőmester *Mester Katalinnal* Kislángon; *Kocsor Lajos* törzsrőmester *Simon Máriával* Ravazdon. — A szombathelyi III. kerületben: *Nagy Ferenc* tiszthelyettes *Németh Margittal* Zalaegerszegen; *Tóth István II.* törzsrőmester *Ótvös Erzsébet* Magyaracsen; *Valkó István* törzsrőmester *Németh Annával* Rumban; *Hóbár Ferenc* törzsrőmester *Hozbor Máriával* Zalaegerszegen; *Kerkai György* őrmester *Horváth Rozáliával* Alsóbogodon. — A szegedi V. kerületben: *Csapó Antal* törzsrőmester *Turóczy Etelkával* Orosházán; *Vigi István* törzsrőmester *Gyevi Judittal* Kiskunhalason; *Horváth András* őrmester *Szabó Margittal* Gáadoroson; *Kerti Károly* törzsrőmester *Mándi Matildával* Matolcon; *Böröcsik János* törzsrőmester *Komár Margittal* Kiskunfélegyházán; *Szilágyi Lajos* törzsrőmester *Másir Magdolnával* Kiskundorozsmán. — A miskolci VII. kerületben: *Görgő B. István* törzsrőmester *Mitner Erzsébet* Sarud községben; *Veréb Béla* törzsrőmester *Gelencsér Máriával* Budapesten.

Mignon-írógép, használt, de teljesen jókarban lévő, 40 pengőért eladó. Megtekinthető: *Hajdu Kálmán* őrmesternél, Budapest, csendőrlaktanya.

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ívnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdeklő kérdésekre a „Csendőr Lekszikon“ rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyenei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I. kerület, Bőszörményi út 21 szám“.

Szentgotthárdi szárny. A képeket és a közleményt a június 20-i számunk zárta után kaptuk meg, de május 26-án történt eseményt már a június 20-i számban sem közlhetünk volna, mert az aktualitásra, amennyire az időszaki lapnál egyáltalában lehetséges, súlyt helyezünk. Testületünk minden eseményéről nagyon szívesen írunk, s az azokról beküldött jó felvételeket is készséggel közöljük, de kérünk kell, hogy azokat késedelem nélkül méltóztatassanak hozzánk beküldeni. A képeket gyűjteményünkbe soroltuk.

Gondolkodó. Egy novellaírónk fantáziájában éppen a napokban született meg a probléma, anibe ön most belekerült. Így találkozik néha az élet a költsézzel. Mi határozott szerencsének tartjuk, ha valaki 40 hold földhöz jut, nyugodjék bele ön is; az ilyen „csapás“ az elviselhetőbbek közé tartozik. A leszerelést meg kell gondolnia. A föld haszna ma olyan kicsi, hogy nagyon is meg kell dolgozni a 40 holdon, ha azt akarja, hogy megéljen belőle. Sok igényről le kell mondani, cselédséget nem igen tarthat, hanem magának kell megfognia az eke szarvát, meg a kasza nyelét. Kellő igénytelenséggel és nagy szorgalommal, földszeretettel azonban 40 hold föld ma is szép vagyont és biztos megélhetést jelent. Arról se feledkezzék meg, hogy szakértelem nélkül nem megy semmire s hogy ezt a szakértelmet néhány hét alatt aligha sajátítja el. A leszerelés kérdésében kizárólag az ön egyénisége dönthet, azt pedig mi nem ismerjük. Leszerelni a kötelezője leteltéig nem lehet, mert a kivételes leszerelést engedélyező rendeletet hatályon kívül helyezték.

Kistarcsa. Előfizetését a folyó év végéig rendezte.

Cs., Enying. Nem lehet megállapítani.

Adorján. A nősketésre vonatkozó szabályok a vallás tekintetében kikötéseket nem tartalmaznak, de mert az egyházi esketés a legénységre is kötelező, a csendőrnek csak a magyar állam által bevett vagy elismert felekezethez tartozó nőt lehet feleségül vennie. A baptista felekezet ezek közé a felekezetek közé tartozik s így nincs akadály annak, hogy csendőraliszt baptista vallású nőt vegyen el feleségül. Egészen nyugodtan elmehet menyasszonyával a baptista templomba, az is olyan templom, mint bármelyik más, az Isten pedig mindenütt egy.

B. törm. Az Általános Szolgálati Határozványokat a Szut. hatályon kívül helyezte s azóta az írás osztályozását általában nem rendezték, hanem a kerületi parancsnokságok külön-külön szabályozták az ügyet. Tudomásunk szerint ma is a régi gyakorlat maradt irányadó s, így a III. osztályú írók vagy teljesen, vagy részben feljelentés-fogalmazványokkal helyettesíthetik a számukra megszabott írásbeli feladatok kidolgozását. Az általános gyakorlat azonban az, hogy a kidolgozatokat csak büntettről vagy vétségéről szerkesztett fogalmazványok helyettesíthetik, kihágási feljelentések fogalmazványai nem. De — ismétljük — ebben a tekintetben a kerületi parancsnokság rendelkezése mértékadó, azt pedig nem ismerjük.

Hegyalja. A nyugállományúak annak a lakbérosztálynak megfelelő lakbért kapják, amelyik lakbérosztályba a község tartozik, ahol a nyugállományba való helyezésüket követő első évben belül véglegesen letelepedtek. A végleges letelepedés tényét helyhatósági bizonyítvánnyal kell igazolni.

Pünkösdi rózsá. 1. A csendőrségi pótdíjat július 1-től egészen új alapokon szabályozták, a levelében írt adatok e tekintetben teljesen közömböské váltak. 2. Beszámít s az említett együttes szolgálati idővel a nyugdíj jogosultsága megvan.

Hű segítő. A gödöllői csendőrkutyatelep megszűnt. A szolgálati ebek kérdése nálunk még nincs véglegesen rendezve, egyelőre tehát nem tudunk e tekintetben tájékoztatást nyújtani. Idomított ebhez ingyen egyelőre nem juthat hozzá. Ha mégis ebet szerez magának, a kincstártól fenntartási költségeket nem kaphat. Arra sincs rendelkezés, hogy a közigazdálkodások kötelesek volnának az egyes csendőrök tulajdonában lévő ebeket ellátni valamilyen összeg befizetése ellenében. Ezt, mint magánügyet kell önnek a közigazdálkodással elintéznie.

H. Gy. örm., Ják. Nem akarjuk idézni a Szut. 330. pont 3. alpontját s a 337. pontban ahhoz fűzött magyarázatot, olvassa el őket a Szut.-ban. Most azután vegyük a példáját. A fogoly a kerítésen át beugrik egy rokona udvarába. A rokon bezárja az utcaajtót s a járórfelzólítására sem nyitja ki, hanem az ajtó 3—4 lépésnyire megáll tétlenül. A kerítés és az ajtó 1 m magas. Azt kérdezi, hogy fegyvert használhat-e a járórfel? Nem használhat. Itt nincs meg az a tetteles ellenszegülés, amit a járórfel másként, mint fegyverhasználat, megtörni ne tudna. A kerítés mindössze 1 m magas, azon nem nagy dolog átugrani és a megszökött foglyot üldözőbe venni. A fegyverhasználat semmi esetre se lehet a csendőr kényelmének az eszköze, hanem csak az a legutolsó eszköz, amire csak minden más út és mód kimerültével kerülhet a sor. De különben is mit használna a fegyverhasználat a példája esetében? Tegyük fel, hogy súlyosan megsebesítené a bezárt ajtó közelében ácsorgó embert, vajjon ezzel az ajtó már magától kinyílna? Nem. A fogoly pedig még inkább időt nyerne arra, hogy meneküljön. A lényeg tehát: mindig a tulajdonképeni, illetve a fontosabb szolgálati feladatot a csendőr végrehajtotta, akkor utánajárhat a közben felvetődött ügyek elintézésének, ebben az esetben az ajtó bezáró ember felelősségvönésának. Amennyire szégyenletes és hibás dolog, ha a csendőr végső eszközként sem

mer a fegyveréhez nyulni, éppen annyira embertelen és hibás lenne, ha olyankor használna fegyvert, amikor a szolgálati feladatot másként is el tudja végezni s a törvény tisztelőinek érvényt tud biztosítani.

Csatártűz. 1. Tekintet nélkül arra, hogy ki mennyi élelmezési pénzt kap, a közigazdálkodás minden tagja ugyanazt a napibetétet fizeti be a közigazdálkodásba. A napibetét összege a közigazdálkodás anyagi helyzetétől függ s független attól, hogy az élelmezési pénz mennyi. 2. A tartós vezénylés tulajdonképen az áthelyezésnek felel meg, amennyiben tartós vezénylés esetén az átköltözködési illeteket is folyósítja a kincstár. A 20 százalékkal felemelt napibetét tehát a tartós vezénylésre nem vonatkozatható, hanem a tartósan vezényeltnek is csak a rendes napibetétet kell befizetnie, feltéve persze, hogy az alaptőkét befizette s így tagja a közigazdálkodásnak. Ha azonban alaptőkét nem fizet és nem is törleszt, akkor mégis a 20 százalékkal felemelt napibetétet kell fizetnie, bármeddig legyen is az örsön. Ezt a 20 százalékos többletet indokolja az, hogy a vezényeltnek a közigazdálkodásban tőkéje nem fekszik s a kockázatban része nincsen.

B. J. csendőr, Tiszakürt. Rejtvénymegfejtést tartalmazó levelében 8 f bélyeget találtunk, azt lapunk javára bevételtek.

Debrecen. Alkalmadtán a polgármesteri hivatalban olvassa el a folyó évi 4. sz. Belügyi Közlönyben közzétett, 293.430—XI. 1929. B. M. számú rendeletet, abban az Amerikába való kivándorlásra vonatkozó kérdéseire pontos és részletes felvilágosításokat talál. Maga a kivándorlás kb. 200 dollárból (1200 pengő) kitelik, ebben benne van a vasút-, hajó-, (III. oszt.), útlevél- stb. költség is.

G. L., Cegléd. Viselheti ezüstzsinórral, ha beszerzi, de rendszeresítené nincsen, ami azt jelenti, hogy hivatalból nem látják el vele.

Kórház. A multévi 22. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 137.669—VI. b. 1929. sz. B. M. rendelet értelmében fizeti a kórházi ápolási díjakat a kórházban töltött egész időre. A tény az, hogy az egész idő alatt kórházi kezelés alatt volt, bármilyen körülmények között történt is az.

Tiszamente. Igen, új keresztnév lehet felvenni. Ha új keresztnévet vesz fel, azt az új egyházközségével igazoltassa és szolgálati úton adjon be kérvényt a belügyminiszter úrhoz (V. községi osztály), hogy az anyakönyvhelyesbítés az újonnan felvett keresztnévre engedélyeztessék. Akár a róm. kath., akár valamelyik protestáns hitre tér át, tulajdonképen új keresztségen megy át, ezért lehet az idegen hangzású keresztnév helyett más keresztnévet felvenni.

Acsád. Gyermektartás címén az 1929. évi XIV. t.-c. értelmében a nyugdíjba beszámító illetek egyharmadát lehet a csendőrtől levonni. A mai naptól kezdve a csendőr nyugdíjba beszámítható illetei: a zsold és a csendőrségi pótdíj, tehát e kettő összegének az egyharmada vonható le gyermektartás címén. A bíróságok az említett törvény életbe lépte előtti időkben keletkezett gyermektartási keresetekben hozott végzéseiket is megújíthatták, természetesen visszamenőleges hatállyal, úgy hogy visszamenően bizonyos összeget ítéltek meg, az érdekelt csendőr azt az illetei egyharmadával törlesztette s amikor ez az összeg le volt törlesztve, a bíróság csak a megállapított havi tartásdíjat foglaltatta le, ami rendszerint kisebb összeg a levonható egyharmad illeteknél.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általánosan elismert! Világmarca! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — Bpest, II., Lánchíd-u. 5.
Alapítatott: 1770. évben.

Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

REFORM RUHÁZATI R.-T. BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 5. (Félemelet).

ÁLLANDÓ DÚS VÁLASZTÉK: kész női-, férfi- és gyermekfelsőkabátokban, férfi- és gyermeköltönyökben, női ruhákban, női- és férfi teherművelekben, szőfűvekben, selyem-, mosáruban, paplanokban, takarokban, divatáruban stb., stb. **Kedvező fizetési feltételek! — Telefonszám: Autofona. 132-96.**

Árumintákat és egyes árudarabokat megtekintésre készséggel küldünk. — Vidéki megrendeléseket aznap ellintőzünk!

Sashegy. A mezőgazdasági munkások kötelező biztosítását még nem szabályozták s így a példájukban említett, cséplésnél segédkező mezőgazdasági munkásokat sem a csépeltező gazda, sem pedig a cséplőgép tulajdonosa nem köteles biztosítani. Más elbírálás alá esik a cséplőgép kezelőszemélyzete, de, amint írják, azokat a cséplőgép tulajdonosa biztosította. Sor kerül majd a mezőgazdasági munkások kötelező biztosítására is, de ez a munkáskategória olyan nagy tömeget képvisel, hogy a kérdés megoldása nem egyszerű feladat.

Csendőr. A nyilvántartásban nem szerepelnek.

Tolnai. Az ezredparancsnok csapatparancsnok.

Fővárosi élet. Egészen bizonytalan, hogy a koronaőrseghez valaki bejuthat-e és ha igen, mikor. Ez mindenekelőtt a minősítéstől és egyéb ráteremtéstől függ, amit nemcsak az iratok alapján, hanem a kérvényező személyes jelentkezése alkalmával nyert benyomásai alapján a koronaőrseg parancsnoka dönt el. A megfelelőnek mutató jelöléseket előjegyzésbe veszik s ha fogyatékos van, az előjegyzettek közül behívják annyit, amennyire szükség van. Ha igen alkalmas erre a szolgálatra s fogyatékos is hamarosan jelentkeznek, akár egy-két hónapon belül is bejuthat, máskülönben pedig vagy egyáltalában nem jut be, vagy jóval hosszabb ideig kell várnia. 2. Szabadságot kérni ezen a címen is lehet s ha a szolgálat engedi és a szabadságigényét nem merítette ki, meg is adják. 3. Az illetékes csendőrkerületi parancsnoknál létszám felett fogják nyilvántartani. Egyébként azonban, ha az új szolgálatnak mindenképpen megfelel, ha maradni kedve van s persze ha új előjárói is meg vannak önnel elégedve, elszolgálhat ott akármeddig is. 4. A koronaőrseg legénységi nőülését most szabályozzák, de valószínű, hogy hamarabb ott sem juthat engedélyhez, mint a csendőrségnél. 5. Koronaőrmester illetékei: 105 P haviszold, 35 P élelmezési pénz, 7.50 P koronaőrseg pótdíj. Amellett természetesen elhelyezés, ruházat és felszerelés, de nem tömegalapon.

Sziksó 28. Az új napirend nem ad arra lehetőséget, hogy a közzéadók tagjai a foglalkozási idő alatt kerti vagy mezei munkával foglalkozhassanak s így arra sincs alap, hogy ezekre a munkálatokra fordított órák a szolgálati havi-füzetben szerepelhessenek. Tekintettel azonban arra, hogy a naponta oktatásra kötelező 2 órát csak havonként összegezve kell kimutatni, nyugodt szolgálati viszonyok mellett bizonyára akad egy-egy délután, amit kerti- vagy mezei-munkával lehet eltölteni, anélkül, hogy az őrs legénysége a havi összesített foglalkozási időből valamit mulasztana. Természetesen azonban, hogy a szolgálati havi-füzetben az ilyen munkára fordított idő még akkor sem szerepelhet, ha azt az őrs tagjai olyankor végzik, amikor az utasítás értelmében tulajdonképpen foglalkozáson kellene résztvenniük.

Szabadságolt csendőr. A folyó évi 3. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 138.838. VI. b. 1929. sz. B. M. rendelet a csendőrlégénység részére nem rendszeresített, de szolgálaton kívüli alkalmakra engedélyezett ruhadaraboknak a tömeg terhére beszerzését engedélyezi. Ezek között a ruhadarabok között szerepel az összes legénység részére a fehér nadrág, azt tehát szolgálaton kívül jogosan viseli. Sőt az öltözeti táblázat szerint kevésbé fontos jelentkezők alkalmával is — ide tartozik a szabadság — társasági öltözetben lehet jelentkezni, a társasági öltözethez pedig a fehér nadrág is hozzátartozik. Nem követett el tehát hibát azzal sem, hogy szabadságolási helyén az őrsön fehér nadrágban jelentkezett.

Káposzta. Az áthozatal volna tulajdonképpen magyarosan helyes, de az áthozat rövidebb, tökéletesen ki is fejezi a fogalmat és nincs benne a nyelv tisztasága szempontjából kivetnivaló, ha így mondjuk és írjuk.

Öreg Tisza. Csendőrségi gépjárművezetői tanfolyam egyelőre nem lesz, mert a szükséglet fedezve van. Június 28-án vizgáztak húszan Székesfehérvárra.

Fortuna. Ha a kerületi parancsnokság május 1-ével a köztetkezést közzéadókassá változtatta át, akkor Önnök a becsülés alkalmával mutatkozott fejenkénti osztalék teljes összegére igénye van, hiszen a közzéadónak ön is olyan tagja, mint a többi. Az őrs nem foghatja úgy fel a dolgot, hogy amikor belép valaki, akkor közzéadókást vezet, amikor pedig osztalékot kell fizetni, akkor köztetkezést. A 120 P alapfőke természetesen csak azokra vonatkozik, akik a közzéadókasság tagjai maradnak, de aki kiválik, azt nézetünk szerint levonás nélkül ki kell fizetni. Mindenesetre kérje az ügyben az osztályparancsnokság közbenjárását, az előjáró parancsnokságok feltétlenül tisztázni fogják a dolgot s ha igaza van, a pénzt meg kell kapnia.

K. J., csendőr. 1. Ha az anyja él, őt illeti, máskülönben önt, mint legidősebb fiút. Nem írja ugyan, hogy volt-e az atyja harctéren, de ha tudólövés következtében, katonai kórházban halt meg, bizonyára a harctérről hozta magával a halálos sebet. Akkor pedig megilleti a háborús emlékérem az özvegyet, illetve a teljesen árván maradt legidősebb fiút. Igazolja okmányokkal, amit nekünk megírt s ha az anyját illeti az érem, a községi előjáróságnál, ha pedig ön az igényjogosult, akkor szolgálati úton kell bejelenteni az igényjogsultságot. 2. A kötelezője lejártá előtt nem szerelhet le. Bajos ma olyan polgári pályát találni, ahol könnyebb lenne a helyzete, mint a csendőrségnél. Ami „volna”, az mindig színebbnek tűnik fel az ember előtt annál, ami „van”, így számra aztán a családások. 3. Legénységi állományúak fehér pantallót az 1929. évi 5. sz. Csendőrségi Közlönyvel 45.115/eln. VI. c. 1929. sz. alatt kiadott öltözeti táblázat szerint visel-

A m. kir. csendőrség tagjai legolcsóbban

vásárolnak posztót, fehérneműt és textiláru

FEKETE JÓZSEF

á r u h á z á b a n

Budapest, VI. ker., Király-utca 84. sz.

Kodvező fizetési föltétől.

Kérjen költségmentes vételkényszer nélkül próbacsomagot!!

Optima

ÓRÁK arany- és ezüstárak megbízható szállítója

PETŐ EMIL Budapest, V. kerület, Falk Miksa utca 12.

Véglegesített csendőröknek előnyös részletfizetési könnyítések.

Az „Optima” svájci óragyár magyarországi egyedárúsítója.

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**
(A koltai pályaudvar érkező oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15:20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17. — „
Khaki kamarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18:50 „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22:50—25. — „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitellel.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

hetnek. A 45.637/eln. VI. c. 1929. sz. B. M. rendelettel helyesbített öltözeti táblázat szerint könnyű, nyári szövétből készült ruházat díszben nem viselhető. Ebből az következik, hogy más alkalommal igen. 4. A csendőr rendfokozatúakat csak a köpenyen és a zubbonyon illetik meg az ezüstgombok, a sapkán nem, úgyszintén az ezüstsapkarózsa sem illetékes számukra. A folyó évi 15. számunkban „Nem egyöntetű” jellegre küldött üzenetünkben azokat a rendeleteket is idéztük, amelyekben mindez félreérthetetlenül meg van írva. Az ettől eltérő szabályozás nem felel meg a rendeleteknek.

Nyut. A nyomozókulcs helyesbítése július 1-ével megszűnik. A nyomozó alosztály által kiadandó kulcsba tehát ezután sem a Nyomozati Értesítőből, sem pedig a Bűnügyi Körözések Lapjából nem kell a körözött vagy nyomozott egyéneket bevezetni, sem a visszavont körözéseket nem kell törölni. A budapesti nyomozóalosztály a nyomozókulcshoz minden hó 1-én pótlékot ad ki, amely az illető hónapra vonatkozó adatokat fogja tartalmazni. A nyomozókulcsot, úgy mint eddig, háromhavonként megújítják. Az erre vonatkozó miniszteri rendelet közelebről megjelenik, de a júliusi nyomozókulcs már eszerint készül.

Lajtamenti örs. Közöljük.

K. P. alhadnagy, Miskolc. A tudósítást és a képet is túlkésőn kaptuk. A feldíszítés még május 17-én történt, a tudósítás május 31-ről volt keltező, tehát legfeljebb csak a június 10-i számunkban, vagyis majdnem egy hónap múlva közölhetők volna, annak pedig már nem lett volna értelme. Mások kérjük az ilyen tudósításokat az esemény után azonnal beküldeni. A képek egyébként túlkemények, klisére nem alkalmasak.

Cigánykérdés. Úgy, ahogy ön javasolja, persze, hogy meg lehetne oldani a cigánykérdést, de hát ilyesmikre lehetetlen törvényt hozni. Hogy képzelné el például annak a törvénybeiktatását, hogy a cigányok szaporodása műtétek útján meggátoltassék? Aztán a cigányoknak kötelező munkáhozjuttatása is szép törekvés lenne, de nem gondolja-e, hogy előbb talán mégis az országnak azt a sokezer derék, hasznos polgárát kellene kötelezőleg munkához juttatni, akinek ma a mindennapi kenyere sincs meg? Aztán meg hogyan képzeli annak az ellenőrzését, hogy a cigányok egymással ne érintkezzenek? Nem közölhető.

v. K. L. szds, Szeged. Nem méltóztatott megírni a kitüntetettek neveit, továbbá, hogy ki milyen kitüntetést kapott és hogy a feldíszítés mikor történt s így arról tudósítást, sajnos, nem közölhetünk.

L. D., Budapest. „Megyek”, „Tanítsatok”. Ügyes versek, a másodiknak a gondolata különösen szép, de a közölhetőség mértékét még nem ütik meg. Ha fejlődni fog, ír még jobbat is.

Csendőrszkola, Tata. A beküldött felvétel a feldíszítésnek nem éppen szerencsés pillanatát ábrázolja, azonkívül a jobbszárnyon pihenve álló ember is rontja a képet. Egyébként ezt a felvételt is túlkésőn kaptuk s ezért, de főleg az előbbi szépséghibák miatt, sajnos, nem közölhetjük.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

19.

ÍRTA: BARÉNYI FERENC.

Gál őrmester füle mellett csak úgy zúgott a hideg levegő élesen vágva lázasra pirult arcát. Egyszerre szűró fájdalmat érzett a mellében. Megtapogatta sebesült vállát: — A kötés elcsuszott — gondolta — csak kintartson a magyar táborig

A vak sötétség suta némaságában hirtelen lövés dördült. Lová horkantva ágaskodott és azután hörögve rogyott össze. Gál őrmester majd a nyakát szegte, úgy bukfencezett át a ló fején a gyepre. Mire meglepetéséből felocsudott, már négy tömzsi sötét alak körülfogta. Megint lebirta a túlerő. Erősen markolták a kezét-lábát és vonszolni kezdték.

Roppant keserűséggel telt meg Gál őrmester lelke, nagyon elkeseredett, hogy megint elfogták. Majdnem sírva fakadt keserves haragjában, hogy most már aztán nincs segítség. Tehetetlen mérgében amugy magyarán elkáromkodta magát. Szidta a muszka beste lelkét és kívánta rá az Isten minden verését, hogy megint elfogták.

— Hé! Hát miféle kend? Nem vagyunk mi muszák! — méltatlankodott egy öblös harsogó hang.

— Nem-e? — lepődött meg Gál őrmester a magyar szónak megörvendve. — Hát micsodák?

— Magyar bakák vagyunk mi — dicsekedett önérzetesen az előbbi öblös hang. — Ámon altábornagy úr bakái...

— Hála neked Uram Istenem — kiáltott fel Gál őrmester boldogan. Még soha sem érezte át ennyire bensőségesen az isteni gondviselésbe vetett hitét, mint most, amikor a Mindenható olyan csodálatosan megsegítette.

— Hát kend kiféle — miféle? — kérdezte türelmetlenül a harsogó hangú baka.

— Én Gál Imre csendőrmester vagyok — mutatkozott be Gál őrmester — táborig csendőri az ötödik hadtesttől...

— Akkor mi a fenének nem áll meg kend a szavunkra?

— Nem hallottam meg, — felelte Gál őrmester egyszerűen.

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzáron, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.
HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. város háza épületében).
Fiók: VI., Andrassy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

Hogedő
armonium
Tárogató csak itt a valódi
Gimbalom
Harmonika
Gitera

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csak itt a gyárban kaphatók.

Művészi ívet, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

Az összes katonai kitüntetések, (miniatűrben is) katonai érem-
szalagok, hazai készítésű tűz-

zománcjelvények, sportérmek, versenydíjazások céljára szobrok, serlegek, vésetek, irodai gumbélyegzők, felirati zománcablák
Morzsányi Józsefnél Budapest,

IV. kerület Eskü-út 5. Kívánatra árjegyzéket küldünk.

Alapítva: 1870. Telefonszám: Automata 822—17.

— Pedig két akkora kiáltottunk, hogy majd kiszakadt a tüdők — szolt az erőshangú neheztelő és aztán sajnálkozva jegyezte meg: — Kár a lováért.

— Nem az enyém — válaszolta Gál őrmester, — úgy hoztam magammal a muszka táborból.

Egyszerre különös idegesség szállta meg Gál őrmestert. Lelkiismeretét kikezdte az önvád, hogy vénasszonyomdjára lefetyelget a bakákkal és addig telik, mulik a drága idő. Aggódva kérdezte: — Azt mondják meg jó emberek, hogy hány az óra?

— Éjfél felé jár.

— Hála Istennek még nincsen éjfél, még nem késő! — kiáltott fel Gál őrmester örömteli hangon. — Sürgős parancsot hoztam a hadtestparancsnokságtól a hadosztálynak. Vezessen azonnal Amon altábornagy úrhoz!

Az altábornagy és vezérkara meglepőde nézte a sáros, lerongyolódott tábort csendőrmestert, kinek zubbonya alól élénk pirosan szivárgott a vér. Gál őrmester megállt katonásan az altábornagy előtt és feszesen tisztelegve, jelentette küldetését. Aztán csaknem szószerint mondotta el a hadosztálynak szóló titkos parancsot. Az altábornagy érdeklődő kérdéseire szakadozottan, egyre halkuló, gyenge hangon elbeszélte még, hogy hogyan járt és mit látott a muszka táborban. Azután összeesett. Szeme előtt elsötétült minden. A fülebe zúgott, kalapált és a vére lüktetésével egyre jsméltódott, amit utójára hallott, egy keményen parancsoló hangos szó: — Riadó!

18.

Jolánt megborzongatta a késő őszi este, amint végigment a hideg folyosón. Esteli ellenőrző útját tette meg a kórházban. Most már főápolónó volt, amióta hadikórház lett az ő kisvárosi kórházukból. Az ápolók száma háromszorosára szaporodott, az is kevés volt, mert a kórház tele volt sebesültekkel.

Gondterhes arccal ment el a kapusfülke mellett és egyszerre megrezzent. A hirtelen megszólalt kapucsengő berregése riasztotta meg. A kapus a kapuhoz szaladt. Jolán megvárta, amíg kinyitja a kaput. Kötelességszerű fásult érdeklődéssel nézett a kapu felé. A kinyílt kapun betóduló hideg szél szaggatott beszédfoszlányokat sodort befelé.

— Ki jött? — kérdezte a kapust.

— Tizenhárom sebesültet hoztak — szolt hátra a kapus. — Most jöttek a kórházvonattal.

— Nincs egy talpalatnyi helyünk se, mondja meg! — tört ki Jolán idegesen. — Hiszen annyira a sebesültünk már, hogy mozdulni sem tudunk tőlük.

A kapus kint tárgyalt. Hangok szűrődtek be a kapu alá, de Jolán semmit sem értett a kint folyó beszédből. Hamarkodva tipegett le a lépcsőn és kendőjét a nyakánál összefogva kinézett a kapun. Agyig sáros katonai gépkocsi reszketve

dohogott az utcán. Mellette egy felgyürt gallérú, katonaköpenyeges alak vitakozott a kapussal.

— Sajnálom, de nincs már egy ágyunk se — szolt bele Jolán a vitába. — Vigyék őket a tartalék-kórházba. Ott van a főtéren a gimnáziumban.

Az altiszt bosszankodva vakargatta a füle tövét:

— Pedig azt a tizenharmadikat szerettem volna itt hagyni. Nagyon halódik már. Félek, hogy mire odaérek, megtalál halni. Itt talán még segíthetnék rajta...

— Melyik az? — kérdezte a kapus.

Az altiszt a gépkocsiba mutatott:

— Az ott, a legszélső, csendőrmester...

— Csendőrmester? — kérdezte Jolán szívzorogva és egyszerre két lépcsőfokot ugrott le. — Hogy hívják? — kérdezte rekedten.

Az altiszt egy levelektől és különféle céduláktól duzzadó jegyzéknyvecskét húzott ki a köpenye zsebéből és a gépkocsi fényszórójának kévéjébe tartotta. Amíg böngészve lapozgatott benne, Jolán a poklok minden kínját szenvedte. Végre az egyik lapon megállapodott az altiszt szeme. — Gál Imre — olvasta hangosan, — tábort csendőrmester az ötödik hadtesttől...

— Gál Imre!? — kérdezte Jolán vonagló ajakkal. — Hol van?

Az altiszt egy mozdulatlan, halotthalváy arcra mutatott: — Ott, a legszélső.

Jolán szíve a torkában vert és annyira összeszorította, hogy belérekedett a kétségbeesett sikoltás, amikor a katonaköpenyeggel letakart, félig halott sebesültben rég nem látott szerelmére ismert. Nem bánta most, ha következtelensége gyanutkeltó is; nem törődött semmi mással, csak hogy Gál Imrét megmentse. Nagy elhatározások különös erőt adnak, Jolán is egyszerre visszanyerte minden acélos lelki erejét.

— Hamar hozzák ki a hordágyat! — parancsolta az álmétködő kapusnak.

— Hiszen nincsen üres ágyunk — próbálta meg az ellenvetést a kapus.

— Nem ágy kell ennek, hanem koporsó — jegyezte meg nyersen a kormánykerék mellől a gépkocsi vezetője.

A lelketlen megjegyzés kegyetlenül döfött Jolán szívébe.

— Hamar, hamar — sürgette a kapust. — Az én szobamba tesszük. Én majd meghúzodom az orvosi szoba divánján.

A kapus beszaladt a kórházba. Pár pillanat múlva két ápolóval tért vissza, akik a hordágyat hozták. Jolán hirtelen fellángoló arccal észbekapott, hogy talán elárulta Gál Imre iránt érzett hajlandóságát. — Mit fognak ezek rólam gondolni — rágódott fehér leányilekén. Cserepesedő szájjal, re-

BUTORT ÖN IS

olcsó, áron vásárolhat
10-15-20 havi hitelle

TOMORY és TSA butoráruházában,
IV. Veres Pálné-u. 7.

(Apponyi térenél). — A csendőrség tagjainak kivételes kedvezmény.

„CORVIN“ BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

közalkalmazottak bevásárlási forrása.

**BUDAPEST VI. KER.,
BUTOR Ó-utca 3.**

**RÉSZLETRE Minden csendőr
kedvezményt kap!**

6-8-10 havi folyószámlahitelre

szelvények, szalongarnitúrák matracok, paplanok,
szőnyegek, sodronyok vasbutorok elsőrendű kivitelben
Budapest, Ráday-utca 38. szám, kárpitos mesternél

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDVAR STÁLLITÓ

ALAPITVA 1895
KOLOZSVAR

BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.
KÉPES ARJEGYZÉK INGYEN. KLOTILD PALOTA

A töltőtollat ma már senki sem nélkülözheti, aki írásmunkával foglalkozik, legkevésbé a csendőr.

A legjobb töltőtollak és választékban TURCSÁNY ANTAL töltőtoll- és papírkereskedésében: Budapest, VIII., Üllői-út 2.

34 év óta a világot uraló eredeti angol
THE CHAMPION kerékpárokat
5 évi jótállással, 20 P havi részleire, saját-
készítésű ROYAL STAR kerékpárokat
havi 180 pengőért teljes felszereléssel
16 pengős részletfizetésre szállítunk.
Kerékpáralkatrészeket

láncot, pedált, kormányt, lámpát, nyergeket stb. bármely gyártmányú kerékpárhoz
nagyban, eredeti gyári árban külső gummitak 5.80
belsőket 2.10 pengőtől. — Kerékpárok 120 P.-től feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA
kerékpár- és gumminagykereskedők. Magyarország legnagyobb, legrégebbi, és
legmegbízhatóbb kerékpárüzlete Budapest, VIII., József-körút 41.
61 éve áll fenn! — Arjegyék 1000 képpel ingyen!

kedt hangon magyarázta a kapusnak, úgy, hogy a többiek is hallhassák:

— Ez a csendőrmester már volt itt kétszer. Mindenképen felvesszük, mert a főorvos úr nagyon megszerette. Emlékszik? Ez volt a főorvos úr díszbetege.

— Ahá, tudom már, az árvizes csendőr, — kapott észbe a kapus. — Most már emlékszem. Régen volt, nem csoda, hogy megfeledkeztem róla, — mentegetőzött és aztán az ápolóknak szól: — No, csak szedjék ki a kocsiból. Vigyázza tegyék a hordágyra.

— Ügyeljenek! Kiméletesen fogják meg! — idegeskedett Jolán. — Hozzák fel az én szobámba — rendelkezett a kapusnak. — Én addig előresietek, hogy rendbehozzam az ágyat... — Egyszerre két fokot véve szökdecselt fel a lépcsőn. Szobájában felszította a kályha hunyorgó tüzét. A szekrényből friss ágyneműt szedett elő és sebtiben megvetette az ágyat. Olyan serényen tett-vett, hogy mire Gál Imrét felhozták, már tiszta, hófehér ágy fogadta drága betegét. Az ápolók óvatosan beemelték az ágyba. Jolán a telefonhoz futott.

Fürth doktor a pihenőtlen napi munka után nagyon fáradt volt. Almosan ásítva éppen vetkőzni kezdett, amikor asztalán megcsendült a telefon. Kedvetlenül vette fel a kagylót:

— Halló?

— Ne haragudjék, főorvos úr, hogy ilyen későn zavarom — szól Jolán a telefonba.

Fürth doktor felhős arca egyszerre kiderült:

— Dehogy zavar, Jolánka, de hogy...

Jolán izgatottan vágott Fürth doktor szavába:

— Főorvos úr kérem, jöjjön fel azonnal a szobámba...

Fürth doktor aggódva kérdezte:

— Nono, csak nincs valami baj?

— Kórházyonattal érkezett... most hozták... — felelte Jolán a nagy izgalomtól akadozva.

Fürth doktor megkocogtatta a kagylót:

— Kit hoztak?

Jolán elpirult, mintha magán érezné Fürth doktor átható, különös tekintetét.

— Gál Imrét hozták — suttogta aztán szenvedelmesen. — Az orosz harctérről hozták, súlyosan megsebesült... — Egyszerre elakadt a szava. Valami nehéz érzés fojtogatta a szíve elkezdett nagyon fájni. — Istenem, talán nincs is már benne élet! Drága, jó főorvos úr — esdekelt zokogva — jöjjön gyorsan, gyorsan!

— Hidegvér, kislány, hidegvér — bátorította Fürth doktor —, tüstént ott leszek! — Elkomorodva tette le a telefonkagylót. A fogasról hamar lekasztotta hosszú fehér kabátját és gyorsan belébújít. A műszerestáskát hóna alá csapva, rohant ki az ajtón. Pár pillanat múlva Jolánnál volt.

— Főorvos úr — jajdult fel Jolán lefojtott hangon. Kétségbeesetten fogta meg Fürth doktor kezét és szomorúan intett az alig lélekző Gál Imre felé: — Nézze...

— Nyugalom, kislány — csitította Fürth doktor —, — Csigavér! — Keskeny kezével megcirógatta Jolán

fehér arcát. — Most mindennél fontosabb, hogy maga nyugodt legyen. Mert maga fogja ápolni s ehhez megnyugodott, erős idegek kellenek...

Jolán összeszedte magát. Fürth doktor az ágyhoz lépett és gyengéd kézzel megfogta Gál Imre csuklóját. Aztán a szívverését meghallgatta. Jolán visszafojtott lélekzettel leste minden mozdulatát.

— Na most nézzük meg a sebet — szól Fürth doktor s míg a kötést bontogatta, kérdezte: — Mikor sebesült meg? — Nem mondták — felelte Jolán és magában restelkedett, hogy eszében sem volt ezt a katonáktól megkérdezni.

— Tüdőlövés — állapította meg Fürth doktor a sebet vizsgálva. — A golyó kiment a hátán. Nem maradt benne. Ez jó. A sebbel nincs semmi baj. Friss kötést adunk rá, aztán nincs több gondunk a sebbel. Ez rendben van! Hanem az a baj, hogy sok vért veszített... — Új kötést tett a sebre s szinte csak magának dörögte: — nagyon sok vért... nagyon sokat... alig van már vére...

Jolán csüggedten hajolt az ágy fehér rácsára; szomorú kék szeméből egyre pergett a könny. Fürth doktor biztató tekintetével megsimogatta bánatos arcát, aztán tovább vizsgálta a beteget. — Ki tudja, mióta nem táplálkozott — mondotta, amint Gál Imre összeszorított, száraz száját nézte. — Nem is lehet mostan megetetni, mesterségesen kell táplálnunk.

— Van-e még remény? — esengett Jolán és csodavárá szemmel nézett az orvosra.

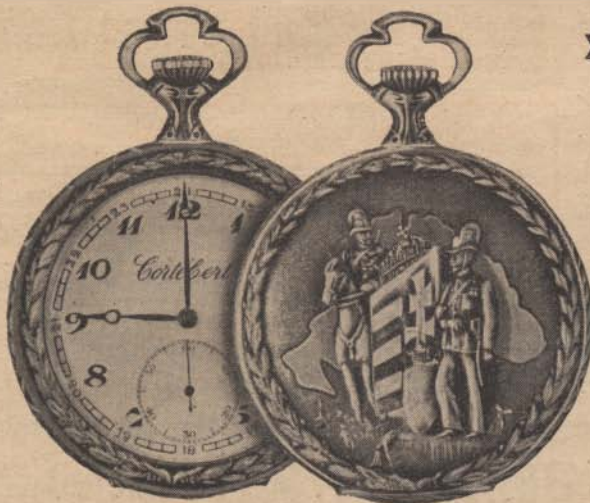
Fürth doktor a kezét mosta s amíg törülközött, a vállát vonogatta: — Remény? — Már szinte elszólta magát, hogy nagyon kevés a remény, annyi, mint semmi. De aztán amikor Jolán kétségbeesett arcára nézett, biztató mosollyal felelte: — Remény, hogyne volna! Hogyne...

— Mit kell tenni, főorvos úr? Tessék megmondani, én mindent megteszek.

— Tudom — szól Fürth doktor és megint azzal a különös tekintettel nézett Jolánra: — Tudom. De most minden perc drága. Vérátömlesztéssel próbálunk segíteni, ha kapunk valakit, akinek a véreből pótolhatnánk a vérvesztéséget...

— Én — kiáltott fel Jolán. Szemében az áldozatkészség szent tüze lobogott. Az önfeláldozó nő szólt meg benne, aki minden áldozatra képes azért, akit szeret. — Odaadom a véretem.

Fürth doktor szeme megcsillant és megint azzal a különös mosollyal mondotta: — Tudom. Szép magától, nagyon szép. De hát kislány, az még nem elég... — A műszerestáskából kiszedte a műszereit. Egy kis üvegcsovét kezébe véve, felgyűrte Gál Imre ingüjját és amíg a karjából a véret vette, halkán magyarázta Jolánnak: — Az emberek vére nem egyforma összetételű. Nem minden ember vére lehet a máséba veszélytelenül áttölteni. Csak olyan embereknek a vére lehet egymással veszélytelenül összeömlesztzeni, akiknek a vére azonos összetételű. Tudniillik a vérnedv és a benne úszkáló vérszövetek szerkezeti különbségei szerint az embereket négy vércsoportba sorozzuk. A különböző vércsoportba tartozó emberek között a vérátömlesztés a vértát-

CSENDŐRSÉGI SZOLGÁLATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R
O
N
O
S
Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-I.

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 4.

TELEFON: AUTOMATA 892-14

Fiók: Debrecen Piac-utca 69.

Telefonszám: 17-07.

Mindennemű arany- és ékszer-
szertárgyak, versenydíjak

CORTÉBERT
ÉS PHÉNIX ÓRÁK
részletfizetésre kaphatók.

vevő halálát okozza, mert a kétféle embervér a keveredéskor vagy megalvad, vagy pedig alkatrészeire bomlik. — Tapaszt ragasztott Gál Imre karjára s a vérel telt kis üvegcsovét tokjába rejtve, mondotta: — Úgy bizony, különös nedű a vér, csodálatos nedű, az élet nedve...

Jolán öletett kézzel, gyermekes áhitattal hallgatta Fürth doktort, aki aztán atyáson megcirógatta: — Úgy bizony, kislány, nem elég, ha maga áldozatkészen felajánlja a véret Gál Imrének, hanem feltétlenül szükséges, hogy a maga vére szerkezetileg hasonló legyen az övéhez, vagy legalább is ne legyen az ő vére káros hatású. Úgy bizony.

Fürth doktor műszerestáskájából kiszedett egy újabb kis üvegcsovét: — Gyűrje fel a jobbkarján a blúza újját. Pár csepp vért veszek magától. Néhány pillanat alatt meg fogom állapítani, hogy melyik vércsoportba tartozik.

Jolán készségesen odatartotta a jobbkarját és nyugodtan nézte, hogyan bugyog a vére a kis üvegcsové.

— Nos, ez is megvan — szólta Fürth doktor és tapasszal beragasztotta Jolán karját. — Most átsietek a szerkonyhába és hamar meglelmezem a két vért. Tüstént visszajövök és ha egyforma összetételű a vérük, rögtön megcsináljuk a vérátömlesztést...

Kombináljunk.

(A Csendőrségi Lapok pályázata).

A három alább megadott fogalmat úgy kell 10 rövid, de különböző mondatba összefoglalni, hogy mindenik mondatnak értelme legyen. A feladat megoldásánál arra kell törekedni, hogy az összeállított mondatok mind különböző tartalmúak legyenek.

A három feldolgozandó fogalom a következő:

Jég — kórház — csendőr.

A feladat megoldásának megkönnyítésére szolgáljon a következő példa:

Tél — járőr — lopás.

1. Télen a járőrnek többet kell nyomoznia, mint nyáron, mert ekkor rendszerint több lopás történik.

2. A járőr nem törődhetik azzal, hogy télen hideg van s jobb a meleg szobában pihenni, mint kint portyázni, mert ha valaki jelenti, hogy lopás történt, szolgálatba kell lépnie. stb.

Megfejtési határidő július 20. Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyenitől fogadunk el.

A legjobb megfejtést közöljük s szerzőjét egy szép könyvvel jutalmazzuk. Az eredményt az augusztus 1-i számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 16. számunkban közölt keresztrejtvény megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Fiatalkorúak. 11. Örjárat. 13. Kan. 14. Em. 16. Megnarni. 18. Baku. 19. Akó. 20. Ada. 21. Ör. 22. Len. 23. Gendarm. 28. Aok. 30. Ágyú. 31. Mult. 33. Amia (Sima). 34. Nyomozás. 37. Mink. 38. V. P. (Vasvári Pál). 40. Madár. 41. a. b. c. 44. Oe. 45. Ái. (Iá). 46. Or. (Orr). 48. Irma. 49. Izr. 50. Dh. (Düh). 51. Zé. 52. Óa (Óra). 53. Ing. 54. Tú. 55. Les. 57. Zn. 58. R. T. 60. V. J. (Vajda János). 61. El. 62. Ón. 63. Se. 64. Oa (Boa). 65. Igen. 67. Lé. 68. Közveszélyes.

Függőleges sorok: 1. Főmagánvádlók. 2. Irek. 3. Ajgó (Sajgó). 4. Tamad. 5. Arad. 6. Kt. 7. Okirat. 8. Rablás. 9. Unalom. 10. Aek. (Armeé Etappen Kommando). 12. Ara. 15. Munkakerülés. 17. Nóm. 24. Egy. 25. Nyomoz. 26. A modiano. 27. Úr. 29. Kínoz. 32. Lárma. 35. Ma. 36. Záróra. 39. Pihenő.

Jolán hálás pillantással kísérte Fürth doktort az ajtóig. Aztán leült az ágyra és aggódva figyelte a szinte élettelenül heverő Gál Imrét. Gyakran hajolt le hozzá ijedten és leste leheletszerűen pihegő lélegzését. Fülét a csontos mellkasra tapasztva, hallgatta a lankadó szív alig neszelhető mozdulását. Pillanatok óráknak tetszetek, olyan lassan telt az idő Jolánnak. Már alig tudta Fürth doktort visszavárni. Kezeit imára kulcsolva fohászzkodott. Hirtelen felugrott, mert siető lépések neszt hallotta a folyósóról. Az ajtóhoz szaladt.

— Szerencsénk van — szólta a szobába lépő Fürth doktor. — Meg lehet csinálni a vérátömlesztést...

Jolán ujjongva capta össze a kezét. — Nos akkor gyorsan, főorvos úr! Drága jó főorvos úr, gyorsan!

— Türelem, kislány, türelem — csitította Fürth doktor jószágon. — Hamar megleszünk. Most üljön le ide az ágy mellé, a székre. A balkarján tölts fel a blúza újját...

Jolán készségesen engedelmesskedett. Fürth doktor a vérvetető cső végeit fertőtlenítette s aztán a gumicső egyik üreges tüvegét beleszurta Jolán karerébe: — Fáj? — kérdezte.

(Folytatjuk.)

41. Aa. 42. Bünjel. 43. Cigány. 47. Rézev (Vezér). 53. Iv. 54. Tele. 56. Ssz. 59. Tiz. 66. Gé (Ég).

Beérkezett 77 megfejtés. Helyesen fejtették meg a következők:

Farkas Lajos t.-orm. (Margittasziget), Bedő Miklós th. (Kölesd), Balogh János I. orm. (Toponár), Ujfalusi János csendőr (Kemece), Bernák Pál orm. (Mezőkeresztes), Imrei József csendőr (Öriszentpéter), Czimmermann József orm. (Siklós), Vincze Rezső csendőr (Tata), Tösmagi János orm. (Hódmezővásárhely), Bíró István gth. (Budapest), Zrínyi József csendőr (Balatonföldvár), Bárány István t.-orm. (Debrecen), Jénálsi Antal th. (Pétervására), Ádám Ferenc orm. (Hajdusámson), Menyhart István orm. (Szombathely), Fürjes József orm. (Salgótarján), Kun Jenő orm. (Debrecen), Koska Lajos próbacsendőr (Tata), Kósi Pál th. (Szombathely), Jankovics József orm. (Beremend), Pamozi Lajos orm. (Zákány), Kertész Mihály orm. (Somogyberzence), Plagh Károly orm. (Diósgyőr), Pályi Lajos csendőr (Szirák), Rékási László th. (Budapest), Csobod Ferenc t.-orm. (Rózsaszentmárton), Csonka János csendőr (Tokod-altáró), Kalmár Péter csendőr (Okány), Nagy Gy. Ferenc csendőr (Jánoshalma), Molnár Béla csendőr (Szászvár), Gyarmathy Elek th. (Budapest), Salamon János orm. (Kiskunhalas), Czírok Sándor orm. (Pécsvárad), Tóth M. István csendőr (Cegléd), Gyergyai József th. (Nyírbakta), János Márton th. (Budapest), Portik József th. (Klotildliget), Deák Kálmán csendőr (Veszprém), Illés Mihály orm. (Berettyóújfalú), Varga Gyula csendőr (Sóstógyógyfürdő), Komló Sándor csendőr (Sárospatak), Merczigán Imre csendőr (Tura), Nagy Gyula orm. (Szombathely), Kovács Lajos I. csendőr (Pétervására), Simon Lajos csendőr (Tiszavárkony), Darányi János orm. (Szécsény), N. Juhász József csendőr (Nagyléta), Tóth Miklós csendőr (Sóstógyógyfürdő), Kampf Ferenc cs. (Söjtör), Juhász János cs. (Bönyrértalpa), Mong József cs. (Nagykőrös), Matyasovszki János cs. (Újfehértó).

Az ezüst öngyújtót, a szerkesztőségünkben megejtett sorolás során, Bíró István g. th. (Budapest) nyerte, akinek azt egyidejűen elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: György Aladár.

Csendőrségi
szállító !!

CIPŐ,

harisnya, ernyő és
bördíszműárú vásárolható

kézpénzáron, hat havi lefizelésre. —o—

Postán is rendelhet!

NORMA cipőkereskedelmi r.-t. BUDAPEST V., Erzsébet-tér 13.

Telefonszám: Automata 800—25.

Kérjen árjegyzéket!